

EZEKIELI

Ciũmbe Iria irĩ Muoyo na Riiri wa Jehova

¹ Mwaka-inĩ wa mĩrongo itatũ,* mũthenya wa gatano wa mweri wa kana, hĩndĩ ĩrĩa ndaari hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Kebari tũrĩ hamwe na andũ arĩa maatahitwo magatwarwo kuo, igũrũ nĩriahingũkire, na nĩ ngĩona cioneki cia Ngai.

² Mũthenya wa gatano wa mweri ũcio, naguo nĩguo mwaka wa ĩtano kuuma Mũthamaki Jehoiakini athaamio, ³ kiugo kĩa Jehova nĩgĩakinyĩrĩire Ezekieli ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, mũrũ wa Buzi, kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Kebari, o kũu bũrũri wa Babuloni. Nakuo guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩake.

⁴ Ngĩcũthĩrĩria ngĩona rũhuho rwa kĩhuhũkanio rũgĩũka ruumĩte na mwena wa gathigathini, naruo rwarĩ itu inene rĩrĩ na rũheni rũkũhenũka narĩo rĩarigiicĩirio nĩ ũtheri mũcangararu. Gatagatĩ ka mwaki ũcio haahaanaga ta kĩgera kĩraakana, ⁵ na thĩinĩ wa mwaki ũcio nĩ haarĩ kĩndũ kĩaahaanaga ciũmbe inya† irĩ muoyo, nacio cionekaga irĩ na mũhianĩre wa mũndũ, ⁶ na o kĩmwe gĩacio kĩarĩ na mothiũ mana na mathagu mana. ⁷ Magũrũ

---

* **1:1** No gũkorwo ĩno yarĩ mĩaka ya Ezekieli; Mũlawii aingĩraga ũtungata-inĩ wa ũthĩnjĩri-Ngai aakinyia mĩaka mĩrongo itatũ (Ndar 4:3). † **1:5** Mũigana wa “inya” ũrũgamĩrĩire ũkinyanĩru ta “ciũmbe iria inya irĩ muoyo” (Kĩam 13:14) kana “mĩena ĩna ĩrĩa yumaga rũhuho” (Isa 11:12).

ma cio maarĩ marũngarũ; namo makinya ma cio maatarĩ ta ma gacaũ, na maakengaga ta gĩcango gĩkumuthe. ⁸ Rungu rwa mathagu ma cio, mĩena ĩna yacio, ciarĩ na moko ma mũndũ. Ciothe inya ciarĩ na mothiũ na mathagu, ⁹ namo mathagu ma cio, nĩmahutanĩtie. O kĩmwe gĩa cio gĩathiiaga kĩerekeire o mbere; itiehũgũraga igĩthiĩ.

¹⁰ Mothiũ ma cio maatarĩ ta ũũ: O kĩmwe gĩa icio inya kĩarĩ na ũthiũ wa mũndũ, na mwena wa ũrĩo o kĩmwe kĩarĩ na ũthiũ wa mũrũũthi, naguo mwena wa ũmotho kĩarĩ na ũthiũ wa ndegwa; o na ningĩ, o kĩmwe gĩa cio kĩarĩ na ũthiũ wa nderi. ¹¹ Ũguo nĩguo mothiũ ma cio maatarĩ. Mathagu ma cio maatambũrũkĩtio na igũrũ; o kĩmwe kĩarĩ na mathagu meerĩ, o ithagu rĩhutanĩtie na ithagu rĩa kũmbe kĩrĩa kĩngĩ mĩena yeerĩ, namo mathagu meerĩ makahumbĩra mwĩrĩ wakĩo. ¹² O kĩmwe gĩa cio gĩathiiaga kĩrũngĩrĩirie o mbere. O kũrĩa guothe Roho aacierekagĩria, no kuo ciathiiaga itekwĩhũgũra. ¹³ Ciũmbe icio irĩ muoyo cionagwo ihaana ta makara megwakana mwaki kana ta imũrĩ. Mwaki ũcio wathiiaga thuutha na mbere gatagatĩ-inĩ ga ciũmbe icio; warĩ mũcangararu, na rũheni rwahenũkaga kuuma harĩ guo. ¹⁴ Ciũmbe icio ciaguthũkaga na thuutha na ikaguthũka na mbere ta ũrĩa rũheni rũhenũkaga.

¹⁵ Rĩrĩa ndacũthĩrĩirie ciũmbe icio irĩ muoyo, nĩndonire harĩ na kũgũrũ kwa ngaari gũkinyĩte thĩ kũrĩ mwena-inĩ wa o kũmbe kũu kĩrĩ na mothiũ mana. ¹⁶ Naguo mũhianĩre na

mũthondekere wa magũrũ macio ma ngaari warĩ ta ũũ: Maahenagia ta thumarati, na mothe mana nĩmahaanaine. O kũmwe kuonekaga gũthondeketwo ta kũgũrũ kwa ngaari, gũtoonyetio gatagatĩ ga kũgũrũ kũrĩa kũngĩ.

¹⁷ Namo magĩthiĩ maathiiaga na mwena o wothe wa ĩyo ĩna kũrĩa ciũmbe icio cierekeirie ũthiũ; magũrũ macio ma ngaari matiagarũrũkaga rĩrĩa ciũmbe icio igũthiĩ. ¹⁸ Mĩbara ya mo yarĩ mĩraihu na igũrũ na yarĩ ya kũmakania, nayo mĩbara ĩyo yothe ĩna yaiyũrite maitho mĩena yothe.

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa ciũmbe icio irĩ muoyo ciathiĩ, magũrũ macio maarĩ mwena-inĩ wacio magathiĩ; na rĩrĩa ciũmbe icio irĩ muoyo ciambata na igũrũ ciumĩte thĩ, magũrũ macio o namo makaambata.

²⁰ O kũrĩa guothe Roho aacierekagĩria, nokuo ciathiiaga, namo magũrũ macio magookĩra magatwarana nacio, tondũ roho wa ciũmbe icio irĩ muoyo warĩ thĩinĩ wa magũrũ macio. ²¹ Hĩndĩ ĩrĩa ciũmbe icio ciathiĩ, o namo magũrũ ma cio magathiĩ; rĩrĩa ciũmbe icio ciarũgama, o namo makarũgama; na rĩrĩa ciũmbe icio ciambata na igũrũ ciumĩte thĩ, magũrũ macio makambatania nacio, tondũ roho wa ciũmbe icio irĩ muoyo warĩ thĩinĩ wa magũrũ macio.

²² Igũrũ rĩa mĩtwe ya ciũmbe icio irĩ muoyo nĩ haarĩ kĩndũ kĩaraganu kĩaahanaga ta wariĩ wakengaga ta mbarabu, na warĩ wa kũmakania.

²³ Rungu rwa wariĩ ũcio, mathagu ma cio maatambũrũkĩtio o rĩmwe rĩerekeire harĩ rĩrĩa rĩngĩ, na o kĩũmbe kĩarĩ na mathagu meerĩ marĩa maakĩhumbĩrite mwĩrĩ. ²⁴ Hĩndĩ ĩrĩa

ciũmbe icio ciathiiaga, ngĩigua mũgambo wa mathagu ma cio, taarĩ mũrurumo wa maaĩ magĩtherera, na taarĩ mũgambo wa Mwene-Hinya-Wothe, taarĩ mbugĩrĩrio ya thigari cia ita. Na rĩrĩa ciũmbe icio ciarũgamire, igĩthuna mathagu ma cio.

²⁵ Ningĩ ngĩigua mũgambo uumĩte na igũrũ rĩa wariĩ ũcio warĩ igũrũ rĩa mĩtwe yacio hĩndĩ ĩyo ciarũgamĩte ithunĩte mathagu. ²⁶ Igũrũ rĩa wariĩ ũcio warĩ igũrũ rĩa mĩtwe yacio nĩ haarĩ kĩndũ kĩaahanaga ta gĩtĩ kĩa ũnene gĩakĩtwo na kahiga ka yakuti ĩrĩa ya bururu, na hau igũrũ rĩa gĩtĩ kĩu kĩa ũnene nĩ haarĩ na kĩndũ kĩonekaga kĩrĩ na mũhianĩre ta wa mũndũ. ²⁷ Ndaarora ngĩona kuuma harĩa honekaga taarĩ ho njohero yake gũcooka na igũrũ, oonekaga ahaana ta kĩgera kĩaakana, kana ta kĩgera kĩiyũrĩtwo nĩ mwaki, ningĩ kuuma hau njohero gũcooka na thĩ oonekaga ahaana ta mwaki; naguo ũtheri mũcangararu ũkamũrigiicĩria. ²⁸ ũtheri ũcio wamũrigiicĩirie watariĩ ta mũkũnga-mbura ũrĩ itu-inĩ rĩa mbura mũthenya ũrĩa kũroira, ũguo noguo ũtheri ũrĩa mũnene wamũrigiicĩirie watariĩ.

ũtheri ũcio wonekaga ũhaanaine na riiri wa Jehova. Na rĩrĩa ndawonire-rĩ, ngĩgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ, ngĩigua mũgambo wa mũndũ ũkwaria.

2

Ũrĩa Ezekieli Eetirwo

1 Nake mündũ ũcio akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mündũ, wĩrũgamie na magũrũ maku, ngwarĩrie.” 2 O hĩndĩ ĩyo aanjaragĩria, Roho agĩtoonya thĩinĩ wakwa, akĩnjoya akĩndũgamia, na nĩ ngĩgua akĩnjarĩria.

3 Nake akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mündũ, nĩngũgũtũma kũrĩ andũ a Isiraeli, ũthĩĩ kũrĩ rũrĩrĩ rũu rũremu, o rũu rũnemeire; ruo rwene o na maithe maaruo rũtũũrĩte rũregete kũnjathĩkĩra nginya ũmũthĩ. 4 Andũ acio ndĩragũtũma kũrĩ o-rĩ, nĩmanyũmĩirie ngoro na makaang’athĩria. Meere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova aroiga.’ 5 Na rĩrĩ, andũ acio mangĩthikĩrĩria kana marege gũthikĩrĩria, nĩgũkorwo nĩ andũ a nyũmba ya ũremi, nĩmakamenya atĩ nĩhakoretwo na mũnabii gatagatĩ-inĩ kao. 6 Nawe mũrũ wa mündũ-rĩ, ndũkametigĩre kana wĩtigĩre ciugo ciao. Ndũgetigĩre, o na akorwo cong’e na mĩgua nĩcigũthiũrũrũkĩirie, na ũikaraga gatagatĩ ga tũng’aurũ. Ndũgetigĩre ũrĩa mekuuga kana ũmakio nĩo, o na akorwo nĩ andũ a nyũmba ya ũremi. 7 No nginya ũmaarĩrie na ciugo ciakwa, kana nĩmegũthikĩrĩria kana matigũthikĩrĩria, nĩ ũndũ nĩ aremi. 8 No wee mũrũ wa mündũ-rĩ, thikĩrĩria ũrĩa ngũkwĩra. Ndũkareme ta nyũmba ĩyo ya ũremi; athamia kanua gaku na ũrĩe kĩrĩa ngũkũhe.”

9 Ngĩcooka ngĩcũthĩrĩria, ngĩona ndaambũrũkĩirio guoko. Guoko kũu kwanyĩitĩte ibuku rĩa gĩkũnjo, 10 nake akĩrĩkũnjũrĩra hau mbere yakwa. Narĩo rĩandĩkĩtwo ciugo cia macakaya mĩena yeerĩ, na cia kĩrĩro, o na cia

kīeha.

3

¹ Nake mündũ ũcio akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mündũ, rĩa kĩrĩa kĩrĩ mbere yaku, rĩa ibuku rĩrĩ rĩa gĩkũnjo; ũcooke ũthiĩ ũkaarĩrie andũ a nyũmba ya Isiraeli.” ² Nĩ ũndũ ũcio ngĩathamia kanua, nake akĩthe ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo ndĩrĩrie.

³ Ningĩ akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mündũ, rĩa ibuku rĩrĩ rĩa gĩkũnjo ndĩrakũhe ũiyũrie nda yaku.” Nĩ ũndũ ũcio ngĩrĩrĩa, na rĩrĩ kanua-inĩ gakwa rĩarĩ na mũrĩo ta ũũkĩ.*

⁴ Ningĩ agĩcooka akĩnjĩira atĩrĩ: “Mũrũ wa mündũ, thiĩ o rĩu kũrĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli ũmaarĩrie ciugo ciakwa. ⁵ Ndũratũmwo kũrĩ andũ a mwarĩrie ũtooĩ kana rũthiomi rũritũ, no nĩ kũrĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli; ⁶ ti kũrĩ ndũrĩrĩ nyingĩ iria ciaragia mwarĩrie ũtooĩ kana rũthiomi rũritũ, kana rũrĩ na ciugo iria ũtangĩmenya. Ti-itherũ, korwo nĩndagũtũmĩte kũrĩ o, nĩmangĩagũthikĩrĩrie. ⁷ No rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Isiraeli matingĩenda gũkũigua, nĩ ũndũ matiendaga kũnjigua, nĩgũkorwo nyũmba yothe ya Isiraeli nĩyũmĩtie ngoro na ikang’athia. ⁸ No rĩrĩ, nĩ ngũtũma wage kuororoa na ũmie ngoro o ta o. ⁹ Nĩngũtũma gĩthiithi gĩaku kĩũme ta ihiga rĩrĩa rĩũmũ mũno, rĩrĩa rĩũmũ gũkĩra ihiga rĩa nyaigĩ. Ndũkametigĩre kana ũmakio nĩo, o na akorwo nĩ a nyũmba ya ũremi.”

---

* **3:3** Ciugo cia Ngai irĩ mũcamo mwega (Thab 19:10; 119:103), o na hĩndĩ irĩa ũhoru wacio ũkũiguĩka ũrĩ mũrũrũ (Kũg 10:9-10).

10 Ningĩ akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, thikĩrĩria wega na wĩkĩre ciugo iria ciothe ngũkwarĩria ngoro-inĩ. 11 Thiĩ o rĩu kũrĩ andũ anyu arĩa matahĩtwo warie nao. Meere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga,’ kana nĩmegũthikĩrĩria kana matigũthikĩrĩria.”

12 Ningĩ Roho akĩnjoya na igũrũ, na ngĩigua mũgambo mũnene thuutha wakwa ũkĩruruma. (Riiri wa Jehova ũrogoocwo arĩ o kũu gĩikaro-inĩ gĩake!) 13 Naguo warĩ mũgambo wa mathagu ma ciũmbe icio irĩ muoyo makĩhutania mo mene, na wa magũrũ ma ngaari marĩa maarĩ mĩena yacio, naguo warĩ mũgambo mũnene warurumaga. 14 Roho agĩcooka akĩnjoya na igũrũ akĩnjeheria, na nĩ ngĩthiĩ ndĩ na marũrũ na marakara ngoro-inĩ, nakuo guoko kwa Jehova kũrĩa kwa hinya kwarĩ igũrũ rĩakwa. 15 Ngĩkinya kũrĩ arĩa maatahĩtwo, arĩa maatũũraga kũu Teli-Abibu, gũkuhĩ na Rũũ rwa Kebari, na ngĩikarania nao kwa ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja, makĩte mũno.

Isiraeli Gũkaanio

16 Thuutha wa mĩthenya iyo mũgwanja-rĩ, kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ, 17 “Mũrũ wa mũndũ, nĩngũtuĩte mũrangĩri† wa andũ a nyũmba ya Isiraeli, nĩ ũndũ ũcio igua kiugo kĩrĩa ngwaria, na ũmeere ũrĩa ndĩramakaania. 18 Rĩrĩa ngwĩra mũndũ mwaganu atĩrĩ, ‘Ti-itherũ, nĩũgaakua,’ nawe

---

† 3:17 Mũrangĩri wa itũũra aaikaraga handũ igũrũ wa rũthingo nĩguo angĩonire ũgwati kana andũ matũmitwo eere andũ a itũũra (1Sam 14:16; 2Sam 18:24-27).

wage kũmũkaania, kana kũmwarĩria atigane na mĩthiĩre yake ya waganu nĩguo ahonokie muoyo wake-rĩ, mũndũ ũcio mwaganu nĩagaakua nĩ ũndũ wa mehia make, nawe nĩwe ngooria thakame yake. ¹⁹ No wee ũngĩkaania mũndũ ũcio mwaganu, nake arege kũgarũrũka atigane na waganu wake kana mĩthiĩre yake mĩũru-rĩ, we nĩagaakua nĩ ũndũ wa mehia make; no wee-rĩ, nĩũgaakorwo ũhonoketie muoyo waku.

²⁰ “Ningĩ-rĩ, mũndũ mũthingu angĩgarũrũka atigane na ũthingu wake eke maũndũ mooru, na nĩ ndĩmwĩkĩrĩre mũhĩnga mbere yake-rĩ, nĩagaakua. Kũngĩkorwo ndwamũkaanirie-rĩ, nĩagaakua nĩ ũndũ wa mehia make. Maũndũ marĩa aneeka ma ũthingu matikaaririkanwo, nawe nĩwe ngooria thakame yake. ²¹ No rĩrĩ, wee ũngĩkaania mũndũ ũcio mũthingu atige kwĩhia, nake aage kwĩhia-rĩ, ti-itherũ nĩagatũũra muoyo nĩ ũndũ nĩathikĩrĩirie ũguo wamũkaanirie, nawe-rĩ, nĩũgaakorwo ũhonoketie muoyo waku.”

²² Guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩakwa ndĩ o kũu, nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Ũkĩra ũthiĩ werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu, na kũu nĩkuo ngũkwarĩria.” ²³ Nĩ ũndũ ũcio ngĩũkĩra ngĩthiĩ werũ-inĩ ũcio mwaraganu, nago riiri wa Jehova warũngiĩ kuo, ũhaana ta riiri ũrĩa ndoonete hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Kebari, na nĩ ngĩgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ.

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Roho agĩtoonya thĩinĩ wakwa, akĩnjoya akĩndũgamia na magũrũ makwa. Akĩjarĩria, akĩnjĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũkehingĩre

gwaku nyumba. ²⁵ No rĩrĩ, wee mūrũ-wa-mündũ, nĩmagakuoha na mĩhĩndo; ũgaikara ũrĩ muohe nĩguo ndũkoime ũthiĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ. ²⁶ Nĩ nĩngatũma rūrĩmĩ rwaku rũnyiitane na karakara nĩguo ũkire wage kũmanegenia, o na akorwo o nĩ andũ a nyumba ya ũremi. ²⁷ No rĩrĩa ngaakwarĩria-rĩ, nĩngakũhingũra kanua, nawe nĩũkameera ũũ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ.’ Ūrĩa wothe ũngĩthikĩrĩria nĩathikĩrĩrie, nake ũrĩa wothe ũkũrega nĩarege; nĩgũkorwo o nĩ andũ a nyumba ya ũremi.

4

Ngerekano ya Kĩrigiicĩrio kwa Jerusalemu

¹ “Wee, mūrũ wa mündũ, rĩu oya iturubarĩ ũrĩige mbere yaku, ũcooke ũkurure itũũra inene rĩa Jerusalemu igũrũ rĩarĩo; ² Ūcooke ũrĩrigiicĩrie: Rĩakĩrĩre indo cia mbaara cia gũteithia gũtharĩkĩra itũũra, na wake kĩhumbu gĩkinyĩte itũũra, na ũrĩakĩrĩre kambĩ na nja, na ũigithie mĩgogo mĩtungu ya kũrĩmomora ĩrĩrigiicĩrie. ³ Cooka woe rũgĩo rwa kĩgera, ũrũige rũtuĩke taarĩ rũgiri rwa kĩgera gatagatĩ gaku na itũũra rĩu inene, na ũhũgũre ũthiũ waku na kũu rĩrĩ. Narĩo rĩrigiicĩrio, na nĩwe ũkaarĩrigiicĩria. Ūndũ ũcio nĩũgaatuĩka kĩmenyithia harĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli.

⁴ “Nĩngĩ ũkome na mwena waku wa ũmotho, ũcooke wĩgĩrĩre mehia ma andũ a nyũmba ya Isiraeli. Nĩwe ũgaakuua mehia mao matukũ marĩa mothe ũgaakoma na mwena ũcio.

⁵ Nĩngũtuĩrĩire ũkome matukũ maiganaine na mĩaka ya mehia mao. Nĩ ũndũ ũcio matukũ magana matatũ na mĩrongo kenda nĩmo ũgaakuua mehia ma andũ a nyũmba ya Isiraeli.

⁶ “Warĩkia gwĩka ũguo, ũkome rĩngĩ, ihinda rĩrĩ na mwena waku wa ũrĩo, ũkuue mehia ma nyũmba ya Juda. Nĩngũtuĩrĩire matukũ mĩrongo ĩna, o mũthenya ũkarũgamĩrĩra mwaka ũmwe. ⁷ Hũgũra ũthiũ waku ũwerekerie itũũra rĩa Jerusalemu rĩu rĩrigiicĩrio, ũrĩtambũrũkĩrie guoko kũhumbũrĩtio, ũrĩrathĩre ũhoru wa gũũkĩrĩro. ⁸ Nĩngakuoha na mĩhĩndo nĩguo ndũkanahote kwĩgarũra na mwena ũmwe kana ũrĩa ũngĩ nginya rĩrĩa matukũ maku ma kũrigiicĩrio magaathira.

⁹ “Oya ngano na cairi, na mboco na ndengũ, na mwere na ngano njirũ; ciĩkĩre thĩinĩ wa ndigithũ ũcihũthagĩre gwĩthondekera mũgate. Mũgate ũcio nĩguo ũrĩrĩaga ihinda rĩa matukũ magana matatũ na mĩrongo kenda macio ũgũkorwo ũkomete na mwena. ¹⁰ Thima cekeri mĩrongo ĩrĩ* cia irio iria ũrĩrĩaga o mũthenya na ũcirĩage mahinda marĩa mabange. ¹¹ Ningĩ ũthime maaĩ gĩcunjĩ gĩa ithathatũ kĩa hini† ĩmwe, na ũmanyuuage mahinda o marĩa mabange. ¹² Rĩaga irio icio o ta ũrĩa ũngĩrĩa mũgate wa cairi; ũũruge andũ makĩonaga, ũhũthĩrite mwaki wakĩtio na mai ma mũndũ.” ¹³ Jehova akiuga atĩrĩ, “Ūguo nĩguo andũ a

* **4:10** nĩ ta giramu 200 † **4:11** nĩ ta nuthu lita 0.5

Isiraeli makaarĩaga irio irĩ na thaahu marĩ gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ, kũrĩa ngaamatwarithia.”

¹⁴ Na niĩ ngiuga atĩrĩ, “Ūguo ti guo, Mwathani Jehova! Niĩ ndirĩ ndethaahia. Kuuma ũnini wakwa nginya rĩu, ndirĩ ndarĩa nyama ya nyamũ ĩkuĩte kana ĩtambuurĩtwo nĩ nyamũ cia gĩthaka. Gũtirĩ nyama ĩrĩ mũgiro ĩrĩ yatoonya kanua gakwa.”

¹⁵ Nake akiuga atĩrĩ, “Ūguo nĩ wega; nĩngũreke ũruge mũgate waku na mai na ng’ombe,‡ handũ ha mwaki wa mai ma mũndũ.”

¹⁶ Nake agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩngagirĩrĩria irio itigatoonye Jerusalemu. Andũ acio makaarĩaga irio cia gĩthimo magĩtangĩkaga, na manyuuage maaĩ ma gĩthimo matarĩ na kĩirĩgĩrĩro, ¹⁷ nĩ ũndũ nĩngũgakorwo na ũnyiihu wa irio na wa maaĩ. Nĩmakamakaga moona o mũndũ ũrĩa atarĩ na nĩmakahĩnja nĩ ũndũ wa mehia mao.

5

¹ “Na rĩrĩ, mũrũ wa mũndũ, oya rũhiũ rwa njora rũũgĩ, ũrũhũthĩre ta rwenji rwa mwenjani, wĩyenje naruo mũtwe na nderu. Ningĩ ũcooke woe ratiri ya gũthima, ũgayanie njuĩrĩ ĩyo. ² Rĩrĩa matukũ marĩa mũrigiicĩrio magaathira-rĩ, ũgaacinĩra gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa njuĩrĩ ĩyo na mwaki kũu thĩinĩ wa itũura inene. Oya gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩayo ũthiũrũrũke itũura rĩu inene ũkĩmĩgũthagũthaga na rũhiũ

‡ 4:15 Mai ma ng’ombe nĩmahũthagĩrwo ta ngũ cia kũruga mabũrũri-inĩ ma irathĩro, na no mahũthagĩrwo ũmũthĩ.

rwa njora. Nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩaoyo ũkĩhurunje gĩtwarwo nĩ rũhuho. Nĩgũkorwo nĩngamaingatithia na rũhiũ rwa njora ndĩrũcomorete. ³ No rĩrĩ, oya gakundi ka njuĩrĩ ũthinĩkĩre ruuno-inĩ rwa nguo yaku. ⁴ Cooka woe gakundi kayo ũgaikie mwaki-inĩ ũgacine. Mwaki nĩũgatheerema kuuma hau ũiyũre nyũmba yothe ya Isiraeli.

⁵ “Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Rĩrĩ nĩrĩo itũũra inene rĩa Jerusalemu, rĩrĩa haandĩte gatagatĩ ka ndũrĩrĩ rĩthiũrũkĩirio nĩ mabũrũri. ⁶ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa waganu warĩo, nĩrĩremeire mawatho makwa o na watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo gũkĩra ndũrĩrĩ na mabũrũri macio marĩthiũrũrũkĩirie. Nĩrĩregete mawatho makwa na rĩtirũmĩrĩre watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo.

⁷ “Nĩ ũndũ ũcio ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Wee ũkoretwo ũrĩ mũremi gũkĩra ndũrĩrĩ ici igũthiũrũrũkĩirie, ũkaaga kũrũmĩrĩra watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo kana kũhingia mawatho makwa. Wee o na ndwĩkĩte maũndũ maringaine na irĩra cia ndũrĩrĩ icio igũthiũrũrũkĩirie.

⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩ mwene nĩngũgũũkĩrĩra, wee Jerusalemu, ngũherithie ũkĩonagwo nĩ ndũrĩrĩ icio. ⁹ Tondũ wa mĩhianano iyo yaku yothe irĩ magigi, nĩ nĩngũgwĩka ũrĩa itarĩ ndeeka mbere iyo na itageeka rĩngĩ. ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, gatagatĩ-inĩ gaku maithe nĩmakaarĩa ciana ciao, o nacio

ciana irĩe maithe ma cio.* Nĩngakũherithia, na hurunje matigari maku mothe matwarwo nĩ rũhuho. ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio, ti-itherũ ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, tondũ nĩũthaahĩtie gĩikaro gĩakwa kĩamũre na ũndũ wa mĩhianano yaku yothe mĩbuthu na ciĩko thũũrĩku-rĩ, nĩngakwehereria wendo wakwa, na ndigacooka gũkũrora na tha, kana ngũcaaĩre. ¹² Gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa andũ aku makooragwo nĩ mũthiro, kana maniinwo nĩ ng'aragu o kũu thĩinĩ waku; gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩkooragwo na rũhiũ rwa njora nja ya thingo ciaku; nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ ngaakĩhurunja gĩtwarwo nĩ rũhuho, na gĩteng'erio na rũhiũ rwa njora rũcomoretwo.

¹³ "Hĩndĩ ĩyo marakara makwa nĩmagathira, na mang'ũrĩ makwa harĩo manyiie, na nĩ nĩngarĩhĩrio. Ndaarĩkia kũmaitũrũrĩa mang'ũrĩ makwa, nĩmakamenya atĩ nĩ Jehova, nĩ nĩ ndoiga ũguo ndĩĩrutanĩirie.

¹⁴ "Nĩngagũtua mwanangĩko, na ngũtue kĩndũ gĩa kũnyararwo gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ iria igũthiũrũrũkĩirie, o na maitho-inĩ ma ahĩtũki. ¹⁵ Wee ũgaatuĩka wa kũmenwo, na wa kũnyararwo, na kĩndũ gĩa gũkaania nakĩo, na kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ ndũrĩrĩ icio igũthiũrũrũkĩirie, hĩndĩ ĩrĩa ngaakũherithia ndĩ na marakara na mang'ũrĩ, na ngũkaanie na mathũgũta manene. Nĩ Jehova nĩ nĩ ndoiga ũguo. ¹⁶ Rĩrĩa ngaakũratha na mĩguĩ yakwa ya

---

* **5:10** Ũhoro wa andũ kũrĩa andũ arĩa angĩ warĩ mĩtũũrĩre mũũru mũno na wonekaga rĩrĩa andũ maarigiicĩrio (Gũcook 28:53; Zek 11:9).

ũragani na ya ng'aragu, ngaakũratha ngũniine. Nĩngakũrehere ng'aragu makĩria, na hinge njĩra ĩrĩa irio ciaku ciũkagĩra. ¹⁷ Nĩngakũrehere ng'aragu na nyamũ cia gĩthaka igũtharĩkĩre, nacio nĩngakũniinĩra ciana. Mũthiro na ũiti wa thakame nĩngakũhaata, na nĩngarehithia rũhiũ rwa njora rũgũũkĩre. Nĩ ĩehova nĩ nĩ ndoiga ũguo.”

6

Ūrathi wa Gũũkĩrĩa Irĩma cia Isiraeli

¹ Kiugo kĩa ĩehova nĩkianginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ, ² “Mũrũ wa mũndũ, ng'ethera irĩma cia Isiraeli; cirathĩre ũhoru wa gũciũkĩrĩa, ³ ũciĩre atĩrĩ: ‘Inyuĩ irĩma cia Isiraeli, iguai kiugo kĩa Mwathani ĩehova. Ũũ nĩguo Mwathani ĩehova ekwĩra irĩma na tũrĩma, na mĩkuru na cianda: Nĩ ngirie kũmũũkĩrĩa na rũhiũ rwa njora, na nyanange kũndũ kwanyu kũrĩa gũtũũgĩru.* ⁴ Igongona cianyu nĩkamomorwo, na igongona cianyu cia gũcinĩrwo ũbumba ihehenjwo; na nĩngooragĩra andũ anyu hau mbere ya mĩhianano ĩyo yanyu. ⁵ Nĩngaragania ciimba cia andũ a Isiraeli hau mbere ya mĩhianano ĩyo yao, na nĩngahurunja mahĩndĩ manyu gũthiũrũrũkĩria igongona cianyu. ⁶ Kũndũ kũrĩa guothe mũtũũraga, matũũra macio nĩmakanangwo, na kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũmomorwo, nĩguo igongona cianyu ithũkio na cianangwo, nayo mĩhianano

---

* **6:3** Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru nĩkuo kwarĩ mahooero ma andũ a Kaanani.

yanyu ðhehenjwo na yũnũhwo, o na igongona cianyu cia gũcinĩrwo ũbumba imomorwo, na kĩrĩa mũthondekete kĩniinwo. ⁷ Andũ anyu nĩmakooragĩrwo gatagatĩ-inĩ kanyu, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.

⁸ “ No rĩrĩ, nĩ kũrĩ amwe ngaatigia, nĩgũkorwo amwe anyu nĩmakahonoka kũũragwo na rũhiũ rwa njora rĩrĩa mũgaakorwo mũhurunjũkĩire mabũrũri-inĩ na ndũrĩrĩ-inĩ. ⁹ Ningĩ marĩ ndũrĩrĩ-inĩ kũu matwarĩtwo marĩ atahe-rĩ, arĩa makaahonoka nĩmakandirikana. Nĩmakaririkana ũrĩa njiguithĩtio ũũru nĩ ngoro ciao cia ũtharia, iria iihutatĩire, na maito mao marĩa makoretwo makĩrirĩria mĩhianano yao. Nĩmakemena nĩ ũndũ wa waganu ũrĩa mekĩte, na nĩ ũndũ wa ciĩko ciao ciothe irĩ magigi. ¹⁰ Nao nĩmakamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova; niĩ ndiamamakagia tũhũ ngiuga atĩ nĩngamarehere mũtino ũyũ.

¹¹ “ ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Hũũra hĩ, na ũhũũrithie makinya thĩ, uugĩrĩrie uuge atĩrĩ, “Wũi!” Tondũ wa waganu wothe na ciĩko irĩ magigi cia nyũmba ya Isiraeli, nĩgũkorwo nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro. ¹² Mũndũ ũrĩa ũtũũraga kũraya akooragwo nĩ mũthiro, nake ũrĩa ũrĩ gũkuhĩ ooragwo na rũhiũ rwa njora, nake ũrĩa ũkaahonoka atigare, akooragwo nĩ ng’aragu. Ũguo nĩguo ngeeruta mang’ũrĩ makwa nao. ¹³ Nao nĩmakamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova, rĩrĩa andũ magaakorwo moragĩtwo marĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩhianano ðyo yao mathiũrũrũkĩirie igongona ciao, na handũ hothe hatũũgĩru, na tũcũmbĩrĩ

tuothe twa irĩma, na rungu rwa mũtĩ o wothe waraganĩtie honge, na rungu rwa mũgandi o wothe mũruru, kũndũ guothe kũrĩa maarutagĩra mĩhianano yao mahuti manungi wega. ¹⁴ Na niĩ nĩngamatambũrũkĩria guoko ndĩmookĩrĩre, na ndũme bũrũri wanangĩke ũtiganĩrio, kuuma werũ-inĩ ũcio nginya Dibila, kũndũ guothe kũrĩa matũũrĩte. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.’ ”

7

Ithirĩro Nĩrĩkinyu

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekwĩra bũrũri wa Isiraeli: Ithirĩro! Ithirĩro nĩrĩkinyĩrĩire ituri icio inya cia bũrũri. ³ Rĩu ithirĩro nĩrĩgũkinyĩrĩire, na nĩngũrekereria marakara makwa magũũkĩrĩre. Nĩngagũtuĩra ciira kũringana na mũthĩire yaku na ngũrĩhe kũringana na mũtugo yaku yothe ĩrĩ magigi. ⁴ Ndigakũiguĩra tha kana ngũcaaĩre; ti-itherũ, nĩngakũrĩha nĩ ũndũ wa mũthĩire yaku na mũtugo yaku ĩrĩ magigi gatagatĩ-inĩ kanyu. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.

⁵ “Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: ‘Mwanangĩko! Mwanangĩko ũtarĩ waiguuo nĩũrooka. ⁶ Ithirĩro nĩrĩkinyu! Ithirĩro nĩrĩkinyu! Rĩarahũkĩte rĩgũũkĩrĩire. Nĩrĩkinyu! ⁷ Nĩũkoretwo nĩ mũtino, wee ũtũũraga bũrũri-inĩ. Ihinda nĩrĩkinyu, mũthenya ũcio nĩũkuhĩrĩirie; nĩ kũrĩ na guoya mũnene, na gũtirĩ gĩkeno kũu irĩma-inĩ. ⁸ Niĩ ndĩ hakuhĩ

gũgũitĩrĩria mang'ũrĩ makwa, na ndĩĩrute marakara nawe; nĩngagũtuĩra ciira kũringana na mĩthiĩre yaku, na ngũrĩhe nĩ ũndũ wa mĩtugo yaku yothē ĩrĩ magigi. ⁹ Ndigakũiguĩra tha kana ngũcaaĩre; nĩngakũrĩha kũringana na mĩthiĩre yaku na mĩtugo yaku ĩrĩ magigi gatagatĩ-inĩ kanyu. Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ nĩ nĩĩ Jehova ndĩrahũũrana.

¹⁰ “ ‘Mũthenya nĩguo ũyũ! Nĩmũkinyu! Mũtino nĩmũkinyu, rũthanju nĩrũthundũkĩte, nago mwĩtĩio nĩũcanũkĩte! ¹¹ Maũndũ ma ũhinya nĩmakũrĩte magatuĩka rũthanju rwa kũherithia waganu; gũtirĩ andũ magaatigara, gũtirĩ o na ũmwe wa kĩrĩndĩ kũ; gũtirĩ ũtonga, na gũtirĩ kĩndũ kĩa bata gĩgaatigara. ¹² Ihinda rĩu nĩrĩkinyu, mũthenya ũcio nĩũkinyĩte. Mũgũri nĩatige gũkena kana mwendia aigue kĩahe, nĩgũkorwo mang'ũrĩ nĩmakinyĩrĩre kĩrĩndĩ kũ gĩothe. ¹³ Mwendia ndagakũũra gĩthaka kĩrĩa endetie rĩrĩa rĩothe acio eerĩ marĩ muoyo, nĩgũkorwo kĩoneki kũ gĩkoniĩ kĩrĩndĩ kũ gĩothe gĩtikagarũrwo. Tondũ wa mehia mao, gũtirĩ o na ũmwe wao ũgaatũũria muoyo wake. ¹⁴ O na mangĩhuha karumbeta, na magĩe na maũndũ mothe, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũgaathĩ ita-inĩ, nĩgũkorwo mang'ũrĩ makwa nĩmakinyĩrĩre kĩrĩndĩ kũ gĩothe.

¹⁵ “ ‘Mwena wa na nja kũrĩ na rũhiũ rwa njora, mwena wa na thĩinĩ kũrĩ na mũthiro na ng'aragu; arĩa marĩ kũu mĩgũnda-inĩ makooragewo na rũhiũ rwa njora, nao arĩa marĩ thĩinĩ wa itũũra inene makaaniinwo nĩ ng'aragu na mũthiro. ¹⁶ Arĩa othe magaatigara na ma-

honoke magaakorwo irĩma-inĩ, magĩcaaya ta ndutura cia ituamba-inĩ, o mũndũ tondũ wa mehia make. ¹⁷ Guoko o guothe nĩgũkaregera, na iru o rĩothe nĩrĩkaaga hinya o ta maaĩ. ¹⁸ Nĩmakahumbwo nguo cia makũnia, na mahumbwo kĩmako kĩnene. Mothiũ mao nĩmakahumbwo thoni, na menjwo mĩtwe yao. ¹⁹ Nĩmakahurunja betha yao barabara, nayo thahabu yao ĩtuo kĩndũ kĩrĩ thaahu. Betha yao na thahabu itikahota kũmahonokia mũthenya wa mang'ũrĩ ma Jehova. Itikamaniinĩra ng'aragu kana ihũũnie nda ciao, nĩgũkorwo nĩcio itũmĩte mahĩngwo magatuĩka a kwĩhia. ²⁰ Nĩmetĩagĩra ũgemu wa mathaga mao, na makamahũthĩra gũthondeka mĩhianano yao ĩrĩ magigi, na mĩhiano ĩtarĩ kĩene. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩngatũma indo icio ituĩke kĩndũ kĩrĩ thaahu harĩo. ²¹ Nĩngacineana ciothe kũrĩ andũ a kũngĩ ituĩke ndaho, na ndĩcineane kũrĩ andũ arĩa aaganu a gũkũ thĩ ituĩke ta itunyanĩtwo, nao nĩmagacithaahia. ²² Nĩngamahutatĩra ndige kũmona, nao nĩmagathaahia handũ harĩa nyendete mũno; atunyani nĩmagatoonya ho mathaahie.

²³ “ Haarĩria mĩnyororo, tondũ bũrũri wothe ũiyũrite ũiti wa thakame, narĩo itũũra inene rĩkaiyũra maũndũ ma ũhinya. ²⁴ Nĩngarehe ndũrĩrĩ iria njaganu mũno ciĩgwatĩre nyũmba ciao ituĩke ciao; nĩngatũma mwĩtĩio wa andũ arĩa marĩ hinya ũthire, nakuo kũndũ kwao kũrĩa kwamũre nĩgũgathaahio. ²⁵ Kĩmakanĩa gĩoka-rĩ, magaacaragia thayũ, no ndũkooneka. ²⁶ Mũtino ũgooka ũrũmanĩrĩire na ũngĩ,

naguo mūhuhu ũūke ũrūmanĩrĩire na ũngĩ. Nĩmakageria kũgĩa na kĩoneki kuuma kũrĩ mūnabii; ũrutani wa mũthĩnjĩri-Ngai ũkoniĩ watho nĩũgaathira, o ta ũrĩa kĩrĩa gĩa athuuri o nakĩo gĩgaathira. ²⁷ Mũthamaki nĩagacakaya, nake mūrũ wa mũthamaki nĩakahumbwo gũkua ngoro, namo moko ma andũ a bũrũri ũcio nĩmakainaina. Na niĩ nĩngameka kũringana na mĩthiire yao, na ndĩmatuĩre ciira kũringana na ũrĩa magĩrĩire gũtuĩrwo. Hĩndĩ iyo nĩmakamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.' "

8

Ũhooi Mĩhianano Thĩinĩ wa Hekarũ

¹ Mwaka-inĩ wa ĩtandatũ, mweri wa ĩtandatũ, mũthenya wa gatano, rĩrĩa ndaikarite gwakwa nyũmba nao athuuri a Juda magaikara mbere yakwa-rĩ, guoko kwa Mwathani Jehova gũgĩũka igũrũ rĩakwa. ² Ngĩrora, ngĩona mũhiano ta wa mũndũ. Kuuma harĩa honekaga taarĩ njohero yake gũcooka na thĩ aahaanaga ta mwaki, na kuuma hau gũcooka na igũrũ oonekaga akĩhenia ta kĩgera kĩraakana. ³ Nĩatambũrũkirie kĩndũ kĩaahaanaga ta guoko na akĩnjoya anyiĩtite njuĩrĩ cia mĩtwe wakwa. Roho akĩnjoya na-igũrũ rĩera-inĩ, na akĩndwara Jerusalemu, ndĩ cioneki-inĩ cia Ngai, nginya mũrango-inĩ wa kĩhingo gĩa gathigathini kĩa nja ya na thĩinĩ, harĩa mũhianano ũrĩa ũtũmaga Ngai aigue ũiru warũngĩ. ⁴ Na hau mbere yakwa niho riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ, o ta ũrĩa ndoonete kĩoneki-inĩ werũ-inĩ.

⁵ Ningĩ akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, rora mwena wa gathigathini.” Nĩ ũndũ ũcio ngĩrora, na hau itoonyero-inĩ rĩa mwena wa gathigathini wa kĩhingo gĩa kigongona, ngĩona mũhianano ũcio ũtũmaga Ngai aigue ũiru.

⁶ Nake akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩũrona ũrĩa mareeka; maũndũ marĩ magigi biũ marĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli marekĩra haha, maũndũ ma kũndindĩka kũraya na handũ-hakwa-harĩa-haamũre? No wee-rĩ, nĩũkuona maũndũ o na marĩ magigi makĩria.”

⁷ Ningĩ akĩndehe itoonyero-inĩ rĩa nja ĩyo. Ngĩrora ngĩona irima rũthingo-inĩ. ⁸ Akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, aramia irima rĩu rĩrĩ rũthingo-inĩ.” Rĩrĩa ndaaramirie irima rĩu, ngĩona nĩ haarĩ na mũrango.

⁹ Ningĩ akĩnjĩira atĩrĩ, “Toonya thĩinĩ wĩonere maũndũ marĩ magigi marĩa mareka kuo.” ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio ngĩtoonya kuo, ngĩrora ngĩona thingo-inĩ gũkukurĩtwo mĩthemba yothe ya indo iria ikurumaga, na ya nyamũ ciothe iria irĩ mũgiro, na ya mĩhianano yothe ya andũ a nyũmba ya Isiraeli. ¹¹ Hau mbere yacio nĩ haarũgamĩte athuuri mĩrongo mũgwanja a nyũmba ya Isiraeli, nake Jazania mũrũ wa Shafani akarũgama gatagatĩ-inĩ kao. O ũmwe wao aanyiitĩte rũgĩo rwa gũcinĩra ũbumba, nayo ndogo ĩrĩ na mũtararĩko mwega wa ũbumba nĩyatoogaga na igũrũ.

¹² Nake akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩwona maũndũ marĩa athuuri a nyũmba ya Isiraeli marekĩra nduma-inĩ, o ũmwe wao arĩ ihooero-inĩ rĩa mũhianano wake? Moigaga atĩrĩ,

'Jehova ndatuonaga; Jehova n̄atiganĩirie b̄ur̄uri ũyũ.' " ¹³ Ningĩ akiuga atĩrĩ, "Wee-rĩ, n̄ĩkũmona magĩika maũndũ o na marĩ magigi makĩria."

¹⁴ Ningĩ akĩndehe itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa gathigathini kĩa nyũmba ya Jehova, na niĩ ngĩona andũ-a-nja maikarĩte thĩ ho magĩcakaĩra Tamuzu.* ¹⁵ Nake akĩnjĩira atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, n̄ĩrona maũndũ maya? N̄ĩkuona maũndũ o na marĩ magigi mũno gũkĩra maya."

¹⁶ Ningĩ akĩndoonyia nja ya na thĩinĩ ya nyũmba ya Jehova, na hau itoonyero-inĩ rĩa hekarũ, gatagatĩ ga gĩthaku na kīgongonarĩ, haarĩ arũme ta mĩrongo iĩrĩ na atano. Maahutatĩire hekarũ ya Jehova, makaroria mothiũ mao mwena wa irathĩro, makainam-agĩrĩra riũa marĩhoee marorete na kũu mwena wa irathĩro.†

¹⁷ Nake akĩnjĩira atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, n̄iwona ũguo? Anga ũcio nĩ ũndũ mũhũthũ andũ acio a nyũmba ya Juda gwĩka maũndũ marĩ magigi ta macio marekĩra haha? No nginya maiyũrie maũndũ ma ũhinya b̄ur̄uri na mandakaragie hĩndĩ ciothe? Ta marore magĩkĩra tũhonge maniũrũ mao! ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio niĩ n̄ingameka maũndũ na marakara; ndikamaiguĩra tha kana ndĩmacaaire. O na mangĩkaanĩrĩra matũ-inĩ makwa, ndikamathikĩrĩria."

---

* **8:14** Tamuzu yarĩ ngai ya Babuloni ĩrĩa yoikaine ũhoro-inĩ wa gũtũma andũ-a-nja maciare. † **8:16** Hekarũ cia tene ciakagwo ĩrorete mwena wa irathĩro. Andũ maaroragia ng'ong'o ciao na mwena wa hekarũ mokĩra kũhooya hĩndĩ ĩrĩa riũa rĩraratha rũciinĩ.

9

Ahooi M̄hianano Kũũragwo

¹ Ningĩ ngĩigua agĩitana na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Rehei arangĩri a itũũra inene haha, o mũndũ arĩ na itharaita rĩa mbaara guoko-inĩ.” ² Na niĩ ngĩona andũ atandatũ magĩũka moimĩte mwena wa kĩhingo kĩa rũgongo, kĩrĩa kĩrorete mwena wa gathigathini, o mũndũ arĩ na kĩndũ gĩa kũũragana guoko-inĩ. Makĩrehane na mũndũ ũngĩ ũmwe wehumbĩte nguo cia gatani na eyohete indo cia kwandĩka njohero. Nao magĩtoonya makĩrũgama mwena-inĩ wa kīgongona kĩrĩa gĩa gĩcango.

³ Na rĩrĩ, riiri wa Ngai wa Isiraeli ũkĩambata uumĩte igũrũ rĩa makerubi, harĩa warĩ mbere, ũgĩthiĩ hingĩro-inĩ ya hekarũ. Ningĩ Jehova agĩta mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, o ũcio weyohete indo cia kwandĩka njohero, ⁴ akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũtuĩkanie itũũra inene rĩa Jerusalemu, na wĩkĩre rũũri ithiithi cia arĩa marĩ na kĩaha, na magacakaya nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩ magigi marĩa mekagwo kũu thĩinĩ warĩo.”

⁵ O thikĩrĩirie ũguo, akĩra acio angĩ atĩrĩ, “Mũrũmĩrĩrei, mũtuĩkanĩrie itũũra rĩu inene mũũragane mũtekũiguanĩra tha kana gũcaayanĩra. ⁶ Ũragai athuuri, na aanake na airĩtu, na andũ-a-nja na ciana, no mũtikahutie mũndũ o na ũrĩkũ mwĩkĩre rũũri rũu. Ambĩrĩriai o haha hakwa haamũre.” Nĩ ũndũ ũcio makĩambĩrĩria na athuuri arĩa maarĩ hau mbere ya hekarũ.

7 Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Thaahiai hekarũ ĩno na mũiyũrie nja ciayo andũ arĩa moragĩtwo. Thiĩ!” Nĩ ũndũ ũcio makiumagara, makĩambĩrĩria kũuragana kũu itũura-inĩ inene. 8 Hĩndĩ ĩrĩa mooraganaga niĩ ngĩtigwo ndĩ nyiki, ngĩgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ, ngĩrĩra, ngĩũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova! Anga niĩkũniina matigari mothe ma Isiraeli hĩndĩ ĩno ya gũitĩrĩria Jerusalemu mang’ũrĩ maku?”

9 Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Mehia ma nyũmba ya Isiraeli na ya Juda nĩ maingĩ magakĩra; bũrũri ũiyũrĩte ũiti wa thakame, narĩo itũura inene rĩiyũrĩte ũhotomia wa kĩhooto. Moigaga atĩrĩ, ‘Jehova nĩatiganĩrie bũrũri ũyũ; Jehova ndarona.’ 10 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Niĩ ndigacooka kũmaiguĩra tha kana kũmacaaĩra, no nĩngamacookereria ũrĩa mekĩte.”

11 Ningĩ mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, na akeoha indo cia wandĩki njohero, agĩcookia ndũmĩrĩri, akiuga atĩrĩ, “Nĩnjĩkĩte o ta ũrĩa wathanire.”

10

Riiri Kwehera Hekarũ

1 Na rĩrĩ, nĩndarorire ngĩona hau rĩera-inĩ igũrũ rĩa mĩtwe ya akerubi kĩndũ kĩaahanaga ta gĩtĩ kĩa ũnene ta ihiga rĩa yakuti. 2 Nake Jehova akĩra mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani atĩrĩ, “Thiĩ ũtoonye gatagatĩ-inĩ ka magũrũ macio marathiũrũrũka rungu rwa harĩa akerubi marĩ. Iyũria hĩ ciaku cieriĩ makara ma mwaki kuuma gatagatĩ ka akerubi ũcooke ũmahurunje

kūu itũūra-inĩ inene.” Nake agĩthiĩ agĩtoonya thĩinĩ, o ngĩonagĩra na maitho makwa.

³ Na rĩrĩ, mũndũ ũcio aatoonya thĩinĩ, akerubi acio magĩkorwo marũgamĩte mwena wa gũthini wa hekarũ, nario itu rĩkaiyũra nja ĩrĩa ya na thĩinĩ. ⁴ Naguo riiri wa Jehova ũkĩambata uumĩte igũrũ rĩa akerubi, na ũgĩthiĩ hingĩro-inĩ ya hekarũ. Itu rĩu rĩkĩiyũra hekarũ, nayo nja ĩkĩiyũra ũkengi wa riiri wa Jehova. ⁵ Naguo mũrurumo wa mathagu ma akerubi acio nĩwaiguĩkaga o nginya kūu nja ya nyumĩrĩra, o taarĩ mũgambo wa Mũrungu Mwene-Hinya-Wothe rĩrĩa ekwaria.

⁶ Na rĩrĩa Jehova aathire mũndũ ũcio warĩ na nguo cia gatani, akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mwaki kuuma gatagatĩ ka magũrũ macio, kuuma gatagatĩ-inĩ ka akerubi,” mũndũ ũcio agĩtoonya thĩinĩ na akĩrũgama mwena-inĩ wa kũgũrũ kũmwe kwamo. ⁷ Ningĩ ũmwe wa akerubi acio agĩtambũrũkia guoko gwake mwaki-inĩ ũcio warĩ gatagatĩ-inĩ kao. Akĩoya mwaki ũmwe wago, akĩwĩkĩra hĩ-inĩ cia mũndũ ũcio warĩ na nguo cia gatani, nake mũndũ ũcio akĩwoya akiuma nja. ⁸ (Rungu rwa mathagu ma akerubi acio nĩkuonekaga kĩndũ kĩaahanaga ta moko ma mũndũ.)

⁹ Nĩndarorire, ngĩona magũrũ mana ma ngaari hau mĩena-inĩ ya akerubi acio, o kũmwe gũkagĩa mwena-inĩ wa o ũmwe wa akerubi acio; magũrũ macio maahenagia ta rangi wa thumarati. ¹⁰ Makĩoneka-rĩ, mothe mana nĩmahaanaine; o kũgũrũ kuonekaga ta gũtoonanyĩte na kũgũrũ kũngĩ. ¹¹ Magĩthiĩ,

maathiiaga na mwena o wothe wa iyo ina, o kūrīa akerubi acio merekeirie ūthiū; magūrū macio ma ngaari matiagarūrūkaga rīrīa akerubi acio megūthiī. Akerubi acio maathiiaga na kūrīa guothe mūtwe werekera, matekūgarūrūka rīrīa marathiī. ¹² Mīrī yao yothe, o hamwe na mīgongo yao, na moko mao na mathagu mao, maiyūrīte maitho kūdū guothe, na magūrū macio mana ma ngaari o namo. ¹³ Na rīrī, nīndaiguire magūrū macio magiitwo atīrī, “Magūrū marīa mathiūrūrūkaga.” ¹⁴ O ūmwe wa akerubi aarī na mothiū mana: Ūthiū ūmwe warī wa kerubi, na wa keerī warī wa mūdū, na wa gatātū warī wa mūrūūthi, na wa kana warī wa nderi.

¹⁵ Ningī akerubi acio makīambata na igūrū. Ici ciarī ciūmbe irī muoyo iria ndoonete hau Rūū-inī rwa Kebari. ¹⁶ Hīndī irīa akerubi acio maathiiaga, magūrū macio maarī mīena-inī yao namo magathiī; na hīndī irīa akerubi acio maambararia mathagu mao mombūke, magūrū macio matioimaga mīena-inī yao. ¹⁷ Rīrīa akerubi acio marūgama, o namo makarūgama o ūguo; na rīrīa akerubi mombūka, namo makombūkania nao, tondū roho wa ciūmbe icio irī muoyo warī thīinī wamo.

¹⁸ Ningī riiri wa Jehova ūkīehera hau igūrū rīa hingiro ya hekarū na ūkīrūgama igūrū rīa akerubi acio. ¹⁹ O ndīroreire ūguo, akerubi acio makīambararia mathagu mao makīūmbūka, na rīrīa maathiiaga, magūrū macio maatwaranaga nao. Nao makīrūgama itoonyero-inī rīa kīhingo kīa mwena wa irathīro wa nyūmba ya Jehova;

naguo riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ igūrũ rĩao.

²⁰ Icio nĩ ciũmbe irĩ muoyo iria ndoonete irĩ rungu rwa Ngai wa Isiraeli hau Rũũĩ-inĩ rwa Kebari, na niĩ ngĩmenya atĩ maarĩ akerubi. ²¹ O ũmwe aarĩ na mothiũ mana, na mathagu mana, na rungu rwa mathagu mao nĩ haarĩ na kĩndũ gĩatariĩ ta moko ma mũndũ. ²² Mothiũ mao maahaanaga ta marĩa ndoonete hau Rũũĩ-inĩ rwa Kebari. O ũmwe wao aathiiaga arũngĩrĩrie na mbere.

11

Atongoria a Isiraeli Gĩtuĩrwo Ciira

¹ Hĩndĩ ĩyo Roho akĩnjoya na igūrũ, akĩndwara kĩhingo-inĩ kĩa nyũmba ya Jehova kĩrĩa kĩerekeire mwena wa irathĩro. Hau itoonyero-inĩ rĩu rĩa kĩhingo kũu nĩ haarĩ arũme mĩrongo ĩrĩ na atano, na gatagatĩ-inĩ kao ngĩona Jazania mũrũ wa Azuri, na Pelatia mũrũ wa Benaia, arĩa maarĩ atongoria a kĩrĩndĩ. ² Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, aya nĩo arũme arĩa marathugunda waganu, na makaheana kĩrĩra kĩa waganu itũũra-inĩ rĩrĩ inene. ³ Moigaga atĩrĩ, ‘Githĩ ihinda rĩtigũkinya o narua rĩa gwaka nyũmba? Itũũra rĩrĩ inene nĩ nyũngũ ya kũruga, na ithuĩ nĩ ithuĩ nyama.’ ⁴ Nĩ ũndũ ũcio marathĩre ũhoru wa kũmookĩrĩra; marathĩre ũhoru, wee mũrũ wa mũndũ.”

⁵ Ningĩ Roho wa Jehova agĩũka igūrũ rĩakwa, akĩnjĩra njuge atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Ũguo nĩguo mũroiga, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, no niĩ-rĩ, nĩnjũũĩ ũrĩa ũrĩ meciiria-inĩ

manyu. ⁶ Nīmũũragĩte andũ aingĩ itũũra-inĩ rĩĩrĩ inene, na mũkaiyũria ciimba nĩĩra-inĩ ciarĩo.

⁷ “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Ciimba icio mũikĩtie kũu nĩcio nyama, narĩo itũũra rĩĩrĩ inene nĩrĩo nyũngũ, no Nĩ nĩngũmũingata muume kuo. ⁸ Inyuĩ nĩmwĩtigĩrĩte rũhiũ rwa njora, na rũhiũ rũu rwa njora no ruo ngaamũũkĩrĩra naruo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ⁹ Nĩngamũrutũrũra muume itũũra-inĩ inene, na ndĩmũneane moko-inĩ ma andũ a kũngĩ, na ndĩmũherithie. ¹⁰ Inyuĩ mũkooragwo na rũhiũ rwa njora, na nĩngamũtuĩra ciira kũu mĩhaka-inĩ ya Isiraeli. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova. ¹¹ Itũũra rĩĩrĩ inene rĩtigatuĩka nyũngũ harĩ inyuĩ, kana inyuĩ mũtuĩke nyama thĩinĩ warĩo; nĩngamũtuĩra ciira kũu mĩhaka-inĩ ya Isiraeli. ¹² Na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova, nĩ ũndũ mũtirũmĩrĩire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, kana mũkarũmia mawatho makwa, no mwĩkĩte maũndũ maringaine na ma ndũrĩrĩ iria imũrigiicĩirie.”

¹³ Na rĩrĩa ndaarathaga, Pelatia mũrũ wa Benaia agĩkua. Hĩndĩ ĩyo ngĩgũithia ngĩturumithia ũthiũ thĩ, ngĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, ngĩũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova! Nĩũkũniina matigari ma Isiraeli biũ?”

¹⁴ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ, ¹⁵ “Mũrũ wa mũndũ, ariũ a thoguo, ariũ a thoguo arĩa marĩ a rũrĩra rwanyu na nyũmba yothe ya Isiraeli, acio nĩo andũ a Jerusalemu maarĩtie ũhoru wao makoiga atĩrĩ,

‘Marĩ haraaya mũno na Jehova; bũrũri ũyũ nĩ ithuĩ twaheirwo ũtuĩke witũ.’

Kũranĩro gĩa Gũcooka Gwa Isiraeli

16 “Nĩ ũndũ ũcio uga atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: O na gũtuĩka nĩndamatwarithirie kũraya gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ, na ngĩmahurunjĩra mabũrũri-inĩ, no niĩ nduĩkĩte handũ-hao-harĩa-haamũre, mabũrũri-inĩ kũu mathĩite, gwa kahinda kanini.’

17 “Nĩ ũndũ ũcio uga atĩrĩ: ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngamũcookanĩrĩria kuuma ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmũrute mabũrũri-inĩ kũrĩa mwahurunjirwo, na ndĩmũcookerie bũrũri wa Isiraeli rĩngĩ.’

18 “Nĩmagacooka kuo, na meeherie mĩhiano ĩyo yakuo mĩthũku yothe, na mĩhianano ĩyo ĩrĩ magigi. 19 Nĩngamahe ũũrũmwe wa ngoro, na njĩkĩre roho mwerũ thĩinĩ wao; nĩngeheria ũmũ wa ngoro thĩinĩ wao ndĩmahe ngoro njororo ta nyama. 20 Ningĩ nĩmakarũmagĩrĩra kĩrĩra gĩakwa gĩa kũrũmĩrĩrwo, na marũmagie mawatho makwa. Nĩmagatuĩka andũ akwa, na niĩ nduĩke Ngai wao. 21 No rĩrĩ, ha ũhoru wa andũ arĩa ngoro ciao ciĩyamũrĩire mĩhiano ĩyo mĩũru na mĩhianano ĩyo ĩrĩ magigi, nĩngatũma o ene macookererwo nĩ ũũru ũrĩa mekĩte, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

22 Hĩndĩ ĩyo akerubi acio, marĩ na magũrũ ma ngaari mĩena-inĩ, magĩtambũrũkia mathagu mao, naguo riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ igũrũ rĩao. 23 Riiri ũcio wa Jehova ũkĩambata uumĩte thĩinĩ wa itũũra rĩu inene na ũgũikara igũrũ

rĩa kĩrĩma kĩrĩa kĩarĩ mwena wa irathĩro warĩo.
²⁴ Roho akĩnjoya na igũrũ, akĩndwara kũrĩ
 andũ arĩa maatahĩtwo magatwarwo bũrũri wa
 Babuloni,* o ndĩ thĩinĩ wa kĩoneki kũu ndoonetio
 nĩ Roho ũcio wa Ngai.

Hĩndĩ ĩyo kĩoneki kũu ndoonetio
 gĩkĩnjeherera, ²⁵ na nĩ ngĩira andũ acio
 maatahĩtwo ũhoru wothe ũrĩa Jehova
 aanyonetie.

12

Ngerekano ya Ithaamĩrio

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo
 atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, wee ũtũũranagia na
 andũ aremi. Nĩ marĩ na maitho ma kuona no
 mationaga, na nĩ marĩ na matũ ma kũigua no
 matiiguaga, nĩgũkorwo nĩ andũ aremi.

³ “Nĩ ũndũ ũcio wee mũrũ wa mũndũ-rĩ, oha
 mĩrigo yaku ya gũthaama, na kũrĩ mũthenya
 barigici magĩkuonaga-rĩ, umagare uume gũkũ,
 ũthiĩ kũndũ kũngĩ. Hihi nĩmagataũkĩrwo,
 o na gũtuĩka nĩ andũ a nyũmba ya ũremi.

⁴ Kũrĩ mũthenya barigici, o magĩkuonaga-rĩ,
 ruta mĩrigo yaku nja ĩrĩ mĩohe nĩ ũndũ wa
 gũthiĩ bũrũri wa ithaamĩrio. Ningĩ hwaĩ-
 inĩ, umagare ũthiĩ o magĩkuonaga, o ta ũrĩa
 andũ mathaamaga. ⁵ O makwĩroreire, tũrĩkia
 rũthingo, ũgererie mĩrigo yaku ho. ⁶ Oya
 mĩrigo ĩyo ũmũgĩrĩire ciande o makwĩroreire,
 ũmiumagarie na mairia. Wĩhumbĩre ũthiũ

---

* **11:24** Kana Bũrũri wa Akalidei; andũ a Babuloni moĩkaine na
 rĩtwa rĩngĩ ta Akalidei.

nĩguo ndũkone bũrũri, nĩgũkorwo nĩngũtuĩte kĩmenyithia harĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩ ngĩka o ta ũrĩa ndaathĩtwo. Ngĩruta mĩrigo yakwa nja kũrĩ mũthenya barigici, yoheetwo nĩ ũndũ wa gũthaama. Ningĩ hwaĩ-inĩ ngĩtũrĩkia rũthingo na moko makwa. Ngiumia mĩrigo yakwa nja kũrĩ na mairia, ngĩmumagaria ndĩmĩkuuĩte na ciande o manjĩndoreire.

⁸ Rũciinĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩũrio atĩrĩ, ⁹ “Mũrũ wa mũndũ, githĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli o acio aremi matiakũũririe atĩrĩ, ‘Nĩ atĩa ũreka?’

¹⁰ “Meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndũmĩrĩri ĩno nditũ ĩkonĩ mũnene ũrĩa ũrĩ Jerusalemu, o na andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli arĩa marĩ kuo.’ ¹¹ Meere atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩ kĩmenyithia harĩ inyuĩ.’

“O ta ũguo nĩ njĩkĩte, noguo o nao mageekwo. Nĩmagatwarwo bũrũri wa kũngĩ marĩ atahe.

¹² “Mũthamaki ũcio ũrĩ gatagatĩ-inĩ kao nĩagakuuu mĩrigo yake na ciande kũrĩ mairia oimagare, naruo rũthingo nĩrũgatũrĩkio irima oimĩre ho. Nake nĩakehumbĩra ũthiũ nĩguo ndakone bũrũri. ¹³ Nĩngamũtambũrũkĩria wabu wakwa, nake nĩakanyiitwo nĩ mũtego wakwa; nĩngamũtwarithia Babuloni, kũu bũrũri wa Akalidei, no rĩrĩ, we ndakawona, nakuo kũu nĩkuo agaakuĩra. ¹⁴ Arĩa othe mamũrigiicĩirie, nĩngamahurunja huho-inĩ, o acio aruti ake a wĩra na thigari ciake ciothe, na ndĩmateng’erie na rũhiũ rwa njora rũrĩ rũcomore.

15 “Nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaamahurunjĩra ndũrĩrĩ-inĩ na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ. 16 No rĩrĩ, nĩngahonokia amwe ao matikaniinwo na rũhiũ rwa njora, kana ng’aragu, kana mũthiro, nĩgeetha kũu magaathiĩ ndũrĩrĩ-inĩ makoimbũraga maũndũ mao marĩa meekaga marĩ magigi. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

17 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: 18 “Mũrũ wa mũndũ, inainaga rĩrĩa ũkũrĩa irio, na wĩthithimũkagwo nĩ guoya ũkĩnyua maaĩ. 19 Īra andũ a bũrũri ũyũ atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga igũrũ rĩkoniĩ andũ arĩa matũũraga Jerusalemu na arĩa matũũraga bũrũri wothe wa Isiraeli: Makaanĩaga irio ciao marĩ na mĩtangĩko, na manyuuage maaĩ moorĩtwo nĩ hinya nĩgũkorwo bũrũri wao nĩũkaniinwo indo ciothe iria irĩ kuo, nĩ ũndũ wa maũndũ ma ũhinya ma andũ arĩa othe matũũraga kuo. 20 Matũũra marĩa matũũragwo nĩ andũ nĩmakanangwo, naguo bũrũri ũkirio ihooru. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’ ”

21 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: 22 “Mũrũ wa mũndũ, nĩ thimo ĩrĩkũ ĩno yunanagwo thĩinĩ wa bũrũri wa Isiraeli, ĩno yugaga atĩrĩ: ‘Matukũ nĩmathiraga, nakĩo kĩoneki o gĩothe gĩgatuĩka gĩa tũhũ?’ 23 Meere atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngũniina thimo ĩno, na matigacooka kũmĩgweta rĩngĩ gũkũ Isiraeli.’ Meere atĩrĩ, ‘Matukũ nĩmakuhĩrĩirie rĩrĩa kĩoneki o

gĩothe gĩkaahingio. ²⁴ Nĩgũkorwo gũtigacooka kũgĩa cioneki cia maheeni, kana ũragũri wa kũheenaniĩria gatagati-inĩ ka andũ a Isiraeli. ²⁵ No niĩ Jehova-rĩ, nĩngoiga ũria ngeenda, naguo nĩũkahingio ũtegũcererwo. Nĩgũkorwo matukũ-inĩ manyu, inyuĩ andũ a nyũmba ya ũremi, nĩngahingia ũria wothe ndĩroiga, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

²⁶ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩriire, ngĩirwo atĩrĩ: ²⁷ “Mũrũ wa mũndũ, andũ a nyũmba ya Isiraeli maroiga atĩrĩ, ‘Kĩoneki kĩa onaga gĩgũtũũra mĩaka mĩingĩ gĩgĩkahingio, na araratha ũhoru wa ihinda iraaya rĩgooka.’

²⁸ “Nĩ ũndũ ũcio meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Gũtirĩ kiugo o na kĩmwe gĩakwa gĩgaacooka gũcererwo; ũhoru ũria wothe nũ ngaaria nĩũkahingio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

13

Anabii a Maheeni Gũtuĩrwo Ciira

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩriire, ngĩirwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru wa gũũkĩrĩra anabii a Isiraeli arĩa mararatha ũhoru rĩũ. Īra acio marathaga ũhoru ũria megereirie na ngoro ciao ene atĩrĩ: ‘Iguai ndũmĩrĩri ya Jehova! ³ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Kaĩ anabii acio akĩĩgu marĩ na haro-ĩ, o acio marũmagĩrĩra roho wao ene na matirĩ ũndũ monete! ⁴ Anabii aku, wee Isiraeli-rĩ, matariĩ ta mbwe irĩ kũndũ kũria kwanangĩku. ⁵ Inyuĩ mũtiambatĩte mũthiĩ rũthingo-inĩ kũria gũtharũkĩte, mũrũcookererie nĩ ũndũ wa

nyũmba ya Isiraeli nĩgeetha rūgetiiria hĩndĩ ya mbaara mũthenya ũrĩa wa Jehova. ⁶ Cioneki ciao nĩ cia maheeni, na ũragũri wao o naguo no wa maheeni. Moigaga atĩrĩ, “Jehova oigĩte atĩrĩ,” o rĩrĩa Jehova atamatũmĩte; merĩgagĩrĩra atĩ ciugo ciao nĩkahinga! ⁷ Githĩ ti cioneki cia maheeni muonete, na mũkaaria ũragũri wa maheeni, rĩrĩa mũkuuga atĩrĩ, “Jehova oigĩte atĩrĩ,” o rĩrĩa niĩ itarĩtie?

⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Tondũ wa ciugo cianyu cia maheeni na cioneki cia kũheenania-rĩ, nĩngũmũũkĩrĩra, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ⁹ Guoko gwakwa nĩgũgookĩrĩra anabii arĩa moonaga cioneki cia maheeni, na makagweta ũragũri wa kũheenania. Matigakorwo marĩ a kĩaama kĩa andũ akwa, kana maandĩkwo ibuku-inĩ rĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli, o na kana matoonye bũrũri wa Isiraeli. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Mwathani Jehova.

¹⁰ “Tondũ mahĩtithagia andũ akwa, maki-ugaga atĩrĩ, “Kũrĩ na thayũ,” o rĩrĩa gũtarĩ thayũ; tondũ rĩrĩa rūthingo rūhũthũ rwakwo marũhakaga coka, ¹¹ nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ arĩa marũhakaga coka atĩ no rũkũgũa. Nĩngoiria mbura nene mũno, na ndũme kũgĩe na mbura ya mbembe, nacio huho irĩ na hinya nĩkarũmomora. ¹² Rĩrĩa rūthingo rũu rũkaagarĩ, githĩ andũ matigakũũria atĩrĩ, “Coka ũrĩa ũrarũhakĩte ũkĩrĩ ha?”

¹³ “Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩngarekereria rūhuho rũrĩ na hinya ndĩ na mang’ũrĩ, na kũgĩe mbura

ya mbembe na mbura ya kiboboto ndi na mathũgũta ma kwananga. ¹⁴ Nĩngamomora rūthingo rūu mũhakĩte coka na ndĩrũharaganie tĩiri-inĩ nginya mũthingi wa ruo ũguũranio. Rĩrĩa rũkaagũa, mũkaanangĩrwo kuo; na nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova. ¹⁵ Ũguo nĩguo ngeeruta mang'ũrĩ makwa na rūthingo rūu, na nĩjũkĩrĩre acio maarũhakire coka. Ngaakwĩra atĩrĩ, "Rũthingo nĩ rweherete, o na arĩa maarũhakire coka, ¹⁶ o anabii acio a Isiraeli, arĩa maarathĩire itũũra rĩa Jerusalemu makĩrĩonera cioneki cia thayũ, gũtaarĩ na thayũ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga."'

¹⁷ "Rĩu mũrũ wa mũndũ-rĩ, hũgũra ũthiũ waku kũrĩ airĩtu a andũ anyu arĩa marathaga mohoro moimĩte meciiria-inĩ mao ene, ũmarathĩre ũhoru wa kũmookĩrĩra, ¹⁸ ũmeere atĩrĩ, 'Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kaĩ andũ-a-nja arĩa matumagĩrĩra ithitũ nyunĩro-inĩ ciao cia moko na magathondekaga mataama ma kwĩhumbĩra ũthiũ nĩguo magwatagie andũ marĩ na haaro-ĩ. Anga mũrĩgwatagia mũoyo ya andũ akwa nĩguo mũhonokie mũoyo yanyu inyuĩ ene? ¹⁹ Nĩmũũthaahĩtie kũrĩ andũ akwa nĩ ũndũ wa ngundi ya cairi na twenyũ twa mũgate. Nĩ ũndũ wanyu kũheenia andũ akwa, arĩa mathikagĩrĩria maheeni, nĩmũũragĩte arĩa mataagĩrĩire gũkua, na mũkahonokia arĩa mataagĩrĩire gũtũra muoyo.

²⁰ " 'Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩnjũkĩrĩire ithitũ icio cianyu, icio mũgwatagia andũ akwa nacio ta marĩ nyoni, na nĩ nĩngũcituanga kuuma moko-inĩ manyu.

Nĩngohorithia andũ acio mũgwatagia ta marĩ nyoni. ²¹ Nĩngatembũranga mataama macio manyu na honokie andũ akwa ndĩmarute moko-inĩ manyu, nao matigacooka kũgwatio nĩ inyuĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova. ²² Tondũ nĩmwatũmire arĩa athingu morwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa kũmaheenia o rĩrĩa niĩ itaamareheire kĩaha, na mũgĩteithĩrĩa arĩa aaganu mage gũtiga njĩra ciao cia waganu nĩguo mahonokie mĩoyo yao, ²³ nĩ ũndũ ũcio, mũtigacooka kuona cioneki cia maheeni kana kũragũra. Nĩngahonokia andũ akwa, ndĩmarute moko-inĩ manyu. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.' ”

14

Ahooi Mĩhianano Gũtuĩrwo Ciira

¹ Athuuri amwe a Isiraeli nĩmookire harĩ niĩ, magĩkara thĩ hau mbere yakwa. ² Hĩndĩ ĩyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩa, ngũrwo atĩrĩ, ³ “Mũrũ wa mũndũ, andũ aya nĩmeigĩre mĩhianano ngoro-inĩ ciao, na makeigĩra mĩhĩnga ya waganu mbere ya maitho mao. Nĩnjagĩrĩrwo kũreka matuĩrie ũndũ o na ũrĩkũ harĩ niĩ? ⁴ Nĩ ũndũ ũcio maarĩrie, ũmeere ũũ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Hĩndĩ ĩrĩa Mũisiraeli o wotho angĩgĩa mĩhianano ngoro-inĩ yake, na eigĩre waganu wa kũmũhĩngithia mbere ya maitho make, angĩcooka athĩ harĩ mũnabii-rĩ, niĩ Jehova nĩ niĩ mwene ngaamũcookeria ũhorokũringana na ũrĩa ũhooi wake wa mĩhianano ũigana, ⁵ Ngeeka ũguo nĩguo ndĩnyitĩre ngoro

cia andũ a Isiraeli rĩngĩ, arĩa othe mandiganĩirie nĩ ũndũ wa mĩhianano ĩyo yao.’

6 “Nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Mwĩrirei! Garũrũkai mũtigane na mĩhianano ĩyo yanyu, na mũregane na maũndũ marĩa mothe mwĩkaga marĩ magigi!

7 “ ‘Hĩndĩ ĩrĩa Mũisiraeli o wothe, kana mũndũ wa kũngĩ ũrĩa ũtũuraga Isiraeli angĩehera harĩ nĩ, na eigĩre mĩhianano ngoro-inĩ yake, na agĩe na waganu wa kũmũhĩngithia mbere ya maitho make, angĩcooka athĩ harĩ mũnabii agatuĩrie ũhoru kũrĩ nĩ-rĩ, nĩ Jehova nĩ nĩ mwene ngaamũcookeria ũhoru. 8 Nĩngatũma ũthiũ wakwa ũmĩre mũndũ ũcio, na ndũme atuĩke kionereria harĩ arĩa angĩ, o na ndũme atuĩke wa kuunagwo thimo. Nĩngamweheria harĩ andũ akwa. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

9 “ ‘Mũnabii angĩkaaheenererio nĩguo aarie ũhoru wakwa, nĩ Jehova nĩ nĩ ngaakorwo heenereirie mũnabii ũcio, na nĩngamũtambũrũkĩria guoko gwa kũmũũkĩrĩa, ndĩmũniine ehene gatagatĩ-inĩ ka andũ akwa a Isiraeli. 10 Andũ acio nĩmakaherithĩrio wĩhia wao; mũnabii ũcio agaatuuo mwĩhia o ta mũndũ ũcio ũtuĩrĩtie ũhoru harĩ we. 11 Hĩndĩ ĩyo andũ a Isiraeli matigacooka kũhĩtia njĩra mehere harĩ nĩ, kana macooke gwĩthaahia na mehia macio mao mothe. Nĩmagatuĩka andũ akwa, na nĩ nduĩke Ngai wao, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

Ituĩro rĩa Ciira Rĩtangĩhererwo

¹² Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ¹³ “Mũrũ wa mũndũ, bũrũri ũngĩnjĩhĩria nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka, na ndambũrũkie guoko ndĩũũkĩrĩre, na ndĩũniĩre kĩhumo kĩa irio, na ndĩũrehere ng’aragu, na njũrage andũ aguo na mahiũ mao, ¹⁴ andũ aya atatũ, Nuhu, na Danieli, na Ayubu, o na mangĩkorwo maarĩ thĩinĩ wa bũrũri ũcio, no mehonokirie o oiki nĩ ũndũ wa ũthingu wao, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁵ “Ningĩ korwo ndarekereria nyamũ cia gĩthaka igerere bũrũri ũcio nacio ciũtige ũtarĩ ciana, nago ũkire ihooru kwage mũndũ ũngĩtuĩkanĩria kuo nĩ ũndũ wa nyamũ icio, ¹⁶ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa niĩ ndũũraga muoyo, o na andũ acio atatũ mangĩgakorwo marĩ kuo, matikahota kũhonokia ariũ ao kana aarĩ ao. O oiki no mahonoke, no bũrũri ũcio no ũkire ihooru.

¹⁷ “O na kana ingĩrehithia rũhiũ rwa njora njũkĩrĩre bũrũri ũcio, njuge atĩrĩ, ‘Rũhiũ rwa njora nĩrũtuĩkanĩrie bũrũri ũyũ wothe,’ na njũrage andũ akuo na mahiũ mao-rĩ, ¹⁸ Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa niĩ ndũũraga muoyo, o na andũ acio atatũ mangĩgakorwo marĩ kuo, matikahota kũhonokia ariũ ao kana aarĩ ao. O oiki no-o mangĩhonokio.

¹⁹ “O na ningĩ korwo ndarehithia mũthiro bũrũri ũcio, na niĩ ndĩũitĩrĩrie mang’ũrĩ makwa na ũndũ wa gũitithia thakame, na njũragithie andũ akuo na mahiũ mao, ²⁰ Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa niĩ ndũũraga

muoyo, o na Nuhu, na Danieli, na Ayubu, mangĩgakorwo marĩ kuo, matikahonokia mũriũ kana mwarĩ. O oiki no mehonokie nĩ ũndũ wa ũthingu wao.

²¹ “Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Gũtigagĩkorwo kũrĩ kũũru makĩria hĩndĩ irĩa ngaarehera Jerusalemu matuĩro makwa mana ma ciira ma kũguoyohithia: namo nĩmo rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na nyamũ cia gĩthaka, o na mũthiro, nĩguo njũrage andũ akuo na mahiũ mao! ²² No rĩrĩ, kũrĩ amwe magaati-gara; nao nĩo ariũ na aarĩ arĩa magaatharwo marutwo kuo. Nĩmagooka kũrĩ inyuĩ, na rĩrĩa mũkoona mĩtugo na ciĩko ciao, nĩmũkahoorerio ngoro igũrũ rĩa mwanangĩko ũcio ndeheire Jerusalemu, naguo nĩ mwanangĩko o wothe ndĩrĩrehithĩrie. ²³ Nĩmũkahoorerio ngoro rĩrĩa mũkoona mĩtugo yao na ciĩko ciao, nĩgũkorwo nĩmũkamenya atĩ gũtirĩ ũndũ o na ũmwe njikĩte kuo ũtarĩ na gĩtũmi, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

15

Jerusalemu nĩ Mũthabibũ wa Tũhũ

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngũirwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, mũtĩ wa mũthabibũ ũkĩrĩte rũhonge rwa mũtĩ o wothe wa mũtĩ ya mũtitũ na kĩ? ³ Mbaũ ciaguo irĩ ciathondekwo kĩndũ kĩa bata? Andũ no mathondeke tũhocio twa gũcuurio indo kuuma kũrĩ guo? ⁴ ũngĩikio riiko ũtuĩke rũkũ, na mwaki ũũcine mĩena yeerĩ ũũcurie gatagatĩ-rĩ, no ũgĩe bata ũngĩ? ⁵ Angĩkorwo rĩrĩa warĩ mũgima ndwagĩire bata

o na atĩa-rĩ, wakĩhota atĩa gũthondekwo kĩndũ kĩa bata rĩrĩa wacinwo nĩ mwaki, wacura?

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: O ta ũrĩa heanĩte mũtĩ wa mũthabibũ gata-gatĩ-inĩ ka mĩtĩ ĩrĩa ĩngĩ ya mũtitũ, ngaũtua rũkũ rwa gũcinwo na mwaki-rĩ, ũguo noguo ngeeka andũ arĩa matũũraga Jerusalemu. ⁷ Nĩngatũma ũthiũ wakwa ũmoomĩre. O na angĩkorwo nĩmoimĩte mwaki-inĩ-rĩ, no nginya mwaki ũcio ũkaamacina ũmaniine. Hĩndĩ ĩyo nĩguo inyuĩ mũkaamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngatũma ũthiũ wakwa ũmoomĩre. ⁸ Nĩngatũma bũrũri ũkire ihooru nĩ ũndũ nĩmagĩte kwĩhokeka, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

16

Ngerekano ya Jerusalemu kwaga Wĩhokeku

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ, ² “Mũrũ wa mũndũ, ng’ethanĩra na itũũra rĩa Jerusalemu, ũrĩonie mĩtugo yarıo ĩyo ĩrĩ magigi, ³ uuge atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova areera Jerusalemu: Kĩhumo gĩaku na gũciarwo gwaku cioimanire na bũrũri wa andũ a Kaanani; thoguo aarĩ Mũamori, nake maitũguo aarĩ Mũhiti. ⁴ Mũthenya ũrĩa waciarirwo-rĩ, ndwa-tinirio rũrĩra, o na kana ũgĩthambio na maaĩ nĩguo ũthere, o na kana ũkĩhakwo cumbĩ, kana ũgĩthaywo na nguo cia mwana. ⁵ Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wakũrorire, agĩkũiguĩra tha, kana agĩgũcaaĩra o kũigana nĩguo agwĩke ũndũ o na

ũmwe wa macio. No rĩrĩ, wateirwo na kũu werũ-inĩ, nĩ ũndũ wamenirwo o mũthenya o ro ũcio waciarirwo.

⁶ “ ‘Hĩndĩ ĩyo nĩndahĩtũkĩire hau warĩ ngĩkuona ũkĩgaragara thakame-inĩ yaku, na rĩrĩa wakomete hau thakame-inĩ yaku-rĩ, ngĩkwĩra atĩrĩ, “Tũũra muoyo!” ⁷ Nĩndatũmire ũkũre o ta mũtĩ wa mũgũnda. Nawe ũgĩkũra, ũkĩneneha, o na ũgĩtuĩka ithaga ithaka mũno gũkĩra marĩa mangĩ. Nyondo ciaku nacio ikĩhaanda, na njuĩrĩ yaku ĩgĩkũra, o wee ũrĩa warĩ njaga na ũkaaga nguo.

⁸ “ ‘Thuutha ũcio nĩndahĩtũkĩire hau, na rĩrĩa ndaakũrorire ngĩona atĩ warĩ mũgima wa kwendeka, ngĩgũtambũrũkĩria gĩcũrĩ kĩa nguo yakwa, ngĩhumbĩra njaga yaku. Na nĩ ngĩkwĩhĩtĩra mwĩhĩtwa mũrũmu, na tũkĩgĩa kĩrĩkanĩro nawe, ũgĩtuĩka wakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁹ “ ‘Nĩndagũthambirie na maaĩ, ngĩkũgĩria thakame, na ngĩkũhaka maguta. ¹⁰ Nĩndakũhumbire nguo ng’emie na ngĩgwĩkĩra nyamũga cia rũũa. Nĩndakũhumbire nguo njega ya gatani na ngĩkũhumba nguo cia goro. ¹¹ Nĩndakũgemirie na mathaga: ngĩgwĩkĩra bangiri moko, na mũgathĩ ngingo, ¹² ngĩcooka ngĩgwĩkĩra gĩcũhĩ iniũrũ, na icũhĩ matũ, na tanji thaka mũtwe. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio ũkĩgemio na thahabu na betha: nacio nguo ciaku ciarĩ cia gatani ĩrĩa njega, na itambaya cia goro, na nguo ng’emie. Irio ciaku ciarĩ mũtu mũhinyu, na ũũkĩ, na maguta ma mũtamaiyũ. Wee nawe ũgĩthakara mũno na ũkĩambatĩrio ũgĩtuĩka

mũthamaki-mũndũ-wa-nja. ¹⁴ Nayo ngumo yaku ãgĩtheerema ndũrĩrĩ-inĩ nĩ ùndũ wa ùthaka waku, nĩ ùndũ riiri ùrĩa ndaagwĩkĩrĩte nĩwatũmire ùthaka waku wagĩrĩre kũna, ùguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁵ “ ‘No rĩrĩ, wee nĩwehokire ùthaka waku, na ùkĩhũthĩra ngumo yaku ãgĩtũma ùtuĩke mũmaraya. Nĩwahũũrĩre ùmaraya na mwĩhĩtũkĩri o wothe, nago ùthaka waku ùgĩtuĩka wake. ¹⁶ Woire nguo imwe ciaku, ùkĩgemia mahooero ma kũndũ gũtũũgĩru kũrĩa wahũũragĩra ùmaraya. Maũndũ ta macio matiagĩrĩrwo nĩ gwĩkĩka, kana magĩe kuo o na rĩ. ¹⁷ Ningĩ ùgĩcooka ùkĩoya mathaga macio mega ndaakũheire, o mathaga macio mathondeketwo na thahabu yakwa na betha yakwa, ùgĩthondekera mĩhianano ya arũme, ùgĩcooka ùkĩhũũra ùmaraya nayo. ¹⁸ Ningĩ ùkĩoya nguo icio ciaku ciarĩ ng’emie, ùgĩcihumba mĩhianano ãyo, ùgĩcooka ùkĩmĩrutĩra maguta makwa na ùbumba. ¹⁹ O nacio irio iria ndaakũheete ùrĩe, nacio nĩ mũtu mũhinyu, na maguta ma mũtamaiyũ, na ùũkĩ, wacirutĩire mĩhianano ãyo ãtuĩke ùbumba ùrĩ na mũtararĩko mwegu. Ùguo nĩguo gwekĩkire, Mwathani Jehova nĩwe ugĩte ùguo.

²⁰ “ ‘Na rĩrĩ, woire ariũ na aarĩ aku arĩa wanjarĩire, ùkĩmaruta igongona matuĩke ta irio cia mĩhianano ãyo. Ùhũũri waku wa ùmaraya-rĩ, kaĩ ùtaarĩ mũiganu? ²¹ Nĩwathĩnjire ciana ciakwa ùgĩciruta igongona harĩ mĩhianano ãyo. ²² Mĩtugo-inĩ yaku yothe ãrĩ magigi ãrĩa wekire, na ùhũũri-inĩ waku wa ùmaraya, nd-

waririkanire matukũ ma ũnini waku, rĩrĩa warĩ njaga na ũtaarĩ na nguo, o rĩrĩa wegaragaragia thakame-inĩ yaku.

²³ “ ‘Hĩ, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ! ũguo nĩguo Jehova ekuuga. O na wĩkĩte mawaganu macio mangĩ mothe, ²⁴ nĩweyakĩire kĩhumbu, na ũgĩaka ihooero itũũgĩru handũ harĩa hothe haarĩ na kĩhaaro gĩa kũgomanagwo. ²⁵ Gĩturi-inĩ kĩa o njĩra nĩweyakĩire mahooero matũũgĩru, na ũkĩagithia ũthaka waku gĩtĩo, ũgakĩrĩrĩria kũneana mwĩrĩ waku kũrĩ mwĩhĩtũkĩri o wothe atharie nawe. ²⁶ Nĩwahũũrĩre ũmaraya na andũ a Misiri arĩa mwariganĩtie nao, o acio maiyũrĩtwo nĩ merĩrĩria ma mwĩrĩ, ũgĩtũma ndakare nĩ ũndũ waku gũkĩrĩrĩria gũtharia. ²⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩgũtambũrũkĩria guoko ngĩgũũkĩrĩria, ngĩnyiihia bũrũri waku; nĩndakũneanire moko-inĩ ma thũ ciaku, o acio airĩtu a Afilisti, arĩa maamakirio nĩ mĩtugo yaku ya ũũra-thoni. ²⁸ Nĩwahũũrĩre ũmaraya na andũ a Ashuri o nao, nĩ ũndũ ndũngĩaiganirie; o na thuutha ũcio-rĩ, ndwaiganirie. ²⁹ Ningĩ ũgĩkĩrĩrĩria gũtharia o nginya ũgĩkinya Babuloni, bũrũri wa onjoria, no-o na weka ũguo ndwaiganirie.

³⁰ “ ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, Hĩ! Kaĩ wee ũrĩ wa ngoro hũthũ-ĩ! Wĩkaga maũndũ macio mothe, o ta mũmaraya ũtarĩ thoni! ³¹ Rĩrĩa weyakĩire ihumbu gĩturi-inĩ kĩa o njĩra, na ũkĩĩakĩra mahooero matũũgĩru harĩa hothe haarĩ kĩhaaro gĩa kũgomanwo-rĩ, we wetuire ta ũtarĩ mũmaraya, nĩ ũndũ nĩwaregĩre irĩhi.

³² “ ‘Wee mũtumia ũyũ mũtharia! Wee

wendaga ageni handũ ha mũthuuriguo!
³³ Mũmaraya o wothe nĩamũkagĩra irĩhi, no wee-rĩ, nĩwe ũheaga endwa aku othe iheo, ũkamahaka nĩguo mokage kũrĩ we kuuma kũndũ guothe nĩguo megwatĩre ikeno ciaku itaagĩĩre. ³⁴ Nĩ ũndũ ũcio wee ndũtariĩ ta arĩa angĩ ũmaraya-inĩ waku; gũtirĩ mũndũ ũkwĩringagĩrĩria ũmwĩtikĩre. Wee-rĩ, ũrĩ na ũtiganu mũno na arĩa angĩ, nĩgũkorwo wee nĩwe ũrĩhanaga, no gũtirĩ kĩndũ ũrĩhagwo.

³⁵ “ Nĩ ũndũ ũcio, wee mũmaraya ũyũ, igua kiugo kĩa Jehova! ³⁶ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Tondũ nĩwaitangire ũtonga waku, na ũkĩguũria njaga yaku ũgĩtharia na endwa aku, o na tondũ wa mĩhianano ĩyo yothe yaku ĩrĩ magigi, na tondũ nĩwamaheire thakame ya ciana ciaku, ³⁷ nĩ ũndũ ũcio nĩngũcookanĩrĩria endwa aku othe arĩa wanekenia nao, arĩa wendete o na arĩa ũthũire. Nĩngũmacookanĩrĩria magũũkĩrĩre kuuma mĩena yothe, na nĩ ngũguũrie nguo mbere yao, nao mone njaga yaku yothe. ³⁸ Nĩngagũtuĩra ciira o ta ũrĩa andũ-a-nja arĩa matharagia na arĩa maitithagia thakame matuuagĩrwo; na ndũme ũkorwo nĩ mang'ũrĩ makwa na ũiguĩrwo ũiru nĩguo ũcookererwo nĩ thakame ĩyo. ³⁹ Ningĩ nĩngakũneana moko-inĩ ma endwa aku, nao nĩmakaharagania ihumbu icio ciaku, na manange mahooero macio maku matũũgĩru. Nao nĩmagakũruta nguo, na moe mathaga maku ma goro, magũtige njaga na ũrĩ ũtheri. ⁴⁰ Nĩmakarehe kĩrĩndĩ gĩgũũkĩrĩre, nao nĩmagakũhũra na mahiga

nyuguto, na magūtinangie na hiũ ciao cia njora. ⁴¹ Nimagacina nyũmba ciaku na makũherithie wĩroreirwo nĩ andũ-a-nja aingĩ. Nĩngakinyia ũmaraya waku mũthia, nawe ndũgacooka kũrĩha endwa acio aku. ⁴² Hĩndĩ iyo mathũgũta makwa ma gũgũũkĩrĩra nĩmakahũahũa, namo marakara makwa maiyũrĩtwo nĩ ũiru makweherere. Nĩngahoorera na ndigacooka kũrakara.

⁴³ “ ‘Na tondũ ndwaririkanire matukũ ma ũnini waku, no kũndakaria wandakaririe na maũndũ macio mothe-rĩ, ti-itherũ nĩngatũma ũcookererwo nĩ ũrĩa wĩkĩte, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Githĩ nduongereire ũũra-thoni harĩ maũndũ marĩa mangĩ wĩkaga marĩ magigi?

⁴⁴ “ ‘Mũndũ o wothe waragia na thimo-rĩ, nĩagakuuna thimo ĩno, oige atĩrĩ: “O ta ũrĩa nyina ahaana, no taguo mwarĩ ahaana.” ⁴⁵ Wee ũrĩ mwarĩ wa nyũkwa kũna, ũrĩa wanyararire mũthuurawe na ciana ciake; na ũrĩ wa nyina kũna na aarĩ a maitũguo, arĩa maanyararire athuuri ao na ciana ciao. Maitũguo aarĩ Mũhiti, nake thoguo aarĩ Mũamori. ⁴⁶ Mwarĩ wa nyũkwa ũrĩa mũkũrũ aarĩ Samaria ũrĩa watũũraga mwena waku wa gathigathini marĩ na airĩtu ake; nake mwarĩ wa nyũkwa ũrĩa mũnini aarĩ Sodomu, ũrĩa watũũraga mwena waku wa gũthini hamwe na airĩtu ake. ⁴⁷ Wee-rĩ, to gũthiĩ wathiire na mĩthiĩre yao na ũkĩrũmĩrĩra mĩtugo yao ĩrĩ magigi, no mĩthiĩre-inĩ yaku yothe nĩwahiũhire gũthũka kũmakĩra. ⁴⁸ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta

ũrĩa Nii ndũũraga muoyo-rĩ, mwarĩ wa nyũkwa Sodomu na airĩtu ake matiekire ta ũrĩa wee na airĩtu aku mwĩkĩte.

⁴⁹ “ ‘Maya nĩmo maarĩ mehia ma mwarĩ wa nyũkwa Sodomu: We marĩ na airĩtu ake maarĩ andũ etĩi, a kwĩhũũnĩrĩria, na matiarũmbũyagia ũhoro wa andũ arĩa angĩ; matiateithirie andũ arĩa athĩni o na arĩa abatari. ⁵⁰ Nĩmeĩkĩrĩire na magũika maũndũ marĩ magigi maitho-inĩ makwa. Nĩ ũndũ ũcio nĩndamaingatire, o ta ũguo muonete. ⁵¹ Samaria ndehirie nuthu ya mehia marĩa wee wehirie. Wee wĩkĩte maũndũ marĩ magigi maingĩ kũmakĩra, na nĩtũmĩte aarĩ a maitũguo moneke ta marĩ athingu nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe wĩkĩte. ⁵² Ũrokĩrĩrĩria gũconorithio, nĩgũkorwo nĩtũmĩte aarĩ a maitũguo moneke ta marĩ athingu. Tondũ mehia maku maarĩ mooru gũkĩra mao, o mekuoneka marĩ athingu gũgũkĩra. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, igua thoni na ũconoke, nĩgũkorwo nĩtũmĩte aarĩ a nyũkwa moneke marĩ athingu.

⁵³ “ ‘No rĩrĩ, nĩngacookeria Sodomu ũgaacĩru wake marĩ na airĩtu ake, o na Samaria marĩ na airĩtu ake, na nĩngagũcokeria ũgaacĩru waku o hamwe nao, ⁵⁴ nĩguo ũigue thoni na ũconoke nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe wekire nĩ ũndũ wa kũmahe ũhurũko. ⁵⁵ Nao aarĩ acio a maitũguo, Sodomu marĩ na airĩtu ake, na Samaria marĩ na airĩtu ake-rĩ, nĩmagacooka o ta ũrĩa maarĩ mbere; nawe ũrĩ na airĩtu aku nĩmũgacooka o ta ũrĩa mwarĩ mbere. ⁵⁶ O na ndũngĩagwetire rĩtwa rĩa mwarĩ wa nyũkwa Sodomu mũthenya ũcio wetĩaga, ⁵⁷ mbere ya

waganu waku kũguũrio. O na kũrĩ ũguo-rĩ, rĩu ũrĩ mũnyarare nĩ airĩtu a Edomu, marĩ hamwe na andũ othe arĩa mariganĩtie nao, o na nĩ airĩtu a Afilisti, acio othe magũthũire na magakũrigiicĩria na mũena yothe. ⁵⁸ Wee nĩwe ũgaacookererwo nĩ maciaro ma ũũrathoni waku, na ma maũndũ marĩa wĩkaga marĩ magigi, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵⁹ “ ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngagwĩka o ta ũrĩa wagĩrĩire nĩ gwĩkwo, tondũ nĩumenete mwĩhitwa wakwa na ũndũ wa gũthũkia kĩrĩkanĩro kũ. ⁶⁰ No rĩrĩ, nĩngaririkana kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndarĩkanĩire nawe matukũ-inĩ ma ũnini waku, na nĩngahaanda kĩrĩkanĩro giitũ nawe gĩa gũtũũra. ⁶¹ Hĩndĩ iyo nĩũkaririkana mũthĩire yaku, nawe ũconoke rĩrĩa ũkaamũkĩra aarĩ a maitũguo arĩa akũrũ gũgũkĩra na arĩa anini gũgũkĩra. Nĩngamaneana kũrĩ we marĩ ta aarĩ aku, no ti kũringana na kĩrĩkanĩro giitũ nawe. ⁶² Nĩ ũndũ ũcio nĩngahaanda kĩrĩkanĩro giitũ nawe, na nĩũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova. ⁶³ Ningĩ rĩrĩa ngaakũhoroheria nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩa wĩkĩte-rĩ, nĩũkaririkana na ũconoke, na ndũgacooka gũtumũra kanua gaku rĩngĩ nĩ ũndũ wa ũrĩa ũconorithĩtio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

17

Nderi Igĩrĩ na Mũthabibũ

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ, ² “Mũrũ wa mũndũ, gwatania ndaĩ na warĩrie andũ a nyũmba ya Isiraeli na ngerekano.

³ Meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nderi nene ĩrĩ na mathagu marĩ hinya, na njoya ndaaya, na macoya ma marangi maingĩ nĩyokire Lebanoni. Īkĩnyiita gacũmbĩrĩ ka mũtarakwa, ⁴ĩkiuna thuuna ya gacũmbĩrĩ kau, na ĩkĩmĩtwara bũrũri wa onjoria, nayo ĩkĩmĩhaanda thĩinĩ wa itũũra inene rĩa onjoria.

⁵ “ Īgĩcooka ĩgĩkuua mbeũ imwe cia bũrũri wanyu, na ĩgĩcihaanda tĩiri-inĩ mũnoru. Īgĩcihaanda ta mũtĩ ũrĩa ũkũraga hakuhĩ na maaĩ maingĩ, ⁶ nago ũkĩringũra, ũgĩtuĩka mũthabibũ mũkuhĩ ũtheeremete. Honge ciaguo ikĩmĩhũgũkĩra, no mĩri yaguo ĩgĩkorwo ĩthiite na thĩ rungu rwayo. Nĩ ũndũ ũcio ũgĩtuĩka mũthabibũ, ũkĩruta hongere ĩrĩ na tũhwang’a tũrĩ na mathangũ.

⁷ “ ‘No nĩ kwarĩ na nderi ĩngĩ nene yarĩ na mathagu maarĩ na hinya, na maiyũrite njoya. Hĩndĩ ĩyo mũthabibũ ũcio ũgĩtwara mĩri yaguo yerekeire na kũrĩ nderi ĩyo uumĩte hau wa haandĩtwo, nago ũgĩtambũrũkia hongere ciaguo harĩ yo nĩguo wone maaĩ. ⁸ Nĩwahaandĩtwo tĩiri-inĩ mwega handũ harĩ na maaĩ maingĩ nĩguo ũrute hongere, na ũciare maciaro, na ũtuĩke mũthabibũ ũrĩ na riiri.’

⁹ “Meere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Hihi nĩũgatheerema? Githĩ ndũkamunywo, na maciaro maguo mahũrũrwo nĩguo ũhohe? Mathangũ maguo mothe ma mũringũrano nĩmakahooha. Ndũkabatara guoko kũrĩ na hinya, kana andũ aingĩ a kũũmunya na mĩri. ¹⁰ O na

ũngĩmunywo, ũhaandwo handũ hangĩ-rĩ, hihi nĩũgatheerema? Githĩ ndũkahooa biũ rĩrĩa rũhuho rwa mwena wa irathĩro* rũkaũhuruta, naguo ũhoohere o hau wakũrĩre?”

¹¹ Hĩndĩ ĩyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ, ¹² “Ũria andũ a nyũmba ĩno ya ũremi atĩrĩ, ‘Mũtiramenya gĩtũmi kĩa maũndũ macio?’ Meere atĩrĩ, ‘Mũthamaki wa Babuloni nĩathiire Jerusalemu, agĩtaha mũthamaki wakuo na andũ arĩa maarĩ igweta akuo, akĩmatwara nginya Babuloni. ¹³ Ningĩ akĩoya mũndũ ũmwe wa nyũmba ya ũthamaki akĩrĩkanĩra kĩrĩkanĩro nake, na akĩmwĩhĩthia. Ningĩ agĩcooka akĩoya atongoria a bũrũri ũcio agĩthiĩ nao, ¹⁴ nĩguo ũthamaki ũcio wagithio hinya, ndũkanehaande rĩngĩ, no ũtũuragio nĩ gwathĩkĩra kĩrĩkanĩro kũ gĩake. ¹⁵ No rĩrĩ, mũthamaki ũcio akĩmũremera na ũndũ wa gĩtũma abarũthi ake mathiĩ bũrũri wa Misiri makamũrehere mbarathi na mbũtũ nene ya ita. Hihi nĩekũhootana? Mũndũ ũrĩa wĩkaga ciĩko ta icio no ehonokie? Mũndũ ũcio aakĩhota gũthũkia kĩrĩkanĩro na acooke ehonokie?

¹⁶ “ ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, mũndũ ũcio agaakuĩra kũ Babuloni, bũrũri wa mũthamaki ũcio wamũikarĩirie gĩtĩ kĩa ũthamaki, ũcio aanyararire mwĩhĩtwa wake na agĩthũkia kĩrĩkanĩro gĩake. ¹⁷ Firaũni hamwe na mbũtũ yake ya hinya ya ita o na kĩrĩndĩ

* **17:10** Rũrũ rwarĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro, na rwakoragwo rũrĩ rũhiũ; nĩruomagia irio irĩ mĩgũnda na ruoĩkaine ta “Kahamsini”. Maandĩko-inĩ rwarũgamĩrĩre mbũtũ cia Babuloni.

kīingĩ, matikamũteithia mbaara-inĩ, rĩrĩa ihumbu ĩgaakwo na gũthiũrũrũkĩrio na rũirigo nĩguo mĩoyo mĩingĩ ĩniinwo. ¹⁸ Nĩanyararire mwĩhĩtwa ũcio na ũndũ wa gũthũkia kĩrĩkanĩro kũ. Tondũ nĩanyiitanĩire na kĩrĩkanĩro kũ, no agĩcooka gwĩka maũndũ macio mothe-rĩ, ndakahonoka.

¹⁹ “ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, nĩngatũma acookererwo nĩ mwĩhĩtwa ũcio wakwa aanyararire o na kĩrĩkanĩro gĩakwa kũ aathũkirie. ²⁰ Nĩngamũtambũrũkĩria wabu wakwa, nake agwatio nĩ mũtego wakwa. Nĩngamũrehe Babuloni ndĩmũciirithĩrie kuo, tondũ nĩagire kwĩhokeka harĩ nĩ. ²¹ Nacio mbũtũ ciake cia thigari ciothe iria ikoora nĩikooragwo na rũhiũ rwa njora, namo matigari mao mahurunjĩrwo huho-inĩ ciothe. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie.

²² “ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩ mwene nĩngatua karũhonge kuuma gacũmbĩrĩ ka mũtarakwa ndĩkahaande. Ngaatua karũhonge koororo ka mũthunano kuuma gacũmbĩrĩ kaguo, na ndĩkahaande kĩrĩma-inĩ kĩraihi na gĩtũũgĩru na igũrũ. ²³ Kũu kĩrĩma-igũrũ gĩa Isiraeli nĩkuo ngakahaanda; nĩgakaruta honge na gaciare maciaro, nago nĩũgatũika mũtarakwa ũrĩ na riiri. Nyoni cia mĩthemba yothe nĩigaaka itara ciacio honge-inĩ ciaguo; nĩngatũũra kĩrũru-inĩ kĩa honge ciaguo. ²⁴ Mĩtĩ yothe ya mũgũnda nĩkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ nyihagia mũtĩ ũrĩa mũraihi na ngatũma mũtĩ ũrĩa mũkuhĩ ũkũre ũraihe. Nĩnyũmagia mũtĩ ũrĩa mũruru,

naguo mūtĩ ũrĩa mũũmũ ngatũma ũrure.

“Nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie, na nĩngwĩka ũguo.’”

18

Roho Ũrĩa Wĩhagia Nĩũgakua

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩũrio atĩrĩ: ² “Inyuĩ andũ aya, mũkoragwo mũkiuga atĩa rĩrĩa mũkwaria thimo ĩno igũrũ rĩa bũrũri wa Isiraeli:

“Maithe ma ciana marĩaga thabibũ ngagatu, namo magego ma ciana makaigua thĩthĩ’?

³ “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Titherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, mũtigacooka kũgweta thimo ĩno thĩinĩ wa Isiraeli. ⁴ Nĩgũkorwo roho o wothe ũrĩ muoyo nĩ wakwa; roho wa ithe nĩ wakwa o na wa mũriũ no wakwa. Roho ũrĩa wĩhagia nĩguo ũgaakua.

⁵ “Mũndũ aahota gũkorwo nĩ mũthingu, na ekaga maũndũ ma kĩhooto na marũngĩrĩru.

⁶ We ndarĩaga irio iria irutagĩrwo mahooero-inĩ marĩa marĩ irĩma igũrũ, kana agatiirĩra maitho mĩhianano ya andũ a nyũmba ya Isiraeli.

We ndathaahagia mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ,

kana agakoma na mũndũ-wa-nja rĩrĩa arĩ na ihinda rĩa mweri.

⁷ Ndahinyagĩrĩria mũndũ o na ũrĩkũ, no nĩacookagĩria mũndũ ũrĩa marĩ thiiĩrĩ nake kĩrĩa ooete kĩrĩ gĩa kũrũgamĩrĩra thiiĩrĩ.

We ndatunyanaga indo,
 no arĩa ahũtu nĩamaheaga irio ciake,
 na arĩa marĩ njaga akamahe nguo.

8 Ningĩ ndakombanagĩra nĩguo etie uumithio
 ũtarĩ wa kĩhoo, to,
 kana agetia uumithio mũkĩru.

We nĩagiragia guoko gwake gũtigateeke ũũru,
 na nĩatuithanagia ciira na kĩhoo gatagatĩ
 ka mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

9 Mũndũ ũcio nĩarũmagĩrĩra watho wakwa wa
 kũrũmĩrĩrwo,
 na akahingia watho wakwa na wĩhokeku.

Mũndũ ũcio nĩ mũthingu;
 ti-itherũ nĩagatũũra muoyo,
 ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

10 “Mũndũ ũcio angĩkorwo arĩ na mwanake
 mũtunyani, mũitithia wa thakame kana wĩkaga
 ũndũ o na ũmwe wa maũndũ macio mangĩ
 mooru 11 (o na harĩa ithe atekire ũndũ o na
 ũmwe wa mo):

“We nĩarĩaga irio iria irutĩirwo mahooero-inĩ
 marĩa marĩ irĩma-igũrũ.

Nĩathũkagia mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ.

12 Nĩahinyagĩrĩria mũthĩini na mũbatari.

Nĩatunyanaga indo.

Ndacookagia kĩrĩa oete gĩa kũrũgamĩrĩra thĩirĩ.

Nĩatiiragĩra mĩhianano maitho.

Nĩekaga maũndũ marĩa marĩ magigi.

13 We nĩakombanagĩra nĩguo etie uumithio
 ũtarĩ wa kĩhoo, na agetia uumithio
 mũkĩru.

Mũndũ ta ũcio-rĩ, nĩagatũũra muoyo?
 Ndagĩtũũra muoyo! Nĩ ũndũ nĩekĩte maũndũ
 macio mothe marĩ magigi-rĩ, ti-itherũ no nginya

akooragwo na thakame yake ãmũcookerere we mwene.

¹⁴ “No rĩrĩ, mũriũ ũcio angĩkorwo arĩ na mwana ũrĩa wonaga mehia macio mothe ithe ekaga, na o na gũtuĩka nĩamoonaga, we ndekaga maũndũ macio mooru:

¹⁵ “We ndarĩaga irio iria irutĩrwo mahooero-inĩ marĩa marĩ irĩma igũrũ,
kana agatiirĩra maitho mĩhianano ya andũ a nyũmba ya Isiraeli.

Ndathaahagia mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ.

¹⁶ Ndahinyagĩrĩria mũndũ o na ũrĩkũ,
na ndeetagia kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thiirĩ.

Ndatunyanaga indo,
no irio ciake aciheaga arĩa ahũtu,
na akahe arĩa marĩ njaga nguo.

¹⁷ Nĩarigagĩrĩria guoko gwake gũtikehie,
na ndakombanagĩra nĩguo etie uumithio ũtarĩ wa kĩhooto, kana etie uumithio mũkĩru.

Nĩahingagia watho wakwa, na akarũmĩrĩra watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo.

Ũcio-rĩ, ndagakua nĩ ũndũ wa mehia ma ithe; ti-itherũ nĩagatũũra muoyo. ¹⁸ No rĩrĩ, ithe nĩagaakua nĩ ũndũ wa mehia make mwene, tondũ we nĩekire maũndũ ma ũrĩa-ng’ũũrũ, na agĩtunya mũrũ wa ithe indo, na agĩĩka maũndũ marĩa mooru gatagatĩ-inĩ ka andũ ao.

¹⁹ “No inyuĩ mũũragia atĩrĩ, ‘Nĩ kĩĩ gĩkũgĩria mũriũ agae mahĩtia ma ithe?’ Kuona atĩ mũriũ ũcio nĩekĩte maũndũ marĩa marĩ kĩhooto na magĩrĩru, na akamenyerera watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na akaũhingia-rĩ, ti-itherũ nĩegũtũũra muoyo. ²⁰ Roho ũrĩa wĩhagia nĩguo

ũgaakua. Mwana ndakagaya waganu wa ithe, kana ithe agae waganu wa mwana. Ūthingu wa mũndũ ũrĩa mũthingu nowe mwene ũgaacookererwo nĩguo, nague waganu wa mũndũ ũrĩa mwaganu nowe ũgaacookererwo nĩguo.

²¹ “No rĩrĩ, mũndũ mwaganu angĩgarũrũka atigane na mehia mothe marĩa ekĩte, na arũmie watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na ekage maũndũ ma kĩhooto na marĩa magĩrĩire, ti-itherũ nĩegũtũũra muoyo; we ndagakua.

²² Gũtirĩ ihĩtia o na rĩmwe rĩa marĩa aaneka rĩgaacooka kũririkanwo. Tondũ wa maũndũ ma ũthingu marĩa ekĩte-rĩ, nĩegũtũũra muoyo.

²³ Mwathani Jehova ekũũria atĩrĩ: Anga niĩ nĩngenagio nĩ gĩkuũ kĩa andũ arĩa aaganu? Githĩ ti kwenda ingĩenda magarũrũke matigane na mĩthiire ĩyo yao nĩguo matũũre muoyo?

²⁴ “No angĩkorwo mũndũ mũthingu no agarũrũke atigane na ũthingu wake, na ehie na eke maũndũ marĩ magigi ta marĩa mekagwo nĩ mũndũ mwaganu-rĩ, anga nĩagagĩtũũra muoyo? Hatirĩ ũndũ o na ũmwe wa maũndũ ma ũthingu marĩa aaneka ũkaaririkanwo. Tondũ wa mahĩtia ma kwaga kwĩhokeka na tondũ wa mehia marĩa ekĩte-rĩ, no agaakua.

²⁵ “No inyuĩ muugaga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhooto.’ Ta thikĩrĩriai inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli: Njĩra yakwa-rĩ, ti ya kĩhooto? Atĩrĩrĩ, githĩ njĩra cianyu ticio itarĩ cia kĩhooto? ²⁶ Mũndũ mũthingu angĩgarũrũka atigane na ũthingu wake ehie, agaakua nĩ ũndũ wa mehia make; agaakua nĩ ũndũ wa

mehia macio ekīte. ²⁷ No mūndū mwaganu angīgarūrūka atigane na waganu ūrīa ekīte, na eke maūndū ma kīhoto na marīa magīrīre-rī, we nīakahonokia muoyo wake. ²⁸ Nī ūndū nīeciiragia ūhoru wa mahītia make mothe marīa aneeka, na akagarūrūka agatigana namorī, ti-itherū nīagatūūra muoyo; we ndagakua. ²⁹ No andū a nyūmba ĩno ya Isiraeli mekuuga atīrī, ‘Njīra ya Mwathani ti ya kīhoto.’ Anga njīra ciakwa ti cia kīhoto, inyuī andū a nyūmba ya Isiraeli? Githī njīra cianyu ticio itarī cia kīhoto?

³⁰ “Nī ūndū ūcio, inyuī andū a nyūmba ya Isiraeli, nīngūmūtuīra ciira, o mūndū o mūndū kūringana na mīthīre yake, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga. Mwīrirei! Tiganai na mahītia manyu mothe; namo mehia manyu matigatūma mwanangwo. ³¹ Tiganai na waganu wothe ūrīa mwīkīte, mūgīe na ngoro njerū na roho mwerū. Nī kī gīgūtūma mūkue, inyuī andū a nyūmba ya Isiraeli? ³² Nīgūkorwo ndikenagio nī gīkuū kīa mūndū o na ūrīkū, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga. Mwīrirei mūtūre muoyo!

19

Macakaya nī ūndū wa Athamaki a Isiraeli

¹ “Ningī ambīrīria macakaya* makoniī athamaki a Isiraeli, ² ūmeere atīrī:

---

* **19:1** Icakaya rīrī rīatungagwo na rīkainwo hīndī ya mathiko ma mūtongoria (2Sam 1:17-27).

“ Atĩrĩrĩ, maitũguo ahaanaga ta mũrũũthi wa mũgoma

arĩ gatagatĩ ka mĩrũũthi ĩrĩa ĩngĩ!

Wakomire kĩmamo-inĩ kĩa mĩrũũthi mĩĩthĩ,
na ũkĩrera ciana ciagu.

³ Warerire kĩaana kĩmwe kĩaguo,
gĩgĩtuĩka mũrũũthi ũrĩ hinya.

Mũrũũthi ũcio ũkĩmenyera gũtambuuranga
kĩrĩa wanyĩta,
na ũkarĩaga andũ.

⁴ Nacio ndũrĩrĩ ikĩigua ũhoru wagu,
nagu ũkĩgwatĩrio irima-inĩ rĩa.

Ũgĩtwarwo bũrũri wa Misiri
ũguucĩtio na icũhĩ cia maniũrũ.

⁵ “ Na rĩrĩa nyina ya mũrũũthi ũcio yoonire
mwĩhoko wayo ndũnahinga,

na itanya rĩayo nĩrĩatuĩka rĩa tũhũ-rĩ,

ĩkĩoya kĩaana kĩngĩ kĩaayo,
ĩgĩgĩtua mũrũũthi ũrĩ hinya.

⁶ Naguo ũgĩcangacanga gatagatĩ ka mĩrũũthi
ĩrĩa ĩngĩ,

nĩgũkorwo nĩwatuĩkĩte mũrũũthi ũrĩ hinya.

Mũrũũthi ũcio ũkĩmenyera gũtambuuranga
kĩrĩa wanyĩta,
na ũkarĩaga andũ.

⁷ Nĩwamomomire ciĩhitho ciao iria nũmu,
na ũkĩananga matũũra mao.

Bũrũri ũcio na andũ arĩa othe maatũũraga kuo,
makĩiyũrwo nĩ guoya wa mũraramo wagu.

⁸ Hĩndĩ ĩyo, ndũrĩrĩ ikĩũũkĩrĩra,
ndũrĩrĩ iria cioimĩte ng’ongo iria
ciagũthiũrũrũkĩirie.

Ikĩwambĩra mũtego,
naguo mũrũũthi ũcio ũkĩgwatĩrio irima-inĩ
rĩao.

9 Makĩũguucũrũria na icũhĩ cia maniũrũ,
makĩũingĩria kĩaga-ini,
makĩũtwarĩra mũthamaki wa Babuloni.

Makĩũikia njeera,
na nĩ ũndũ ũcio mũraramo wago ndwa-
cookire kũiguuo
kũu irĩma-inĩ cia Isiraeli rĩngĩ.

10 “ ‘Maitũguo aatarĩ ta mũthabibũ
ũhaandĩtwo thĩinĩ wa mũgũnda waku wa
mĩthabibũ
hakuhĩ na maaĩ;
nĩwaciarĩte mũno, na ũkagĩa na hongere nyingĩ
tondũ wa maaĩ kũingĩha.

11 Hongere ciaguo ciarĩ hinya,
igakĩagĩrĩra gũtuuo mũthĩgi wa
mũthamaki.

Mũthabibũ ũcio ũkĩraiha na igũrũ,
ũgĩkĩra mahuti marĩa matumanu,
na nĩwonekaga wega nĩ ũndũ wa ũrĩa waraihĩte
na igũrũ,
na nĩ ũndũ wa hongere ciaguo nyingĩ.

12 No nĩwamunyrwo na mĩri yaguo nĩ ũndũ wa
marakara,
na ũgĩkanio thĩ.

Naruo rũhuho rũrĩa ruumaga mwena wa
irathĩro rũgĩtũma ũhoohe,
na maciaro maguo makĩhũrũrwo;
hongere ciaguo iria ciarĩ hinya ikĩũma,
ikĩhĩa nĩ mwaki, ũgĩciniina.

- 13 Na rĩrĩ, rĩu ũhaandĩtwo werũ-inĩ wa mũthanga,
bũrũri ũrĩa mũũmũ, ũrĩ nyoota.
- 14 Mwaki woimire rũhonge-inĩ rũmwe rwa iria nene,
ũgĩcina maciaro maguo, magĩthira.
Gũtirĩ rũhonge rũrĩ hinya rũtigaire harĩ guo rũngĩtuuo mũthĩgi wa mũthamaki.’
Maya nĩ macakaya, na nĩmo maũndũ marĩa marĩcakayanagĩrwo namo.”

20

Isiraeli Kũrema

1 Mwaka-inĩ wa mũgwanja, mũthenya wa ikũmi wa mweri wa gatano, athuuri amwe a Isiraeli magĩũka gũtuĩria ũhoru harĩ Jehova, nao magĩkara thĩ hau mbere yakwa.

2 Hĩndĩ iyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra ngĩrwo atĩrĩ: ³ “Mũrũ wa mũndũ, arĩria athuuri a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekũũria atĩrĩ: Anga mũũkĩte gũtuĩria ũhoru harĩ nĩi? Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, ndingĩreka mũtuĩrie ũhoru harĩ nĩi, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’

4 “Nĩũkũmatuĩra ciira? Nĩũkũmatuĩra ciira, wee mũrũ wa mũndũ? Nĩ ũndũ ũcio marũithie, ũmeere maũndũ marĩ magigi marĩa meekagwo nĩ maithe mao, ⁵ ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũrĩa ndethuurĩre Isiraeli-rĩ, nĩndehĩtire harĩ njiaro cia andũ a nyũmba ya Jakubu njoete guoko na igũrũ, na ngĩmeguũrĩria kũu bũrũri wa Misiri. Ngĩmeera

njoete guoko na igũrũ atĩrĩ, “Niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu.” ⁶ Mũthenya ũcio ndehĩtire ngĩmeera atĩ nĩngamaruta bũrũri wa Misiri, ndĩmatware bũrũri ũrĩa niĩ ndĩmacarĩirie, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, bũrũri mũthaka gũkĩra mabũrũri mothe. ⁷ Na niĩ ngĩmeera atĩrĩ, “O ũmwe wanyu-rĩ, nĩatigane na mĩhiano ĩyo mĩũru mũikaraga mũcũthĩrĩirie, na mũtige gwĩthaahia na mĩhianano ĩyo ya bũrũri wa Misiri. Niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu.”

⁸ “ ‘No rĩrĩ, nĩmanemeire, makĩaga gũũthikĩrĩria; matiatiganire na mĩhiano ĩyo mĩũru ĩrĩa maikaraga macũthĩrĩirie, o na matiatiganire na mĩhianano ĩyo ya bũrũri wa Misiri. Nĩ ũndũ ũcio ngiuga nĩngũmaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndĩrute marakara nao marĩ o kũu bũrũri wa Misiri. ⁹ No ngũika ũndũ, nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa nĩguo rĩtigathaahio maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ icio maatũũranagia nacio, o icio cionire ngĩonithania kũrĩ andũ a Isiraeli na ũndũ wa kũmaruta bũrũri wa Misiri. ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio ndaamatongoririe ngĩmaruta bũrũri wa Misiri, ngĩmarehe werũ-inĩ. ¹¹ Nĩndamaheire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo na ngĩmamenyithia mawatho makwa, nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa ũrĩmaathĩkagĩra nĩagatũũrio nĩmo. ¹² Ngĩcooka ngĩmahe Thabatũ ciakwa irĩ kĩmenyithia gatagatĩ gakwa nao, nĩgeetha mamenyage atĩ niĩ Jehova nĩndamatuire atheru.

¹³ “ ‘No rĩrĩ, andũ acio a Isiraeli nĩmanemeire kũu werũ-inĩ. Matiarũmĩrĩire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na nĩmaregire mawatho makwa, o na gũtuĩka mũndũ

ũrĩa ũmathĩkagĩra nĩagatũũrio nĩmo, na magĩthaahia Thabatũ ciakwa biũ. Nĩ ũndũ ũcio nĩ na nĩ ngiuga atĩrĩ, nĩngũmaitĩrĩria mang'ũrĩ makwa, ndĩmaniinĩre kũu werũ-inĩ. ¹⁴ No ngĩka ũndũ nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa, nĩguo rĩtigathaahio maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ icio ceyoneire na maitho ngĩmaruta kuo. ¹⁵ Ningĩ nĩndehĩtire njoete guoko na igũrũ o kũu werũ-inĩ, ngiuga ndikamakinyia bũrũri ũrĩa ndaamaheete, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, na bũrũri ũrĩa mwega gũkĩra mabũrũri mothe; ¹⁶ Ndeekire ũguo tondũ nĩmaregire mawatho makwa, na matiarũmĩrĩire watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na nĩmathaahirie Thabatũ ciakwa. Nĩgũkorwo ngoro ciao nĩcieheanĩte kũrĩ mĩhianano ĩyo yao. ¹⁷ No rĩrĩ, nĩndamaiguĩrĩire tha, ngĩaga kũmaananga kana kũmaniinĩra kũu werũ-inĩ. ¹⁸ Nĩnderire ciana ciao irĩ kũu werũ-inĩ atĩrĩ, "Tigai kũrũmĩrĩra irĩra cia watho wa maithe manyu, kana mũrũmĩrĩre mawatho mao, kana mwĩthaahie na mĩhianano yao. ¹⁹ Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu; rũmagĩrĩrai kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na mũmenyagĩrĩre mawatho makwa. ²⁰ Ikaragiai Thabatũ ciakwa irĩ theru, nĩguo ituĩke kĩmenyithia gatagatĩ gakwa na inyuĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu."

²¹ " 'No rĩrĩ, ciana icio nĩcianemeire: Itiarũmĩrĩire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, o na kana ikĩmenyerera kũrũmia mawatho makwa, o na gwakorwo

mündũ ũrĩa ũmathĩkagĩra nĩagatũũrio nĩmo, nĩciathaahirie Thabatũ ciakwa. Nĩ ũndũ ũcio ngiuga nĩngũciitĩrĩria mang'ũrĩ makwa, na ndũme marakara makwa maciũkĩrĩre kũu werũ-inĩ. ²² No nĩndagirĩrĩrie guoko gwakwa, na ngĩka ũndũ, nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa nĩguo rĩtigathaahio maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ icio ceyoneire ngĩmaruta kuo. ²³ Ningĩ nĩndehĩtire harĩo njoete guoko na igũrũ kũu werũ-inĩ, ngiuga atĩ nĩngamahurunjĩra ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ, ²⁴ tondũ matiathĩkĩire mawatho makwa, no nĩ kũrega maaregire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo na magĩthaahia Thabatũ ciakwa, namo maitho mao makĩrirĩria mĩhianano ya maithe mao. ²⁵ Ngĩcooka ngĩmarekereria irĩra-inĩ iria itaarĩ njega, na mawatho marĩa matangĩmatũũria; ²⁶ nĩndarekire mathaahio nĩ ũndũ wa iheo ciao, irĩ igongona rĩa mwana o wothe wa irigithathi, nĩguo ndũme maiyũrwo nĩ guoya mũnene, na mamenye atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.'

²⁷ "Nĩ ũndũ ũcio, wee mũrũ wa mündũ, arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, 'Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Thĩinĩ wa ũndũ ũyũ o nago, maithe manyu nĩmanumire na ũndũ wa kũndirika: ²⁸ Rĩrĩa ndaamareehire bũrũri ũrĩa ndeehĩtire atĩ nĩngamahe, rĩrĩa moonire kĩrĩma o gĩothe kĩraihu kana mũtĩ o wothe warĩ na mathangũ, hau nĩho maarutĩire magongona mao, makĩruta magongona marĩa maatũmire ndakare, na makĩruta ũbumba wao ũrĩa mũnungi wega, o na magĩitanga maruta mao ma kũnyuuo. ²⁹ Hĩndĩ iyo ngĩmooria atĩrĩ: Gĩtũmi gĩa kũndũ kũu

gūtũũgĩru mũthiiga nĩ kĩĩ?’ ” (Nakuo gwĩtagwo Bama* nginya ũmũthĩ.)

Gũtuĩrwo Ciira na Gũcookererio

³⁰ “Nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ: ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Anga nĩmũgwĩthaahia o ta ũrĩa maithe manyu meekire, na makĩĩrirĩria mĩhiano yao mĩũru?

³¹ Rĩrĩa mũkũruta iheo cianyu, mũkaruta igongona rĩa kũhĩtũkithĩria ariũ anyu mwaki-inĩrĩ, mũthiiga na mbere na gwĩthaahia na mĩhianano yanyu yothe o nginya ũmũthĩ. Nĩ no ndĩmwĩtĩkĩrie mũtuĩrie ũhoru harĩ nĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli? Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, ndingĩmwĩtĩkĩria mũtuĩrie ũhoru harĩ nĩ.

³² “ ‘Inyuĩ mugaga atĩrĩ, “Ithuĩ tũkwenda gũtuĩka ta andũ a ndũrĩrĩ, ta kĩrĩndĩ kĩa mabũrũri ma gũkũ thĩ, arĩa matungatagĩra mĩtĩ na mahiga.” No maũndũ marĩa mwĩciirĩtie gũtirĩ hĩndĩ makaahinga. ³³ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, ngaamwathaga na guoko kũrĩ hinya, na guoko gũtambũrũkĩtio, na mang’ũrĩ maitanĩrĩrio. ³⁴ Nĩngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ na guoko kũrĩ hinya, na guoko gũtambũrũkĩtio, o na mang’ũrĩ maitanĩrĩrio, ndĩmũcookererie kuuma mabũrũri-inĩ marĩa mwahurunjirwo.

³⁵ Nĩngamũrehe werũ-inĩ wa ndũrĩrĩ, na kũu nĩkuo ngaamũtuĩra ciira tũkĩonanaga ũthiũ kwa ũthiũ. ³⁶ O ta ũrĩa ndaatuĩrĩire maithe

³⁵ Nĩngamũrehe werũ-inĩ wa ndũrĩrĩ, na kũu nĩkuo ngaamũtuĩra ciira tũkĩonanaga ũthiũ kwa ũthiũ. ³⁶ O ta ũrĩa ndaatuĩrĩire maithe

* **20:29** Bama nĩ kuuga kũndũ kũrĩa gūtũũgĩru.

manyu ciira kũu werũ-inĩ wa bũrũri wa Misiri-rĩ, ũguo noguo ngaamũtuĩra ciira, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ³⁷ Nĩngamũrũmbũiya ngĩmũhĩtũkĩria rungu rwa rũthanju rwakwa, na nĩngamũrehe ndĩmuohanie na kĩrĩkanĩro gĩakwa. ³⁸ Nĩngamũtheria, ndĩmwehererie andũ arĩa aremi na arĩa manjũkagĩrĩra. O na gũtuĩka nĩngamaruta bũrũri ũrĩa matũũragarĩ, matigatoonya bũrũri wa Isiraeli. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.

³⁹ “ ‘No inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli-rĩ, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Thiĩ mũndũ o mũndũ mũgatungatĩre mĩhianano yanyu! Ti-itherũ thuutha ũcio, nĩmũgathikĩrĩria na mũtigacooka gũthaahia rĩtwa rĩakwa itheru na iheo cianyu na mĩhianano yanyu. ⁴⁰ Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩgũkorwo kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru, kĩrĩma kĩrĩa kĩraihu gĩa Isiraeli, kũu bũrũri ũcio nĩkuo andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli† makaandungatagĩra, na kũu nĩkuo ngaametĩkĩrĩra. Kũu nĩkuo ngaabatario nĩ maruta manyu na iheo cianyu iria njega, o hamwe na magongona manyu mothe marĩa maamũre. ⁴¹ Nĩngamwĩtikĩra ta mũrĩ ũbumba ũrĩ na mũtararĩko mwega, rĩrĩa ngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ, ndĩmũcookererie kuuma mabũrũri-inĩ marĩa mwahurunjirwo, na nĩngeyonia atĩ ndĩ mũtheru gatagatĩ kanyu maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ. ⁴² Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova, rĩrĩa ngaamũcookia bũrũri wa Isiraeli, bũrũri ũrĩa ndehĩtire njoete guoko na

---

† **20:40** Nyũmba yothe ya Isiraeli yarũgamĩrĩire Ũthamaki wa Gũthini hamwe na wa Gathigathini.

igũrũ atĩ nĩngaũhe maithe manyu. ⁴³ Mũrĩ kũu nĩmũkaririkana mĩtugo yanyu na ciĩko ciothe iria mwĩthaahĩtie nacio, na inyuĩ nĩmũkeemena nĩ ũndũ wa ũũru ũrĩa wothe mwaneeka. ⁴⁴ Nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaamwĩka maũndũ macio nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa, no ti kũringana na mĩthiire yanyu mĩũru, na mĩtugo yanyu mĩũru, na maũndũ manyu mooru marĩa mwĩkaga, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Gũthini

⁴⁵ Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ, ⁴⁶ “Mũrũ wa mũndũ, roria ũthiũ waku mwena wa gũthini; hunjia ũhoru wa gũũkĩrĩra mwena wa gũthini, na ũrathe ũhoru wa gũũkĩrĩra mũtitũ wa bũrũri ũcio wa mwena wa gũthini. ⁴⁷ Īra mũtitũ ũcio wa mwena wa gũthini atĩrĩ: ‘Igua kiugo kĩa Jehova. Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Ndĩ hakuhĩ gwakia mwaki thĩinĩ waku, naguo nĩũkaniina mĩtĩ yaku yothe, ĩrĩa mĩigũ nginya ĩrĩa mĩũmũ. Rũrĩrĩmbĩ rũu rũtikahoreka, na ũthiũ o wothe kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini nĩũgaacinwo nĩruo. ⁴⁸ Mũndũ o wothe nĩakoona atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ ndĩwakĩtie; ndũkahoreka.’ ”

⁴⁹ Hĩndĩ ĩyo ngiuga atĩrĩ, “Hĩ! Mwathani Jehova. Maraaria ũhoru wakwa, makoiga atĩrĩ, ‘Githĩ to kwaria araaria na ngerekano?’ ”

21

Babuloni, Rūhiũ rwa Njora rwa Ngai rwa Gūtuanĩra Ciira

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, roria ũthiũ waku Jerusalemu, na ũhunje ũhoru wa gũũkĩrwo kwa handũ-harĩa-haamũre. Ratha ũhoru wa gũũkĩrwo kwa bũrũri ũcio wa Isiraeli, ³ ũwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũgũũkĩrĩra. Nĩngũcomora rūhiũ rwakwa rwa njora kuuma njora-inĩ, na ngwehererie andũ arĩa athingu na arĩa aaganu. ⁴ Tondũ nĩngũkwehereria andũ arĩa athingu na arĩa aaganu-rĩ, rūhiũ rwakwa rwa njora nĩrũgacomorerwo mũndũ o wothe kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini. ⁵ Hĩndĩ iyo, andũ othe nĩmakamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njomorete rūhiũ rwakwa rwa njora kuuma njora-inĩ; rũtigacookio rĩngĩ njora-inĩ.’

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, wee mũrũ wa mũndũ caaya! Caaĩra mbere yao, ũrĩ mũthĩnĩku ngoro na ũrĩ na kĩa kĩnene. ⁷ Na rĩrĩa magaakũũria atĩrĩ, ‘Ūracaaya nĩkĩ?’ ũkameera atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa ũhoru ũrĩa ũroka. Ngoro o yothe nĩĩkaringĩka, na guoko o guothe kwage hinya; roho o wothe nĩĩkaringĩka na iru o rĩothe nĩrĩkaregera o ta ũrĩa maaĩ mereeraga.’ Ūhoru ũcio nĩũrooka! Ti-itherũ, ũhoru ũcio nĩũgekĩka, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

⁸ Nakĩo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ: ⁹ “Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru, uuge atĩrĩ, ‘Mwathani ekuuga ũũ:

“ Harĩ rūhiũ rwa njora, harĩ rūhiũ rwa njora,
rũnooretwo rũkohĩga, na rũgathũũo
rũkahenia,

10 rũnooretwo rũrĩ rwa kũũragana,
na rũgathũũo nĩguo rũhenagie ta rũheni!

“ ‘Anga nĩtũgagĩkenera mũthĩgi wa ũthamaki
wa mũrũ wakwa Juda? Rũhiũ rũu rwa njora
nĩrũiraga mũthĩgi o wothe ta ũcio.

11 “ ‘Rũhiũ rũu rwa njora rũthuurĩtwo nĩguo
rũthũũo,
nĩguo rũnyiitagwo na guoko;
nĩrũnoore na rũgathũũo,
na nĩrũhaarĩrio nĩguo rũneanwo guoko-inĩ
kwa mũũragani.

12 Rĩra na ũgirĩke, wee mũrũ wa mũndũ,
nĩgũkorwo nĩrũũkĩrĩire andũ akwa,
o na rũgookĩrĩra athamaki othe a Isiraeli.

Nĩmaneanĩtwo rūhiũ-inĩ rwa njora
marĩ hamwe na andũ akwa.

Nĩ ũndũ ũcio wĩhũũre gĩthũri.

13 “ ‘Ti-itherũ kũgeranio nĩgũgooka.
Gũgaagĩkara atĩa angĩkorwo mũthĩgi ũcio
wa ũthamaki wa Juda, ũrĩa ũiragwo nĩ rūhiũ
rũu rwa njora ndũgathiĩ na mbere? Ũguo nĩguo
Mwathani Jehova ekuuga.’

14 “Nĩ ũndũ ũcio, wee mũrũ wa mũndũ-rĩ,
ratha ũhoru, na ũhũũre hĩ.

Naruo rūhiũ rũu rwa njora ũreke rũringe maita
meerĩ,

o na nĩrũringe maita matatũ.

Nĩ rūhiũ rwa njora rwa kũũragana,
nĩ rūhiũ rwa njora rwa kũũragana kũnene,
rũramahatĩrĩria na mũena yothe.

15 Nĩgeetha ngoro iringĩke,

nao arĩa magwĩte maingĩthe,
nĩnjigĩte rūhiũ rwa njora rwa kũũragana
ihingo-inĩ ciao ciothe.

Hĩ! Rũthondeketwo rūhenagie ta rūheni,
rũnyitĩtwo nĩguo rūũragane.

¹⁶ Wee rūhiũ rwa njora, temanga mwena wa
ũrĩo,
na ningĩ ũtemange mwena wa ũmotho,
na ũtemange kũrĩa guothe ũũgĩ waku
ũngĩerekerio.

¹⁷ Nĩ o na nĩ-rĩ, nĩngahũũra hĩ,
namo mang'ũrĩ makwa mahũahũe.

Nĩ nĩ Jehova njugĩte ũguo.”

¹⁸ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo
atĩrĩ, ¹⁹ “Mũrũ wa mũndũ, tema njĩra igĩrĩ cia
kũgererwo nĩ rūhiũ rwa njora rwa mũthamaki
wa Babuloni, cieri ciumĩte bũrũri o ũmwe.
Haanda rũũri harĩa njĩra yahũkĩire ĩrorete
itũũra inene. ²⁰ Tema njĩra ĩmwe ĩrĩa rūhiũ rũu
rwa njora rũkaagerera rũgĩthĩ gũũkĩrĩra Raba
kũu kwa Aamoni, na ĩngĩ ya kũgerwo nĩruo
rũgĩthĩ gũũkĩrĩra Juda hamwe na Jerusalemu
kũu kũirigĩre. ²¹ Nĩgũkorwo mũthamaki wa
Babuloni akaarũgama maahũkanĩro ma njĩra
ĩyo, harĩa njĩra icio cieri ciahũkanĩire, nĩguo
aragũrie: Akaahũthĩra mĩguĩ agĩcuuka mĩtĩ,
na ahooe kĩrĩra harĩ mĩhianano yake, na
arorithie ini. ²² Guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo,
mũtĩ nĩũkagwĩra Jerusalemu, kũrĩa akaigithia
mĩgogo ya kũmomora rũirigo, na arute watho
wa kũũraganwo, na kuugĩrĩrio mbugĩrĩrio ya
mbaara, nayo mĩgogo ya kũmomora ĩgwo
ĩhingĩrĩrie ihingo, na aigithie kĩhumbu, na

gwakwo ngathĩ ndaaya cia mbaara cia gũteithia gũtharĩkĩra itũũra. ²³ Ũndũ ũcio nĩũkoneka ta ũtarĩ wa ma kũrĩ andũ arĩa mehĩtĩte atĩ nĩmarĩmwathĩkagĩra, nowe nĩakamaririkania mahĩtia mao, acooke amanyiite mĩgwate.

²⁴ “Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga ũũ: ‘Tondũ inyuĩ andũ aya nĩmũtũmĩte mahĩtia manyu maririkanwo nĩ ũndũ wa ũrĩa ũremi wanyu wonekanĩte, ũkaguũria mehia manyu makoneka maũndũ-inĩ mothe marĩa mwĩkaga; nĩ ũndũ nĩmwĩkĩte ũguo-rĩ, nĩmũkanyitwo mĩgwate.

²⁵ “ ‘Wee mũthamaki ũyũ wa Isiraeli, o wee mwaganu na ndũrĩka, mũthenya waku nĩmũkinyu, na ihinda rĩaku rĩa kũherithio rĩgakinya mũthia. ²⁶ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ruta kĩremba, na weherie tanji. Maũndũ matigacooka gũikara ta ũrĩa maatariĩ: Arĩa anini nĩmagatũũgĩrio, nao arĩa atũũgĩrie nĩmakanyiihio. ²⁷ Nĩ mwanangĩko! Ĩĩ nĩ mwanangĩko! Nĩngarĩanangithia! Rĩtigacookererio nginya hĩndĩ ĩrĩa ũcio mwene rĩo agooka; ũcio nĩwe ngaarĩneana kũrĩ we.’

²⁸ “Nawe mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru, uuge atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga ũhoru-inĩ ũkonii Aamoni na irumi ciao:

“ ‘Harĩ rũhiũ rwa njora, harĩ rũhiũ rwa njora,
rũcomoretwo rũũragane,
na rũthũũitwo rũrĩ rwa kũniinana,
na rwakũhenia ta rũheni!

²⁹ O na gũkorwo nĩ kũrĩ cioneki cia maheeni igũkonii,
na ũragũri wa maheeni ũgũkonii-rĩ,

nĩrũkaigĩrĩrwo ngingo
 cia arĩa aaganu, arĩa marĩ a kũũragwo,
 arĩa mũthenya wao ũkinyĩte,
 o acio ihinda rĩao rĩa kũherithio rĩkinyĩte
 mũthia.

³⁰ Cookia rũhiũ njora thĩinĩ.

Ũrĩ kũu wee wombĩirwo,
 o kũu bũrũri-inĩ ũcio wa maithe manyu,
 nĩkuo ngaagũtuĩra ciira.

³¹ Nĩngagũitĩrĩria mang'ũrĩ makwa,
 na ngũũkĩrĩre na mĩhũmũ ya marakara
 makwa mahiũ;
 nĩngakũneana moko-inĩ ma andũ matarĩ tha,
 andũ ohĩgĩrĩru na kũniinana.

³² Wee ũgaatuĩka ngũ cia gwakia mwaki ũcio,
 nayo thakame yaku ĩgaitĩrwo kũu bũrũri
 waku,
 ndũgacooka kũririkanwo;
 nĩgũkorwo nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie.' "

22

Mehia ma Jerusalemu

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo
 atĩrĩ: ² "Mũrũ wa mũndũ, nĩũkũrĩtuĩra ci-
 ira? Nĩũgũtuĩra ciira itũũra rĩrĩ inene
 rĩitithagia thakame? Nĩ ũndũ ũcio rĩonie
 maũndũ marĩa mothe rĩkaga marĩ magigi,
³ ũrĩre atĩrĩ, 'Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:
 Wee itũũra inene rĩrĩa rĩrehithagĩria mũtino
 nĩ ũndũ wa gũitithia thakame kũu thĩinĩ
 warĩo, na rĩgethaahia nĩ ũndũ wa gũthondeka
 mĩhianano, ⁴ nĩũhĩtĩtie nĩ ũndũ wa thakame
 ĩrĩa ũitĩte, na nĩũthaahĩtio nĩ mĩhianano

ĩrĩa ũthondekete. Nĩtũmĩte matukũ maku makinye mũthia, o nague mũthia wa mĩaka yaku nĩmũkinyu. Nĩ ũndũ ũcio nĩngatũma ũtuĩke kĩndũ kĩmeneku harĩ ndũrĩrĩ, na kĩndũ gĩa gũthekererwo nĩ mabũrũri macio mothe. ⁵ Andũ arĩa marĩ gũkuhĩ na arĩa marĩ kũraya nĩmagakũnyũrũragia, wee itũũra rĩrĩ inene ũrĩ ngumo njũru, na ũkaiyũra ngũĩ.

⁶ “Ta rora ũrĩa o ũmwe wa athamaki* a Isiraeli arĩa marĩ thĩinĩ waku ahũthagĩra hinya wake ũũru agĩitithia thakame. ⁷ Nĩmagithĩtie ithe wa ciana o na nyina gĩtĩio marĩ kũu thĩinĩ waku; na marĩ thĩinĩ waku nĩmahinyĩrĩrie ageni na makanyariira mwana ũrĩa ũkuĩrĩrwo nĩ ithe, o na mũtumia wa ndigwa. ⁸ Weerĩ, nĩũnyararĩte indo ciakwa iria nyamũre, o na ũgathaahia Thabatũ ciakwa. ⁹ Kũu thĩinĩ waku nĩ kũrĩ andũ maiganagĩrĩra igenyo, na mendete ũiti wa thakame; na thĩinĩ waku nĩ kũrĩ andũ marĩaga irio mahooero ma irĩma-igũrũ, na mageeka ciĩko cia ũũra-thoni. ¹⁰ Nĩ kũrĩ andũ thĩinĩ waku mataheaga ũrĩrĩ wa maithe mao gĩtĩio; na thĩinĩ waku nĩ kũrĩ andũ mathũkagia atumia nĩ ũndũ wa gũthĩĩ nao mahinda-inĩ mao ma mweri, ihinda-inĩ rĩrĩa marĩ na thaahu. ¹¹ Kũu thĩinĩ waku nĩ kũrĩ mũndũ wĩkaga maũndũ marĩ magigi na mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ, nake ũngĩ ndangĩconoka agĩthũkia mũtumia wa mũriũ, ũngĩ nake agathũkagia mwarĩ wa nyina, o ũcio mwarĩ wa ithe. ¹² Andũ maamũkagĩra mahaki marĩ thĩinĩ waku nĩguo

---

* **22:6** Aya maarĩ atongoria thĩinĩ wa Isiraeli, no ti athamaki ta thĩinĩ wa 19:1; na 21:12.

maite thakame; wee ũrĩ mŭrĩa-ng'ũũrũ, na nŭwamũkagĩra uumithio mũkĩru, na ũkoona uumithio ũtarĩ kŭhoo to kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ na njĩra ya ũhahanyi. Wee nŭũriganĩirwo nĩ nĩ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

13 “Ti-itherũ nŭngahũura hĩ nĩ ũndũ wa uumithio ũcio wonete ũtarĩ wa kŭhoo to, na nĩ ũndũ wa thakame ĩrĩa ũitithĩtie kũu thĩnĩ waku. 14 Mũthenya ũrĩa ngaakũherithia-rĩ ũmĩrĩru waku nŭũgetiiria, kana moko maku magĩe na hinya? Nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie ũhoru ũcio, na nĩ nĩ ngaawĩka. 15 Nŭngakũharaganĩria ndũrĩrĩ-inĩ, na ngũhurunjĩre mabũrũri-inĩ; na nŭngakinyia thaahu waku mũthia. 16 Hĩndĩ ĩrĩa wee ũgaakorwo ũthaahĩte maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ, nŭũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

17 Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩa, ngũirwo atĩrĩ: 18 “Mũrũ wa mũndũ, harĩ nĩrĩ, andũ a nyũmba ĩno ya Isiraeli matuĩkĩte o ta gĩko kĩrĩa gĩtigaraga rĩrĩa cuuma ĩratherio na mwaki wa ũturi; acio othe matuĩkĩte o ta gĩcango, na ibati, na kĩgera, o na ngocorai marĩ mwaki-inĩ wa ũturi. O no ta gĩko kĩrĩa gĩtigaraga rĩrĩa betha ĩratherio na mwaki wa ũturi. 19 Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Tondũ inyuothe nĩmũtuĩkĩte gĩko kĩrĩa gĩtigaraga rĩrĩa cuuma ĩratherio na mwaki wa ũturi, nŭngamũcookanĩrĩa kũu Jerusalemu. 20 O ta ũrĩa andũ macookanagĩrĩa betha, na gĩcango, na kĩgera, na ngocorai, o na ibati icua-inĩ rĩa mwaki nĩguo itwekio na mwaki mũhiũ-rĩ, ũguo nĩguo o na nĩ ngaamũcookanĩrĩa ndĩ na marakara na mang'ũrĩ, na ndĩmũikie kũu

thiini wa itũura inene ndimũtwekerie kuo. ²¹ Nĩngamũcookanĩria na ndimũhurutĩre na mang'ũri makwa mahiũ, na inyuĩ nĩmũgatwekerio o kũu thiini warĩo. ²² O ta ũria betha itwekagĩrio icua-inĩ rĩa mwaki, ũguo noguo o na inyuĩ mũgaatwekerio kũu thiini warĩo, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ ndimũitĩriie mang'ũri makwa.' "

²³ O rĩngĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩriire, ngĩrwo atĩri: ²⁴ "Mũrũ wa mũndũ, ĩra bũrũri ũcio atĩri, 'Wee-rĩ, ũri bũrũri ũkoretwo wagĩte mbura kana rũthuthũ, mũthenya ũria wa mang'ũri.' ²⁵ Nĩ kũri na ndundu ya gũũkanĩria ya anene akuo marĩ thiini wagu, nao matariĩ ta mũrũũthi ũkũrarama ũgĩtambuura kĩria ũnyiitĩte; marĩaga andũ, na magakuua mĩthithũ na indo cia goro, na magatũma kũgĩe na atumia aingĩ a ndigwa thiini wagu. ²⁶ Athĩnjĩri-Ngai akuo mahũthagĩra hinya makiuna watho wakwa, na magathaahia indo ciakwa iria nyamũre; matikũũranaga indo iria nyamũre na iria itarĩ nyamũre; marutanaga atĩ gũtirĩ ngũũrani ya indo irĩ thaahu na iria itarĩ thaahu; na mahingaga maitho matikamenyerere Thabatũ ciakwa, nĩguo ngarumagwo gatagatĩ-inĩ kao. ²⁷ Anene akuo arĩa marĩ kuo matariĩ ta njũũi igĩtambuura kĩria inyiitĩte; maitaga thakame na makooriga andũ, nĩguo megwatĩre uumithio ũria ũtagĩriire. ²⁸ Anabii akuo mama-hakagĩra ciĩko icio coka mwerũ, na njĩra ya kũmoonera cioneki cia maheeni, na ũragũri wa maheeni. Moigaga atĩri, 'Mwathani Jehova ekuuga ũũ', o rĩria Jehova atarĩ ũndũ oigĩte.

29 Andũ a bŭrŭri ũcio mahũthagĩra ũhahanyi na ũtunyani; mahinyagĩrĩria athĩĩni na abatari, na makanyariira andũ a kũngĩ, makamaagithia kĩhooŧo.

30 “Ndaacaririe mũndũ thĩĩnĩ wao ũngĩaka rũthingo na arũgame mbere yakwa mwanya-inĩ, agitĩre bŭrŭri ũcio, nĩguo ndikaũniine o kũũniina, no ndiigana kuona o na ũmwe. 31 Nĩ ũndũ ũcio nĩngamaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndĩmaniine na marakara makwa mahiũ, na ndĩmacookererie maũndũ marĩa mothe mekĩte, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

23

Airĩtu Eerĩ a Nyina Ũmwe Itharia

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: 2 “Mũrũ wa mũndũ, nĩ kwarĩ na andũ-a-nja eerĩ, airĩtu a nyina ũmwe. 3 Nĩmatuĩkire ahũũri maraya kũu bŭrŭri wa Misiri, makĩambĩrĩria ũmaraya kuuma marĩ ethĩ. Marĩ kũu bŭrŭri-inĩ ũcio nĩmahutagio nyondo, na makahambatwo ithũri cia ũirĩtu wao. 4 Ũrĩa mũkũrũ eetagwo Ohola, nake mwarĩ wa nyina eetagwo Oholiba. Maarĩ akwa, nao magĩciara aanake na airĩtu. Ohola nĩwe Samaria, nake Oholiba nĩwe Jerusalemu.

5 “Ohola nĩahũũraga ũmaraya o na arĩ wakwa; nake nĩerirağĩria endwa ake, na nĩo andũ a Ashuri, o acio maarĩ njamba cia ita 6 mehumbĩte nguo cia rangi wa bururu, na aathani na anene a ita, acio othe maarĩ andũ ethĩ ciĩrorerwa, o arĩa maathiiaga mahaicĩte mbarathi. 7 Nĩeneanire ta mũmaraya harĩ andũ

othe arĩa atĩku thĩinĩ wa Ashuri, na agũthaahia na mĩhianano yothe ya mũndũ o wothe ũrĩa eeriragĩria. ⁸ Ndaatiganire na ũmaraya ũcio aambĩrĩirie arĩ bũrũri wa Misiri, rĩrĩa andũ maakomaga nake arĩ mwĩthĩ na makahambataga gĩthũri kĩa ũirĩtu wake, o na magĩkĩrĩrĩa kũhũra ũmaraya nake.

⁹ “Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũneana harĩ endwa ake, nĩo andũ a Ashuri o acio eeriragĩria. ¹⁰ Nĩmamũrutire nguo, makĩmũtunya ariũ na aarĩ ake, na makĩmũũraga na rũhiũ rwa njora. Nĩatuĩkire wa kuunagwo thimo gatagatĩ-inĩ ka andũ-a-nja, nake nĩ aaherithirio.

¹¹ “Mwarĩ wa nyina Oholiba nĩeyoneire maũndũ macio, no merirĩria-inĩ make o na ũmaraya-inĩ wake nĩeekire mĩtugo mĩaganu gũkĩra mwarĩ wa nyina. ¹² O nake nĩeriragĩria andũ a Ashuri, arĩa maarĩ aathani na anene a ita, na njamba cia ita ciĩhumbĩte nguo irĩ riiri, o arĩa maathiiaga mahaicĩte mbarathi, acio othe maarĩ andũ ethĩ ciĩrorerwa. ¹³ Nĩndonire atĩ o nake nĩethaahĩtie; eerĩ maathiiaga na mĩthĩre ihaanaine.

¹⁴ “No rĩrĩ, we nĩakĩrĩrĩirie kũhũra ũmaraya. Nĩoonire arũme makururĩtwo rũthingo-inĩ, nayo yarĩ mĩhiano ya Akalidei ikururĩtwo na rangi mũtune, ¹⁵ meeohete mĩcibi njohero na iremba mĩtwe icunjuurĩte; othe monekaga maahaana ta atwarithia a ngaari cia mbarathi cia ita a Babuloni, andũ a gũciarĩtwo Kalidei. ¹⁶ O rĩrĩa aamoonire, nĩamerirĩirie, akĩmatũmĩra andũ kũu Kalidei. ¹⁷ Ningĩ andũ a Babuloni magĩũka kũrĩ we, kũu kĩrĩrĩ-inĩ kĩa wendo,

nao makĩmũthaahia nĩ ùndũ wa merirĩria mao. Thuutha wa gũthaahio nĩo, agĩtigana nao, akĩira ngoro nĩo. ¹⁸ Rĩria aathiire na mbere na ùmaraya wake atekũhitha, na akĩguũria njaga yake, nĩ na nĩ nĩndatiganire nake ngĩmũmena, ngĩtigana nake o ta ùria ndaatiganire na mwarĩ wa nyina. ¹⁹ No rĩrĩ, we aakĩrĩrĩrie kũhũura ùmaraya aaririkana matukũ marĩa aarĩ mwĩhĩ, rĩria aarĩ mũmaraya kũu bũrũri wa Misiri. ²⁰ Arĩ kũu, akĩirirĩria endwa ake, arĩa ciĩga ciao ciatarĩ ta cia ndigiri, na hinya wao wa ùndũrũme woimaga ta wa mbarathi. ²¹ Nĩ ùndũ ùcio ùkĩirirĩria ùura-thoni wa wĩhĩ waku, rĩria wahambatagwo gĩthũri na ùkahutio nyondo ciaku cia ùirĩtu ùrĩ kũu bũrũri wa Misiri.

²² “Nĩ ùndũ ùcio, wee Oholiba, Mwathani Jehova ekuuga ùũ: Nĩngarahũra endwa aku magũũkĩrĩre, acio watiganire nao ùkĩmamena, ndĩmarehe magũũkĩrĩre kuuma mũena yothe, ²³ andũ a Babuloni na Akalidei othe, na andũ a kuuma Pekodi, na Shoa, na Koa, marĩ hamwe na andũ a Ashuri othe, aanake arĩa ciĩrorerwa, arĩa othe matuĩtwo abarũthi na anene a ita, na anene a ngaari cia mbarathi cia ita na andũ arĩa marĩ igweta inene, nao othe mathiiga mahaicĩte mbarathi. ²⁴ Nĩmagagũũkĩrĩra marĩ na matharaita, na ngaari cia mbarathi cia ita, na makaari, na marĩ na kĩrĩndĩ kĩingĩ; nao mabange magũũkĩrĩre kuuma mũena yothe, marĩ na ngo iria nene na iria nini, na mekĩrite ngũbia cia kĩgera mĩtwe. Nĩngakũneana kũrĩ o ùherithio, nao nĩmagakũherithia kũringana na ùria matuanagĩra ciira. ²⁵ Nĩngerekeria

marakara makwa ndĩ na ũiru ngũũkĩrĩre, nao nĩmagakũherithia marĩ na marakara manene. Nĩmagagũtinia maniũrũ na matũ, nao andũ anyu arĩa magaatigara nĩmakaniinwo na rũhiũ rwa njora. Magaataha ariũ anyu na aarĩ anyu, nao arĩa anyu magaatigara nĩmakaniinwo na mwaki. ²⁶ Ningĩ nĩmagakũruta nguo na makuue mathaga maku marĩa mega. ²⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩnganiina ũũra-thoni na ũmaraya ũrĩa wee waambĩrĩrie ũrĩ kũu bũrũri wa Misiri. Ndũkarora maũndũ macio ũmerirĩrie, kana ũririkane bũrũri wa Misiri rĩngĩ.

²⁸ “Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ndĩ hakuhĩ gũkũneana kũrĩ acio ũthũire, ngũneane kũrĩ acio wamenire ũkĩmahutatĩra. ²⁹ Magaakũherithia marĩ na rũthũũro, na magũtunye indo ciaku ciothe iria ũnogeire. Magaagũtiga njaga, ũrĩ ũtheri, nacio thoni cia ũmaraya waku nĩikaguũrio. Naguo ũũra-thoni na ũmaraya waku. ³⁰ nĩcio ikũreheire maũndũ macio, nĩgũkorwo nĩwerirĩrie ndũrĩrĩ icio, na ũgũthaahia na mĩhianano yacio. ³¹ Wee ũrũmĩrĩire mĩthĩire ya mwarĩ wa nyũkwa; nĩ ũndũ ũcio nĩngakũnengera gĩkombe gĩaake ũkĩnyiite na guoko gwaku.

³² “Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
 “Wee ũkaanyũra gĩkombe kĩa mwarĩ wa
 nyũkwa,
 gĩkombe kĩnene na kĩriku;
 nĩgĩkarehe kĩnyararo na itheko,
 nĩgũkorwo nĩkĩiyũrĩru mũno.

³³ Wee nĩũkaiyũrwo nĩ ũrĩũ na kĩahe,
 gĩkombe kũu kĩa mwanangĩko na ihooru,

gĩkombe kũu kĩa mwarĩ wa nyũkwa Samaria.

³⁴ Ũgaakĩnyũira na ũkĩinĩkĩrĩre;
ũgaakĩringithia thĩ, kĩenyũkange icere,
na wĩtarũrange nyondo.

Nĩ nĩ njarĩtie ũhoru ũcio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

³⁵ “Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ wee nĩũriganĩirwo nĩ nĩ na ũkanjikia na thuutha waku, no nginya ũcookererwo nĩ maciaro ma ũũra-thoni waku na ũmaraya waku.”

³⁶ Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ: Mũrũ wa mũndũ, nĩũgũtuĩra Ohola na Oholiba ciira? Nĩ ũndũ ũcio marũithie nĩ ũndũ wa mũtugo yao ĩrĩ magigi, ³⁷ nĩgũkorwo nĩmatharĩtie, namo moko mao maiyũrĩte thakame. Matharĩtie na mũhianano yao; o na makamĩrutĩra ciana ciao magongona, ĩria manjarĩre, ituĩke irio ciayo. ³⁸ O na ningĩ ũndũ ũngĩ manjikĩte nĩ ũyũ: Ihinda o rĩu nĩmathaahirie handũ-hakwa-harĩa-haamũre, na magĩthũkia Thabatũ ciakwa. ³⁹ Mũthenya o ro ũcio maarutire ciana ciao igongona kũrĩ mũhianano yao-rĩ, noguo maatoonyire handũ-hakwa-harĩa-haamũre na makĩhathaahia. Ũguo nĩguo meekire thĩinĩ wa nyũmba yakwa.

⁴⁰ “O na ningĩ magĩtũmanĩra arũme arĩa mookire kuuma kũraya, na hĩndĩ ĩrĩa maakinyire, mũgũĩthamba nĩ ũndũ wao, na mũkĩhaka rangi maitho, na mũkĩngemia na mathaga. ⁴¹ Ningĩ mũgũĩkarĩra ũrĩrĩ warĩtwo na

ũkagemio mũno, na hau mbere yaguo hakaigwo metha ĩrĩa mwaigagĩrĩa ũbumba na maguta marĩa maarĩ makwa.

⁴² “Nake nĩarigiicĩirio nĩ kĩrĩndĩ kĩingĩ kĩa negenaga gĩtekũmaka; andũ a Sabea* makĩrehwo kuuma werũ-inĩ, marĩ hamwe na gĩkundi kĩa andũ matarĩ igweta, nao magĩkĩra mũtumia ũcio na mwarĩ wa nyina bangiri moko, na makĩmekĩra tanji thaka mũtwe.

⁴³ Ningĩ ngĩaria ũhoru wa ũcio waniinĩtwo hinya nĩ ũtharia, ngiuga atĩrĩ, ‘Rĩu nĩmarekwo mamũhũthĩre ta mũmaraya, nĩgũkorwo ũguo nĩguo atariĩ.’ ⁴⁴ Nao magĩkoma nake. O ta ũrĩa arũme makomaga na mũmaraya, ũguo nĩguo maakomire na andũ-a-nja acio maagĩte thoni, nao nĩo Ohola na Oholiba. ⁴⁵ No andũ arĩa athingu nĩmakamaherithia na iherithia rĩa andũ-a-nja arĩa matharagia na magaitithia thakame, tondũ nĩmatharagia, na moko mao maiyũrĩte thakame.

⁴⁶ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mareherei kĩrĩndĩ kĩmookĩrĩre, na mũmaneane maguoyohithio na matahwo. ⁴⁷ Kĩrĩndĩ kũu nĩgĩkamahũũra na mahiga nyuguto na kĩmatemange na hiũ ciao cia njora; gĩkooraga aanake na airĩtu ao, na gĩcine nyũmba ciao.

⁴⁸ “Nĩ ũndũ ũcio nĩnganiina ũũra-thoni kũu bũrũri ũcio nĩguo andũ-a-nja othe makaanio, matikaneke maũndũ ma ũtharia ta inyuĩ. ⁴⁹ Inyuĩ nĩmũkaherithio nĩ ũndũ wa ũũra-thoni wanyu, na mũcookererwo nĩ maciaro ma mehia

---

* **23:42** Andũ a Sabea maatũũraga bũrũri wa Arabia na maarĩ onjoria (Ayub 6:19).

manyu ma kũhooya mĩhianano. Na inyuĩ hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Mwathani Jehova.”

24

Nyũngũ ya Kũruga

¹ Mwaka-inĩ wa kenda, mũthenya wa ikũmi wa mweri wa ikũmi, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩriire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, andĩka mũthenya wa ũmũthĩ nĩ tarĩki ciigana, o ũyũ wa ũmũthĩ, tondũ mũthenya ũyũ wa ũmũthĩ mũthamaki wa Babuloni nĩarigiicĩirie Jerusalemu. ³ Arĩria andũ aya a nyũmba ĩno nemi na ngerekano, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“ ‘Hagĩra nyũngũ ya kũruga;
mĩhagĩre na ũmĩitĩrĩre maaĩ.

⁴ Īkĩra icunjĩ cia nyama thĩinĩ wayo,
icunjĩ ciothe iria njega, ta cia kũgũrũ na guoko.

Mĩiyũrie na mahĩndĩ marĩa mega mũno;

⁵ oya nyamũ ĩrĩa njega mũno rũũru-inĩ.

Igĩrĩra ngũ rungu rwayo nĩ ũndũ wa mahĩndĩ;
reke ĩtherũke,
namo mahĩndĩ mahĩire o kũu thĩinĩ wayo.

⁶ “ ‘Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“ ‘Kaĩ itũũra rĩu inene rĩitithagia thakame rĩrĩ
na haro-ĩ,
o na nyũngũ ĩyo ĩrĩ na mũcura,
ĩrĩa gĩkũrĩ kĩayo gĩtangĩthira!

Mĩonorie kĩrung’o, o kĩrung’o,
itegũcuukĩrwo mĩtĩ.

7 “ ‘Nĩgũkorwo thakame ĩrĩa rĩitithĩtie ĩrĩ o thĩinĩ warĩo:

Rĩamĩitire o kũu rwaro-inĩ rwa ihiga itheri;
rĩtiamĩitire tĩiri-inĩ,
harĩa rũkũngũ rũngĩamĩthikire.

8 Nĩgeetha njarahũre mang’ũrĩ na ndĩĩrĩhĩrie-rĩ,
ndaitire thakame yarĩo rwaro-inĩ rwa ihiga
itheri,
nĩguo ndĩgathikwo.

9 “ ‘Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga:

“ ‘Kaĩ itũũra rĩu inene rĩitithagia thakame rĩrĩ
na haaro-ĩ!
O na nĩ nĩngacookanĩrĩria ngũ hĩba ndaaya
na igũrũ.

10 Nĩ ũndũ ũcio iganĩrĩra ngũ,
na wakie mwaki.

Ruga nyama icio wega,
na ũtukanie na indo cia gũcamia wega;
namo mahĩndĩ ũreke macure.

11 Ningĩ ũhagĩre nyũngũ ĩyo theri makara-inĩ,
nginya ĩhiũhe na gĩcango kĩayo gĩtunĩhe,
nĩguo gĩko kĩayo gĩtweke,
na gĩkũrĩ kĩayo gĩcinwo, gĩthire.

12 Nĩkĩremete njĩra ciothe;
gĩkũrĩ kũu kĩayo ti kĩrute,
o na gĩacinwo na mwaki.

13 “ ‘Rĩu-rĩ, gĩko gĩaku nĩ ũũra-thoni. Tondũ
ngeretie gũgũtheria, no wee ndũngĩthera gĩko
gĩaku, wee ndũngĩthera rĩngĩ nginya mang’ũrĩ
makwa ma gũgũũkĩrĩra makahũahũa.

14 “ ‘Nĩ Jehova nĩnjarĩtie. Ihinda nĩikinyu
njĩke ũndũ. Ndikerigĩrĩria; na ndikaiguanĩra tha

kana ndĩricũkwo. Ũgaatuĩrwo ciira kũringana na mĩtugo yaku, na ciĩko ciaku, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

Mũtumia wa Ezekieli Gũkua

¹⁵ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ¹⁶ “Mũrũ wa mũndũ, atĩrĩ, ndĩ hakuhĩ gũkwehereria kĩrĩa gĩkenagia maitho maku mũno na igũtha o rĩmwe. No rĩrĩ, ndũgacakae kana ũrĩre, o na kana ũite maithori. ¹⁷ Caaya ũkirĩte; tiga kũrĩrĩra ũcio ũkuĩte. Ikara wĩohete kĩremba mũtwe na wĩkĩrĩte iraatũ magũrũ; ndũkehumbĩre kanua kana ũrĩe irio cia mũtugo wa hĩndĩ ya macakaya.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio ngĩrooka kwarĩria andũ rũciinĩ, na hwaĩ-inĩ ũcio mũtumia wakwa agĩkua. Rũciinĩ rũrũ rũngĩ ngĩka o ta ũrĩa ndaathĩtwo njĩke.

¹⁹ Nao andũ acio makĩnjũũria atĩrĩ, “Kaĩ ũtangĩtwĩra ũhoru wa maũndũ maya na ũrĩa matũkoniĩ?”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio ngĩmeera atĩrĩ, “Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ²¹ Īra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Ngirie gũthaahia handũ-hakwa-harĩa-haamũre, hau gĩkaru kĩa hinya kĩrĩa mwĩtĩaga nakĩo, o kũu gĩkenagia maitho manyu, kĩrĩa mwendete. Ariũ na aarĩ anyu arĩa mwatigire na thuutha makaaniinwo na rũhiũ rwa njora. ²² Na inyuĩ nĩmũgeeka o ta ũguo nĩ njĩkĩte. Mũtikehumbĩra kanua kana mũrĩe irio cia mũtugo wa hĩndĩ ya macakaya. ²³ Nĩmũgaikara mwĩohete iremba mũtwe na mwĩkĩrĩte iraatũ magũrũ. Mũtigacakaya kana

mũrĩre, no nĩmũkahwererekera tondũ wa mehia manyu na mũcaayage thĩinĩ wanyu. ²⁴ Ezekieli agaatuĩka rũũri harĩ inyuĩ; mũgeeka o ta ũguo we ekĩte. Hĩndĩ ĩrĩa maũndũ macio mageekĩka-rĩ, nĩrĩo mũkaamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.'

²⁵ "Nawe mũrũ wa mũndũ, mũthenya ũrĩa ngeeheria gĩikaro kĩa kĩa hinya, gĩkeno kĩa na riiri wao, na kĩndũ kĩrĩa gĩkenagia maitho mao, na wendi wa ngoro ciao, na aanake na airĩtu ao o nao, ²⁶ mũthenya ũcio mũndũ ũũrĩte kwao nĩagakũrehera ũhoru. ²⁷ Hĩndĩ ĩyo kanua gaku nĩgagatumũka; nĩũkaria nake, na ndũgacooka gũkĩra. Nĩ ũndũ ũcio wee ũgaatuĩka rũũri harĩo, nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova."

25

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Amoni

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire ngĩrwo atĩrĩ: ² "Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku harĩ Amoni, na ũmarathĩre ũhoru wa kũmookĩrĩra. ³ Meere atĩrĩ, 'Iguai kiugo kĩa Mwathani Jehova. Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Tondũ nĩmuoigire, "Aha!" Igũrũ rĩa harĩa-hakwa-haamũre hĩndĩ ĩrĩa haathaahirio, o na igũrũ rĩa bũrũri wa Isiraeli rĩrĩa wanangirwo, na ningĩ igũrũ rĩa andũ a Juda hĩndĩ ĩrĩa maatahirwo-rĩ, ⁴ nĩ ũndũ ũcio nĩngũmũneana kũrĩ andũ a kũu irathĩro mũtuĩke kĩndũ kĩa. Nĩmagaaka kambĩ ciikaro ciao na mambe hema ciao, thĩinĩ wanyu; nĩmakaarĩa matunda manyu, na manyue iria rĩanyu. ⁵ Nĩngagarũra Raba gũtuĩke ũrĩithio wa

ngamĩra, nakuo Amoni gũtuĩke gwa kwarahwo nĩ ng'onde. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova. ⁶ Nĩgũkorwo ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Tondũ inyuĩ nĩmũhũũrite hĩ na mũkaringithia makinya manyu thĩ, mũgĩkenagĩrĩra bũrũri wa Isiraeli mũrĩ na rũmena ruothe rwa ngoro cianyu, ⁷ nĩ ũndũ ũcio nĩngamũtambũrũkĩria guoko gwakwa, ndĩmũũkĩrĩre na ndĩmũneane mũtahwo nĩ ndũrĩrĩ. Nĩngamweherania na ndũrĩrĩ, na ndĩmũniine mabũrũri-inĩ. Nĩngamwananga, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.' ”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Moabi

⁸ “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Tondũ Moabi na Seiru moigire atĩrĩ, “Ta rora, nyũmba ya Juda ĩtuĩkĩte o ta ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe,” ⁹ nĩ ũndũ ũcio nĩngaguũria rũbaru rwa Moabi, nyambĩĩirie na matũũra makuo ma mĩhaka-inĩ, na nĩmo Bethi-Jeshimothu, na Baali-Meoni, na Kiriathaimu, na nĩmo monagwo marĩ riiri wa bũrũri ũcio. ¹⁰ Nĩnganeana Moabi hamwe na Amoni moko-inĩ ma andũ a Irathĩro matuĩke indo ciao, nĩgeetha Amoni acio matikanaririkanwo ndũrĩrĩ-inĩ; ¹¹ na nĩ nĩngaherithia Moabi. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’ ”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Edomu

¹² “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Tondũ Edomu nĩerĩhĩirie harĩ nyũmba ya Juda na agĩtuĩka mũhĩtia mũno nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo-rĩ, ¹³ nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩngatambũrũkia guoko gwakwa

njũkĩrĩre Edomu na njũrage andũ akuo na mahiũ mao. Nĩngakwananga, na kuuma Timani nginya Dedani, nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora. ¹⁴ Nĩngerĩhĩria harĩ Edomu na guoko kwa andũ akwa Isiraeli, nao nĩmageeka Edomu kũringana na marakara makwa na mang'ũrĩ makwa; nĩmakamenya kwĩrĩhĩria gwakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.' ”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Filistia

¹⁵ “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ; ‘Tondũ Afilisti nĩmekire maũndũ ma kwĩrĩhĩria, na makĩrĩhĩria marĩ na rũmena ngoro-inĩ ciao na marĩ na muku wa matukũ maingĩ magĩtua atĩ nĩmekwananga Juda, ¹⁶ nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ngirie gũtambũrũkia guoko gwakwa njũkĩrĩre Afilisti, na nĩngeheria Akerehi na nyanange arĩa matigaire ndwere-inĩ cia iria. ¹⁷ Nĩngerĩhĩria harĩo na rĩrĩhĩria inene na ndĩmaherithie ndĩ na mang'ũrĩ. Hĩndĩ iyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, hĩndĩ irĩa ngeerĩhĩria harĩo.’ ”

26

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Turo

¹ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe, mũthenya wa mbere wa mweri, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, tondũ Turo* riugĩte atĩrĩ ũhoru wa Jerusalemu, ‘Aha! Kĩhingo gĩa gũtoonya kwa

---

* **26:2** Turo rĩarĩ itũura inene rĩa gĩcigĩrĩra kĩa Foinike; Ezekieli aarathire ũhoru wa gũũkĩrĩra Turo gũkĩra mũnabii ũngĩ o wothe.

ndūrīrī nīkiunange, na nī ngahingūrīrwo mīrango yarīo; rīu tondū nī kwanangītwo-rī, nīngūgaacīra, 3 nī ūndū ūcio Mwathani Jehova oigīte ūū: Nīngūgūūkīrīra wee Turo, na nīngarehe ndūrīrī nyingī igūūkīrīre, ta iria rīgīkia makūmbī marīo na igūrū. 4 Nīmakananga thingo cia Turo, na mamomore mīthiringo yarīo irīa mīraihi na igūrū; nīngate kagoto karīo na ndīgūtue rwaro rwa ihiga itheri. 5 Kūu iria-inī gūgaatuīka kūndū gwa gūtambūrūkīria nga cia gūtega thamaki, nīgūkorwo ūhoru ūcio nī nī njarītie, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga. Narīo itūūra rīu rīgaatuīka rīa gūtahwo nī ndūrīrī, 6 nakuo kūndū kwarīo kūrīa gūtūūrāgwo kūu būrūrī-thīinī nīgūkaniinwo na rūhiū rwa njora. Hīndī īyo nīmakamenya atī nī nī nī Jehova.

7 “Nīgūkorwo Mwathani Jehova ekuuga ūū: Kuuma mwena wa gathigathini nīngarehe Nebukadinezaru, mūthamaki wa Babuloni, mūthamaki wa athamaki, okīrīre Turo arī na mbarathi, na ngaari cia ita, na ahaici a mbarathi, na mbūtū nene ya ita. 8 Nīakananga kūndū gwaku gwa gūtūūrwo kūu būrūrī-inī na rūhiū rwa njora, na arute wīra wa gūkūrigiicīria, agūūkīrīre, aakithie ihumbu nginya thingo-inī ciaku, na ambararie ngo ciake agūūkīrīre. 9 Nīakoonereria nditi ya mīgogo amomore thingo ciaku, na amomore mīthiringo yaku irīa mīraihi na igūrū na indo ciake cia mbaara. 10 Mbarathi ciake igaakorwo irī nyingī ūū atī nīigagūthika na rūkūngū. Thingo ciaku nīkainaina nī ūndū wa inegene rīa mbarathi

cia mbaara, na makaari, na ngaari cia ita hĩndĩ ĩrĩa agaatoonyera ihingo-inĩ ciaku ta ũrĩa andũ matoonyaga itũũra inene rĩrĩa thingo imomoretwo. ¹¹ Mahũngũ ma mbarathi ciake nĩmakaranga njĩra ciaku ciothe; nĩakooraga andũ aku na rũhiũ rwa njora, nacio itugĩ ciaku cia hinya nĩikaagũa thĩ. ¹² Nĩmagagũtaha ũtonga waku na magũtunye indo ciaku cia wonjoria; nĩmakamomora thingo ciaku na matharie nyũmba ciaku iria njega, na maikie mahiga maku, na mbaũ, o na kagoto iria-inĩ. ¹³ Nĩngakinyia inegene rĩa nyĩmbo ciaku mũthia, na mũgambo wa inanda ciaku cia mũgeeto ndũkaiguu rĩngĩ. ¹⁴ Nĩngatũma ũtuĩke rwaro rwa ihiga itheri, na nĩũgatuĩka handũ ha gũtambũrũkĩrio nga cia gũtega thamaki. Ndũgacooka gwakwo rĩngĩ, nĩ ũndũ nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie ũhoru ũcio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁵ “Mwathani Jehova ekwĩra Turo atĩrĩ: Mabũrũri marĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria githĩ matikainaina nĩ mũrurumo wa kũgũa gwaku, hĩndĩ ĩrĩa arĩa magurarĩtio magaacaaya, nayo njũragano yũraganwo thĩinĩ waku? ¹⁶ Ningĩ anene othe arĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria nĩmakehera itĩ-inĩ ciao cia ũnene, na marute ngu ciao iria ndaaya, na marute ngu ciao iria ng’emie. Mahumbĩtwo kĩmako, magaikara thĩ makĩinainaga mahinda mothe, maguoyohetio nĩwe. ¹⁷ Hĩndĩ ĩyo nĩmakoerera icakaya rĩgũkoniĩ, makwĩre atĩrĩ:

“Kaĩ ũrĩ mwanange-ĩ, o wee itũũra rĩrĩ igweta,

o wee watũuragwo nĩ andũ arĩa maathiaga
 iria-inĩ-ĩ!
 Wee nĩwe warĩ na ũhoti kũu iria-inĩ,
 wee na atũũri aku;
 nĩwatũmaga arĩa othe maatũũraga kuo
 manyiitwo nĩ guoya.

18 Rĩu-rĩ, mabũrũri marĩa marĩ ndwere-inĩ cia
 iria
 nĩmakainaina mũthenya wa kũgũa gwaku;
 icigĩrĩra cia iria-inĩ
 nĩikamakio nĩ kũmomoka gwaku.’

19 “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:
 Hĩndĩ ĩrĩa ngaatũma ũtuĩke itũũra inene
 rĩtiganĩrio, ũhaane ta matũũra manene marĩa
 matatũũragwo, na hĩndĩ ĩrĩa ngaareka ũriku wa
 iria ũkũhumbĩre, naguo ũingĩ wa maaĩ marĩo
 ũgũthike-rĩ, ²⁰ hĩndĩ ĩyo nĩguo ngaagũikũrũkia
 hamwe na arĩa maikũrũkagio irima-inĩ harĩ
 andũ arĩa a tene. Nĩngatũma ũtũũre mũhuro
 wa thĩ, ta kũndũ kũrĩa gũtũũrĩte gũkirĩte ihooru
 o kuuma tene, hamwe na arĩa maikũrũkagio
 irima-inĩ, nawe ndũgacooka kana ũikare gũkũ
 bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo. ²¹ Nĩngatũma
 ũrĩkĩrĩrie na kĩmako kĩnene, nawe ndũgacooka
 kuonwo rĩngĩ. Ũgaacaragio na ndũgacooka
 kuoneka, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

27

Gũcakaĩra Turo

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngũĩrwo
 atĩrĩ, ² “Mũrũ wa mũndũ, cakaya nĩ ũndũ wa
 Turo. ³ ĩra Turo, itũũra rĩu rĩrĩ itoonyero-inĩ
 rĩa iria, rĩu rĩonjoranagia na andũ a ndwere-inĩ

nyingĩ cia iria atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ ‘Ugaga atĩrĩ, wee Turo,
“Nĩ thakarĩte ngarĩkia.”

⁴ Wathani waku warĩ o kũu iria gatagatĩ;
aaki aku nĩo maatũmire ũthaka waku
ũkinyanĩre.

⁵ Maagũthondekeire mbaũ ciaku ciothe
na mĩkarakaba kuuma Seniru;*
nĩmooire mĩtarakwa ya kuuma Lebanoni
nĩguo magũthondekere mũtĩ wa kĩbebero.

⁶ Nayo mĩtĩ ya gũtwarithia marikabu
makĩmĩthondeka na mĩgandi kuuma
Bashani;
nacio mbaũ cia mĩthithinda cioimĩte ndwere-inĩ
cia iria rĩa Kitimu,
magĩgwakĩra nacio marikabu thĩinĩ, igeme-
tio na mĩguongo.

⁷ Taama mwega wa gatani ũrĩa mũgemie wa
kuuma bũrũri wa Misiri
nĩguo warĩ gĩtama gĩaku gĩa gũtwara marik-
abu,
na noguo warĩ bendera yaku;
ciandarũa ciaku cia kũhumbĩra igũrũ na cio
ciarĩ cia rangi wa bururu na wa ndathi,
kuuma ndwere-inĩ cia iria mwena wa El-
isha.†

⁸ Andũ a Sidoni‡ na Arivadi nĩo maatwarithagia
marikabu ciaku;

---

* **27:5** Na norĩo itũũra rĩa Herimoni. † **27:7** Elisha rĩarĩ itũũra inene mwena wa irathĩro wa Kuporo. ‡ **27:8** Sidoni rĩarĩ itũũra rĩa gĩcukĩro kĩa marikabu kilomita 40 mwena wa gathigathini wa Turo.

nao andũ aku arĩa oogĩ, wee Turo, nĩo
 maarutaga wĩra marikabu-inĩ.

⁹ Mabundi arĩa akũrũ a Gebali
 nĩo maarutaga wĩra wa gũthinga mĩanya
 kũu marikabu-inĩ.

Marikabu ciothe cia iria-inĩ na atwarithia a cio
 mookite kũu nĩguo mũthogorane nao indo
 ciaku.

¹⁰ “ ‘Andũ a Perisia, na Ludu, na Putu
 nĩo maatungataga marĩ thigari mbũtũ-inĩ
 ciaku cia ita.

Maacuuragia ngo na ngũbia ciao cia kĩgera
 thingo-inĩ ciaku,
 igakũrehagĩra riiri.

¹¹ Andũ a Arivadi na Heleki
 nĩo maarangagĩra thingo ciaku mĩena yothe;
 nao andũ a Gamadi
 nĩo maakoragwo marĩ mũthiringo-inĩ yaku
 ĩrĩa mĩraihu na igũrũ.

Maacuuragia ngo ciao gũthiũrũrũkĩria thingo
 ciaku;
 magĩtũma ũthaka waku ũkinyanĩre.

¹² “ ‘Andũ a Tarishishi§ nĩmarutithanirie wĩra
 wa wonjoria nawe nĩ ũndũ wa ũrĩa warĩ na
 ũtonga mũnene wa indo; nĩmakũũranagia indo
 ciaku cia wonjoria na betha, na kĩgera, na
 mabati, na ngocorai.

¹³ “ ‘Ningĩ andũ a Javani, na Tubali, na Mesheki
 nĩmoonjorithanagia nawe; maakũũranagia
 indo ciaku na ngombo, na indo ciao cia gĩcango.

---

§ 27:12 Tarishishi rĩarĩ itũũra rĩarĩ ndwere-inĩ cia iria mwena
 wa gũthini wa Sipania (1Ath 10:22; Jon 1:3).

14 “ ‘Andũ a Bethi-Togarima nĩmakũũranagia indo ciaku cia wonjoria na mbarathi cia wĩra, na mbarathi cia ita, o na nyũmbũ ciao.

15 “ ‘Ningĩ andũ a Dedani nĩmoonjorithanagia nawe, na mabũrũri maingĩ ma ndwere-inĩ cia iria maarĩ agũri a indo ciaku; maakũrĩhaga na mĩguongo na mĩbĩngũ.

16 “ ‘Ningĩ andũ a Suriata nĩmarutithanirie wĩra wa wonjoria nawe tondũ wa indo ciaku kũingĩha; nĩmakũũranirie indo ciaku cia wonjoria na tũhiga twa thumarati, na mataama ma rangi wa ndathi, na nguo iria ng’emie, na gatani ĩrĩa njega, na maricani, o na tũhiga twa goro tũrĩa tũtune.

17 “ ‘Juda na Isiraeli nĩmoonjorithanagia nawe; magĩkũũrania indo ciaku cia wonjoria na ngano ya kuuma Minithu, na theremende, na ũũkĩ, na maguta, na ũbani.

18 “ ‘Ningĩ andũ a Dameski,* tondũ wa indo ciaku nyingĩ na ũtonga waku mũnene wa indo, nĩmarutithanirie wĩra wa kwonjorithia nawe wa wendia wa ndibei ya kuuma Helibona, na guoya wa ng’ondu wa kuuma Zaharu.

19 “ ‘Ningĩ andũ a Avedani, na Ajavani moimĩte Uzali nĩmagũraga indo ciaku cia wonjoria; nĩmakũũranagia indo ciaku cia wonjoria na igera iria ndure, na mahuti marĩa manungi wega, o na mũtarathini.

20 “ ‘Ningĩ andũ a Dedani nĩo mwonjorithanagia nao matandĩko ma mbarathi.

---

* 27:18 Dameski rĩarĩ itũũra inene rĩa Suriata.

21 “ ‘Ningĩ andũ a Arabia na anene othe a Kedari maarĩ agũri a indo ciaku; nĩmarutithanirie wĩra wa wonjoria nawe wa tũgonda, na ndũrũme, na mbũri.

22 “ ‘Nao onjoria a kuuma Sheba na Rama nĩmoonjorithanagia nawe; nĩ ũndũ indo ciaku cia wonjoria maacikũũranagia na indo iria njega mũno cia mĩthemba yothe ya mahuti manungi wega, na tũhiga twa goro, na thahabu.

23 “ ‘Ningĩ andũ a Harani,[†] na Kane, na Edeni, marĩ hamwe na onjoria a Sheba, na Ashuri, na Kilimadi nĩmoonjorithanagia nawe. 24 Kũu ndũnyũ-inĩ yaku-rĩ, nĩmoonjorithanagia nawe nguo iria thaka, na itambaya cia bururu, na nguo iria ng’emie, na mĩgeka ya marangi maingĩ ĩtumĩtwo na ndigi njogotho ikundĩkĩtwo ikanyi-ĩtio.

25 “ ‘Marikabu cia Tarishishi
nĩcio igũkuuagĩra indo ciaku cia wonjoria.
Ūiyũrĩrĩirio mĩrigo mĩritũ
o kũu iria gatagatĩ.

26 Andũ aku arĩa matwarithagia marikabu
magũtwaraga maria-inĩ gatagatĩ.

No rĩrĩ, rũhuho rwa mwena wa irathĩro
nĩrũgakuunanga ũtuĩkange icunjĩ
ũrĩ kũu iria gatagatĩ.

27 Ūtonga waku, na indo ciaku cia wonjoria, na
cia wendia,
na thigari ciaku cia iria-inĩ, na arĩa maru-
taga wĩra marikabu-inĩ,

[†] 27:23 Harani rĩarĩ itũura inene rĩa Karikemishi, na rĩarĩ na ngumo ũhoro-inĩ wa wonjoria na ũhooi wa ngai ya mweri.

na arĩa marutaga wĩra wa gũthinga,
 na onjorithia aku, na thigari ciaku ciothe,
 na mũndũ ũngĩ o wothe ũrĩ marikabu-inĩ,
 nĩmagatoonyerera iria gatagatĩ
 mũthenya ũrĩa marikabu yaku ikoinĩkanga.
 28 Mabũrũri marĩa mariganĩtie na iria
 nĩmagathingitha
 hĩndĩ irĩa aruti wĩra aku a marikabu-inĩ
 magaakaya.
 29 Arĩa othe mahutanagia na mũiko ya
 gũtwarithia marikabu
 nĩmagatiganĩria marikabu ciao;
 thigari cia iria-inĩ na arĩa othe marutaga wĩra
 marikabu-inĩ
 makaarũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria.
 30 Makaanĩrĩa, makũrĩrĩre marĩ na ruo;
 makeitĩrĩria rũkũngũ mĩtwe, na megara-
 garie mũhu-inĩ.
 31 Makenja mĩtwe yao nĩ ũndũ waku,
 na mehumbe nguo cia makũnia.
 Nĩmagakũrĩrĩa marĩ na ruo rwa ngoro,
 na macakae nĩ kĩa.
 32 Na hĩndĩ iyo maragirĩka magĩgũcakayagĩra-
 rĩ,
 nĩmakambĩrĩria macakaya magũkoniĩ, mak-
 iugaga atĩrĩ:
 “Nũũ ũrĩ wakirio ta Turo,
 athiũrũrũkĩrĩrio nĩ iria?”
 33 Hĩndĩ irĩa indo ciaku cia wonjoria ciat-
 waragwo iria-inĩ-rĩ,
 nĩwaiganithirie mabataro ma ndũrĩrĩ ny-
 ingĩ;
 nĩ ũndũ wa ũtonga waku mũnene,
 na ũingĩ wa indo ciaku cia wonjoria,

- ũgĩtongia athamaki a thĩ.
 34 Rĩu nĩwanangĩtwo nĩ iria
 o kũu maaĩ-inĩ marĩa mariku;
 nĩũtoonyereire hamwe na indo ciaku cia wonjo-
 ria,
 o na arĩa othe mũtwaranaga nao.
 35 Arĩa othe matũũraga mabũrũri-inĩ marĩa marĩ
 ndwere-inĩ cia iria
 nĩmamakĩte nĩ ũndũ waku;
 athamaki ao mainainaga nĩ kũmaka,
 na magathita ithiithi nĩ guoya.
 36 Nao onjoria marĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ
 nĩmarakũnyũrũria;
 nĩũkinyĩte mũthia wa kũguoyohithania,
 nawe ndũgacooka kuonwo rĩngĩ.' ”

28

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Mũthamaki wa Turo

- 1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo
 atĩrĩ: 2 “Mũrũ wa mũndũ, ĩra mũnene wa Turo
 atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova oigĩte ũũ:
 “ Nĩ ũndũ ngoro yaku nĩyambararĩtie,
 uugaga atĩrĩ, “Niĩ ndĩ ngai;
 njikaragĩra gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩa ngai
 kũu iria gatagatĩ.”
 No wee ũrĩ mũndũ na ndũrĩ ngai,
 o na watũika wĩciiragia atĩ ũrĩ mũũgĩ o ta
 ngai.
 3 Wee-rĩ, ũkĩrĩ mũũgĩ gũkĩra Danieli?
 Anga gũtirĩ hito ũngĩhithwo?
 4 Tondũ wa ũũgĩ waku na ũmenyo waku,
 nĩwĩgĩrĩire na ũtonga,
 na ũkehaĩra thahabu na betha

mĩthiithũ-inĩ yaku.

⁵ Tondũ wa ũmenyi waku mũnene wa wonjoria,
nĩwĩongereire ũtonga,
na nĩ tondũ wa ũtonga waku,
ngoro yaku nĩngĩite na mwĩtĩo.

⁶ “ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
“ Tondũ wĩciiragia ũrĩ mũũgĩ,
ũkohĩga o ta ngai-rĩ,

⁷ nĩngũkũrehithĩria andũ a kũngĩ magũũkĩrĩre,
nacio nĩ ndũrĩrĩ iria itarĩ tha o na hanini;
nĩigacomora hiũ ciacio cia njora ciũkĩrĩre
ũthaka waku na ũũgĩ waku,
na itheecange riiri waku mũcangararu.

⁸ Nĩmagagũikũrũkia magũkinyie irima-inĩ,
na nĩũgaakua gĩkuũ kĩa ũhinya kũu gatagatĩ
ka iria.

⁹ Hĩndĩ ĩyo nĩũkoiga atĩ, “ Nĩ ndĩ ngai,”
ũrĩ mbere ya acio magaakũũraga?

Ũgaakorwo ũrĩ o mũndũ, no ti ngai,
ũrĩ moko-inĩ ma acio magaakũũraga.

¹⁰ Ũgaakua gĩkuũ ta kĩa andũ arĩa mataruaga,
moko-inĩ ma andũ a kũngĩ.

Nĩ nĩ njugĩte ũguo, ũguo nĩguo Mwathani
Jehova ekuuga.’ ”

¹¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo
atĩrĩ: ¹² “ Mũrũ wa mũndũ, ambĩrĩria macakaya
makoniĩ mũthamaki wa Turo, ũmwĩre atĩrĩ:
‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ Wee warĩ kĩonereria kĩa ũkinyanĩru,
ũkaiyũrwo nĩ ũũgĩ, na ũgathakara o biũ.

¹³ Wee watũũrĩte Edeni,
mũgũnda wa Ngai;

wagemetio na kahiga gothe ka goro ta:
 wakiki ĩrĩa ndune, na yakutĩ ĩrĩa ya rangi wa
 ngoikoni, na arimathi,
 na thumarati ĩrĩa theru, na onigithi, na
 njathibi,
 na yakutĩ ĩrĩa ya rangi wa bururu, na
 thumarati ĩrĩa nduru, na baregethu.

Magemio maku maathondeketwo na thahabu;
 mũthenya ũrĩa wee wombirwo noguo maa-
 haarĩirio.

14 Waitĩrĩirio maguta ũtuĩke ta kerubi
 mũgitanĩri,
 na nĩkĩo ndaakwamũrire.

Wee warĩ kĩrĩma-igũrũ kĩrĩa gĩtheru kĩa Ngai;
 waceeragĩra mahiga-inĩ ma mwaki.

15 Ndwarĩ na ũcuuke mũthiĩre-inĩ yaku,
 kuuma mũthenya ũrĩa wombirwo,
 nginya rĩrĩa waganu wonekire thĩinĩ waku.

16 Tondũ wa wonjoria waku kũingĩha, nawe
 ũkĩĩhia.

Nĩ ũndũ ũcio ngĩkũrutũrũra kuuma kĩrĩma-inĩ
 kĩa Ngai ũnyararĩkĩte,
 na wee kerubi, wee ũgitanagĩra,
 ngĩkũingata wehere mahiga-inĩ macio ma
 mwaki.

17 Ngoro yaku nĩyanyiitirwo nĩ mwĩtĩio
 nĩ ũndũ wa ũthaka waku,
 nawe ũgĩthũkia ũũgĩ waku
 nĩ ũndũ wa riiri waku.

Nĩ ũndũ ũcio ngĩgũikia thĩ;
 ndaagũtuire kĩnyararo ũrĩ mbere ya
 athamaki.

18 Nĩ ũndũ wa mehia maku maingĩ na wonjoria
 ũtarĩ wa ma,

nĩũthaahĩtie kũndũ gwaku kũrĩa-gũtheru.
 Nĩ ũndũ ũcio ngĩtũma mwaki uume thĩinĩ waku,
 nago ũgĩkũniina,
 na ngĩgũtua mũhu hau thĩ,
 maitho-inĩ ma arĩa meeroragĩra.

19 Ndũrĩrĩ ciothe iria ciakũũĩ,
 nĩcigegetio nĩwe;
 nĩũkinyĩte mũthia wa kũguoyohithia,
 nawe ndũgacooka kuonwo rĩngĩ.’ ”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Sidoni

20 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo
 atĩrĩ: 21 “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku
 Sidoni; rĩrathĩre ũhoru wa kũrĩũkĩrĩra, 22 ũrĩire
 atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ ‘Wee Sidoni, nĩngũgũũkĩrĩra,
 na nĩngegĩra na riiri thĩinĩ waku.
 Nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova,
 hĩndĩ ĩrĩa ngaarĩrehere iherithia,
 na ndĩionanie atĩ ndĩ mũtheru thĩinĩ warĩo.
 23 Nĩngarĩrehithĩria mũthiro,
 na ndũme thakame ĩtherere nĩra-inĩ ciarĩo.
 Arĩa oorage nĩmakaagũa thĩinĩ warĩo,
 naruo rũhiũ rwa njora rũrĩũkĩrĩre mĩena
 yothe.

Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

24 “ ‘Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ andũ a Isiraeli makaagĩa
 na thũ mariganĩtie nacio, nĩguo ituĩke cong’e ũrĩ
 ruo, na mĩigua mĩũgĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya
 atĩ nĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.

25 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Hĩndĩ ĩrĩa
 ngaacookanĩrĩria andũ a Isiraeli moime ndũrĩrĩ-
 inĩ kũrĩa maahurunjirwo, hĩndĩ ĩyo nĩngonania
 maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ atĩ ndĩ mũtheru ndĩ

thiinĩ wao. Hĩndĩ ãyo nĩmagatũũra bũrũri wao kũmbe ũrĩa ndaaheire ndungata yakwa Jakubu. ²⁶ Magaatũũra kuo marĩ agitĩre, na nĩmagaka nyũmba, na mahaande mĩgũnda ya mĩthabibũ; nao magaatũũra marĩ agitĩre rĩrĩa ngaarehe iherithia kũrĩ andũ arĩa othe mariganĩtie nao arĩa maamacambagia. Hĩndĩ ãyo nĩmakamenya atĩ niĩ niĩ niĩ Jehova Ngai wao.’”

29

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Misiri

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ikũmi, mweri wa ikũmi, mũthenya wa ikũmi na ãrĩ wa mweri wa ikũmi, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku kũrĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri, ũmũũkĩrĩre, na ũmũrathĩre ũhoru wa kũmũũkĩrĩra na wa gũũkĩrĩra bũrũri wothe wa Misiri. ³ Mwarĩrie ũmwĩre atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ Nĩngũgũũkĩrĩra, wee Firaũni mũthamaki wa Misiri,
o wee nyamũ ãno nene ũkomete tũrũũ-inĩ twaku.

Uugaga atĩrĩ, “Nili niĩ rũũ rwakwa;
niĩ niĩ ndarũthondekire niĩ ũndũ wakwa.”

⁴ No nĩngagwĩkĩra ndwano thĩa-inĩ ciaku,
na ndũme thamaki cia tũrũũ twaku
ciĩgwatĩrĩre ngũcĩ-inĩ ciaku.

Nĩngakũguucia ngũrute tũrũũ-inĩ twaku,
hamwe na thamaki ciothe iria ciĩgwatĩrĩre
ngũcĩ-inĩ ciaku.

⁵ Nĩngagũtiga werũ-inĩ,

wee, hamwe na thamaki ciothe cia tūrũũ
twaku.
Nĩũkagũa kũu werũ-inĩ,
na ndũkoererwo kana ũnganio.
Ngaakũneana ũtuĩke irio
cia nyamũ cia gĩthaka, na nyoni cia rĩera-
inĩ.
⁶ Hĩndĩ ĩyo arĩa othe matũũraga bũrũri wa Misiri
nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

“ Wee ũkoretwo ũrĩ mũthĩgi wa kamũrangi
wa gũtiira nyũmba ya Isiraeli. ⁷ Hĩndĩ ĩrĩa
maakũnyiitire na moko mao-rĩ, nĩwatũkangire,
na ũgĩtarũranga ciande ciao; hĩndĩ ĩrĩa meeti-
iranirie nawe-rĩ, nĩwoinĩkangire, nayo mĩgongo
yao ĩkĩgonyoka.

⁸ “ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
Nĩngakũrehithĩria rũhiũ rwa njora rũgũũkĩrĩre
na rũũrage andũ aku na mahiũ mao. ⁹ Misiri
gũgaatuĩka bũrũri mũtiganĩrie, ũgakira ihooru.
Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

“ Tondũ wee woigire atĩrĩ, “Rũũ rwa Nili nĩ
rwakwa; nĩ nĩ ndarũthondekire,” ¹⁰ nĩ ũndũ
ũcio nĩngũgũũkĩrĩra na njũkĩrĩre tūrũũ twaku,
na nĩngatũma bũrũri wa Misiri wanangĩke na
ũkire ihooru, kuuma Migidoli nginya Aswani, o
na nginya mũhaka-inĩ wa Kushi. ¹¹ Gũtirĩ ikinya
rĩa mũndũ kana rĩa nyamũ rĩgaatuĩkanĩria kuo;
gũtirĩ mũndũ ũgaatũra kuo ihinda rĩa mĩaka
mĩrongo ĩna.* ¹² Nĩngatũma bũrũri wa Misiri
ũkire ihooru gatagatĩ-inĩ ka mabũrũri marĩa

* **29:11** Ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna rĩmwe rĩonanagia ihinda
iraihu na iritũ (4:6).

manangĩku, na matũũra maguo manene matiganĩrio mĩaka mĩrongo ĩna gatagatĩ ka matũũra manene marĩa manangĩku. Na nĩngahurunjĩra andũ a Misiri ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ.

¹³ “ ‘No rĩrĩ, Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ: Mĩaka mĩrongo ĩna yathira-rĩ, nĩngacookanĩrĩria andũ a Misiri moime ndũrĩrĩ-inĩ iria maahurunjirwo. ¹⁴ Nao andũ arĩa maatahĩtwo a Misiri nĩngamacookia bũrũri wa Pathirosi, bũrũri ũrĩa wa maithe mao. Marĩ kũu magaatũka ũthamaki wĩnyiihĩtie. ¹⁵ Ũgaakorwo wĩnyiihĩtie gũkĩra mothamaki mothe, na ndũgacooka rĩngĩ gwĩtũũgĩria igũrũ rĩa ndũrĩrĩ iria ingĩ. Nĩ niĩ ngaawagithia hinya ũũ atĩ ndũrĩ hĩndĩ ingĩ ũgaatha ndũrĩrĩ. ¹⁶ Bũrũri wa Misiri ndũgacooka gũtuĩka mwĩhoko wa andũ a Isiraeli, no ũgaatũka kĩririkania kĩa mehia mao ma gũcaria ũteithio kuo. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Mwathani Jehova.’ ”

¹⁷ Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja, mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ¹⁸ “Mũrũ wa mũndũ, Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni, nĩatũmire mbũtũ ciake cia ita ciũkĩrĩre Turo na ihũũra inene; o mũtwe nĩwamunyirwo njuĩrĩ, na o kĩande gĩgĩcũnũrwo. No rĩrĩ, we mwene o na ita rĩake matiarĩhirwo kĩndũ nĩ ũndũ wa mbaara ĩyo aarũithirie ya gũũkĩrĩra Turo. ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga

ũũ: Nĩngũneana bũrũri wa Misiri harĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, na nĩagakuaa ũtonga wakuo. Agaatunyana na atahe indo cia bũrũri ũcio, ituĩke cia kũrĩha mbũtũ ciake cia ita. ²⁰ Nĩndĩmũheete bũrũri wa Misiri ũtuĩke kĩheo gĩa kĩyo gĩaake, tondũ we na mbũtũ ciake cia ita meekire ũguo nĩ ũndũ wakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

²¹ “Mũthenya ũcio, nĩngatũma nyũmba ya Isiraeli ĩmerie rũhĩa, na ndumũre kanua gaku thĩinĩ wao. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

30

Gũcakaĩra Misiri

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ ² “Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru, uuge atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ ‘Girĩkai, muuge atĩrĩ,

“Kaĩ mũthenya ũcio ũrĩ na haaro-ĩ!”

³ Nĩgũkorwo mũthenya ũcio nĩũkuhĩrĩrie, mũthenya wa Jehova nĩũkuhĩrĩrie, mũthenya ũrĩ na matu, mũthenya ũrĩ na mũthiro harĩ ndũrĩrĩ.

⁴ Rũhiũ rwa njora nĩrũgookĩrĩra bũrũri wa Misiri, naruo ruo rwa ngoro rũkinyĩrĩre Kushi. Rĩrĩa arĩa moragĩtwo makaagũa kũu bũrũri wa Misiri, ũtonga wakuo nĩũgakuuo, nayo mũthingi yakuo ĩmomorwo.

⁵ Andũ a Kushi na Putu, na Ludu, na Arabia guothe, na Lubia, na andũ a bũrũri wa

kĩrĩkanĩro, makooraḡwo na rūhiũ rwa njora
marĩ hamwe na andũ a Misiri.

⁶ “ ‘Jehova ekuuga ũũ:

“ ‘Arata a Misiri nĩmakooraḡwo,
naguo hinya wake ũrĩa etĩaga naguo
nĩũgaathira.

Kuuma Migidoli o nginya Aswani,
makooraḡrwo kuo thĩinĩ na rūhiũ rwa
njora,

ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁷ “ ‘Nĩmagakira ihooru,
marĩ gatagatĩ-inĩ ka mabũrũri marĩa man-
angĩtwo, magakira ihooru,
namo matũũra mao manene magaakorwo
marĩ thĩinĩ wa matũũra manene marĩa man-
angĩku.

⁸ Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova,
rĩrĩa ngaacina bũrũri wa Misiri na mwaki,
nao arĩa othe maamateithagia mahehenjwo.

⁹ “ ‘Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngatũma andũ
moime harĩ niĩ marĩ na marikabu, mathiĩ
makahahũre andũ a Kushi, moime mwĩcaaro-
inĩ wao. Nĩmakanyiitwo nĩ ruo rwa ngoro
mũthenya ũcio bũrũri wa Misiri ũkaaniinwo,
nĩḡũkorwo ti-itherũ nĩũgakinya.

¹⁰ “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ ‘Nĩnganiina kĩrĩndĩ kĩa Misiri,
hũthĩrĩte guoko kwa Nebukadinezaru,
mũthamaki wa Babuloni.

¹¹ We na mbũtũ ciake cia ita,
o mbũtũ icio ikĩrĩtie ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe
kwaga tha,

n̄cio ikaarehwo, iniine b̄r̄r̄i ũcio.
 N̄igacomora hiũ ciao cia njora, ciũk̄r̄re b̄r̄r̄i
 wa Misiri
 na ciȳrie b̄r̄r̄i ũcio andũ ar̄a moraḡtwo.
 12 N̄ingatũma t̄r̄ũũ tuothe twa R̄ũũ rwa Nili
 t̄hwe,
 naguo b̄r̄r̄i ũcio nd̄wenderie andũ aa-
 ganu;
 ngaawananga na moko ma andũ a k̄nḡi,
 guo mwene, o hamwe na k̄r̄a ḡiothe k̄r̄i
 kuo.
 N̄i Jehova n̄i n̄i njar̄tie.

13 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
 “ ‘N̄ingath̄kangia ngai cia m̄hianano
 na niine m̄hiano ĩr̄a ĩr̄i Nofu.
 Ḡutigacooka k̄ḡia m̄thamaki k̄u b̄r̄r̄i wa
 Misiri,
 na n̄ingaiȳria b̄r̄r̄i ũcio wothe guoya.
 14 O nakuo Pathirosi n̄ingakwananga,
 na ngwatie mwaki k̄u Zoani,
 o na herithanie k̄u Thebesi.
 15 O nakuo Pelusiumu n̄ingaḡit̄r̄ia mang’ũr̄i
 makwa,
 o k̄u k̄nḡit̄ro k̄a hinya k̄a b̄r̄r̄i wa
 Misiri,
 na njeherie k̄r̄nd̄ĩ ḡia k̄u Thebesi.
 16 N̄ingagwatia mwaki k̄u b̄r̄r̄i wa Misiri,
 nakuo Pelusiumu n̄iḡukeeh̄ũrithania n̄i
 ruo.
 Thebesi n̄iḡugathar̄k̄rwo.
 Nofu n̄iḡugakorwo na m̄nyamaro
 ĩteḡutigith̄ria.

17 Aanake a Heliopoli* na a Bubasiti
makoorangwo na rūhiũ rwa njora,
nao andũ a matũũra macio manene
matahwo.

18 Mũthenya nĩũkagĩa nduma† kũu Tehafune-
hasu
rĩrĩa ngoinanga icooki rĩa Misiri;
kũu nĩkuo hinya wake ũcio etĩaga naguo
ũgaathirĩa.

Nĩakahumbĩrwo nĩ matu,
namo matũũra make nĩmagatahwo.

19 Nĩ ũndũ ũcio nĩngaherithia bũrũri wa Misiri,
nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.' "

20 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe, mũthenya
wa mũgwanja wa mweri wa mbere, kiugo kĩa
Jehova nĩkianginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: 21 "Mũrũ
wa mũndũ, nĩnyunĩte guoko kwa Firaũni,
mũthamaki wa Misiri. Gũtiohetwo na taama ũrĩ
na ndawa nĩguo kũhone, kana gũkoohanio na
mĩtĩ nĩguo kũgwate kũgĩe na hinya wa kuoya
rũhiũ rwa njora. 22 Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani
Jehova ekuuga ũũ: Nĩ nĩngũũkĩrĩa Firaũni
mũthamaki wa bũrũri wa Misiri. Nĩngũmuuna
moko meerĩ, kũrĩa kũgima na kũrĩa kuunĩku,
na ndũme rūhiũ rwa njora ruume guoko-inĩ
gwake rũgwe thĩ. 23 Nĩngahurunja andũ a Misiri
ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ.

24 Nĩngekĩra moko ma mũthamaki wa Babu-
loni hinya, na ndĩmũnengere rūhiũ rwakwa
rwa njora arũnyiite na guoko, no nĩngoina

---

* **30:17** Heliopoli nĩ rĩtwa rĩa Kĩyunani na rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga
itũũra inene rĩa ngai ya riũa. † **30:18** Nduma rĩngĩ yonanagia
kũnũhwo, mwanangĩko kana gĩkuũ.

moko ma Firaũni, nake acaaĩre hau mbere yake, o ta mũndũ ũgurarĩtio nguraro ya gĩkuũ. ²⁵ Nĩngekĩra moko ma mũthamaki wa Babuloni hinya, no moko ma Firaũni nĩmakaaga hinya. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaanengera mũthamaki wa Babuloni rũhiũ rwakwa rwa njora arũnyiite na guoko, nake arũhiũrie okĩĩre bũrũri wa Misiri. ²⁶ Nĩngahurunja andũ a Misiri ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

31

Mũtarakwa wa Lebanoni

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe, mũthenya wa mbere wa mweri wa gatatũ, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, arĩria Firaũni mũthamaki wa Misiri na kĩrĩndĩ gĩake, ũmeere atĩrĩ:

“Nũũ ũngĩgerekano nawe ũhoroinĩ ũkonĩĩ ũnene?

³ Cũrania ũhoru wa bũrũri wa Ashuri, ũrĩa hĩndĩ ĩmwe warĩ mũtarakwa wa Lebanoni,

warĩ na hongu thaka, ciahumbĩrĩte mũtitũ ũcio;

waraihĩte na igũrũ, gacũmbĩrĩ kaguo gakagĩa igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu.

⁴ Wakũragio nĩ maaĩ, ithima iria ndiku nĩciatũmaga ũraihe; tũrũũ twa ithima icio twathereraga, tũgathiũrũrũkĩria gĩtina kĩaguo mĩena yothe,

na tũgathereria maaĩ

mĩtĩ-inĩ yothe ya gĩthaka.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio ũgĩkĩrĩrĩria kũraiha

gũkĩra mĩtĩ yothe ya gĩthaka;

mathĩgĩ maguo makĩongerereka,

na honge ciaguo ikĩraiha,

igĩtheerema nĩ ũndũ wa maaĩ kũingĩha.

⁶ Nyoni ciothe cia rĩera-inĩ

igĩaka itara mathĩgĩ-inĩ maguo,

nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka

ciaciaragĩra rungu rwa honge ciaguo;

ndũrĩrĩ ciothe iria nene

ciatũũraga kĩruru-inĩ kĩaguo.

⁷ Ũthaka waguo warĩ mũkaru,

na mathĩgĩ maguo magatheerema,

nĩgũkorwo mĩri yaguo nĩyatoonyete thĩ tĩiri-inĩ

kũrĩa kwarĩ na maaĩ maingĩ.

⁸ Mĩtarakwa ĩrĩa yarĩ mũgũnda wa Ngai

ndĩngĩaigananire naguo,

kana mĩthengera

ĩiganane na mathĩgĩ maguo,

o na kana mĩraracĩ

ĩgerekanio na honge ciaguo,

gũtiarĩ mũtĩ thĩinĩ wa mũgũnda wa Ngai

ũngĩaigananire naguo gũthakara.

⁹ Nĩ niĩ ndaũthakarĩtie

na honge nyingĩ,

o nginya mĩtĩ yothe ya Edeni ĩrĩa yarĩ kũu

mũgũnda wa Ngai

ĩgĩtuĩka ya kũũiguĩra ũiru.

¹⁰ “ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ nĩwaraihĩte na igũrũ, na ũkaraihia mũthia waguo igũrũ rĩa mathangũ

marĩa matumanu, na tondũ nĩwetĩagĩra kũraiha kwaguo-rĩ, ¹¹ nĩndaũneanire kũrĩ mwathi wa ndũrĩrĩ, nĩguo aũherithie kũringana na ũrĩa waganu waguo watariĩ. Nĩndaũteanirie, ¹² naruo rũrĩrĩ rũtarĩ tha o na hanini, rũgakĩria iria ingĩ gũthũka, rũkĩũtema, rũkĩũtiga wagũa. Mathĩgĩ maguo makĩgũa irĩma-igũrũ na mĩkuru-inĩ guothe; nacio hongge ciaguo ikĩgũa ciunĩkangĩire kũu ituamba-inĩ ciothe cia bũrũri. Ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ ikĩehera kĩruru-inĩ kĩaguo, igĩtigana naguo. ¹³ Nyoni ciothe cia rĩera-inĩ igĩtũũra mũtĩ-inĩ ũcio wagwĩte, nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka igĩtũũra kũu hongge-inĩ ciaguo. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mĩtĩ ingĩ ĩrĩ kũu gũkuhĩ na maaĩ ĩgaacooka gwĩtĩĩa nĩ ũndũ wa kũraiha na igũrũ, ĩraihie mĩthia yayo igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu. Gũtirĩ mĩtĩ ingĩ ĩnyuĩte maaĩ wega ũguo ĩkaaraiha ta guo; yothe yorotereirio gĩkuũ-inĩ, kũndũ kũriku thĩ, kũrĩa andũ arĩa makuuaga matũũrĩte, o arĩa maikũrũkaga irima.

¹⁵ “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũrĩa mũtĩ ũcio waikũrũkirio mbĩrĩra-inĩ, nĩndahingire ithima iria ciarĩ ndiku nĩ ũndũ wa kũucakaĩra; nĩndarũgamirie tũrũũĩ twakuo, namo maaĩ maingĩ makuo makĩhingĩrĩrio. Nĩ ũndũ waguo ngĩhumba Lebanoni nduma, nayo mĩtĩ yothe ya gĩthaka ĩkĩhooha. ¹⁶ Nĩndatũmire ndũrĩrĩ ciinainio nĩ mũrurumo waguo ũkĩgũa rĩrĩa ndaũikũrũkirie mbĩrĩra-inĩ hamwe na arĩa maikũrũkaga kũu irima. Hĩndĩ ĩyo mĩtĩ yothe ya Edeni, o ĩrĩa mĩega mũno gũkĩra ĩrĩa ingĩ ya Lebanoni, mĩtĩ yothe ĩrĩa yanyuithĩtio

maaĩ wega, ikĩhoorerio ngoro ĩrĩ thĩ kũu kũriku.
 17 Arĩa othe maatũũraga kũiruru-inĩ kĩaguo, arĩa
 maarĩ ngwatanĩro naguo gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
 o nao nĩmaikũrũkĩtio mbĩrĩra-inĩ hamwe naguo,
 mageturanĩra na arĩa maanooragwo na rũhiũ
 rwa njora.

18 “ Nĩ mũtĩ ũrĩkũ harĩ mĩtĩ ya Edeni
 ũngĩgerekano nawe ũhoru-inĩ ũkonĩ riiri na
 ũnene? No rĩrĩ, o nawe nĩũgaikũrũkio hamwe
 na mĩtĩ ya Edeni nginya kũu thĩ kũriku;
 ũgaakoma gatagatĩ ka andũ arĩa mataruaga,
 hamwe na arĩa mooragirwo na rũhiũ rwa njora.

“ Ũcio nĩwe Firaũni na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe,
 ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

32

Gũcakaĩra Firaũni

1 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩrĩ, mũthenya
 wa mbere wa mweri wa ikũmi na ĩrĩ, ki-
 ugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngũrwo atĩrĩ:

2 “ Mũrũ wa mũndũ, ambĩrĩria gũcakaĩra Fi-
 raũni, mũthamaki wa Misiri, ũmwĩre atĩrĩ:

“ Wee ũtariĩ ta mũrũũthi gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;
 ũtariĩ o ta nyamũ nene ya iria-inĩ,
 ũkĩhũũra maaĩ kũu tũrũũĩ-inĩ twaku,
 na ũkiunjuga maaĩ na makinya maku-rĩ,
 ũgekĩra tũrũũĩ tũu ndooro.

3 “ Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ Nĩngagũikĩria wabu wakwa,
 ndĩ hamwe na kĩrĩndĩ kĩingĩ,
 nakĩo nĩgĩgakũguucũrũria na wabu ũcio
 wakwa.

4 Nĩngagũikia kũu bũrũri-inĩ,

- ngũnyugute werũ-inĩ ũtarĩ kĩndũ.
 Nĩngatũma nyoni ciothe cia rĩera-inĩ
 ikũũmbĩrĩre,
 nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka ciĩhũũnĩrĩrie
 nawe.
- ⁵ Nĩngaragania nyama ciaku irĩma igũrũ,
 namo matigari maku ndĩmaiyũrie mĩkuru-
 inĩ.
- ⁶ Nĩngaiyũria thĩ na thakame yaku ĩyo
 ĩratherera
 o nginya irĩma-inĩ,
 nayo mĩkuru ĩiyũre nyama ciaku.
- ⁷ Hĩndĩ ĩrĩa ngaakũhuhũkia-rĩ, nĩngahumbĩra
 igũrũ,
 nacio njata ndĩciĩkĩre nduma;
 nĩngahumbĩra riũa na itu,
 naguo mweri wage gũcooka kũruta ũtheri
 wago.
- ⁸ Motheri mothe marĩa maaraga marĩ igũrũ
 nĩngatũma magũtuĩkĩre nduma;
 nĩngaiyũria bũrũri waku nduma,
 ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.
- ⁹ Nĩngathĩnia ngoro cia andũ aingĩ,
 rĩrĩa ngaakũrehera wanangĩku ũrĩ kũu gata-
 gatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
 o kũu mabũrũri-inĩ marĩa ũtooĩ.
- ¹⁰ Nĩngatũma ndũrĩrĩ nyingĩ imakio nĩwe,
 nao athamaki a cio mainaine nĩ ũndũ wa
 gwĩtigĩra nĩ ũndũ waku,
 rĩrĩa ngaamahiũrĩria rũhiũ rwa njora.
- Mũthenya ũrĩa ũkaagũa,
 o mũndũ o mũndũ nĩakainaina
 ategũtigithĩria gwĩtigĩra nĩ ũndũ wa muoyo
 wake.

11 “ ‘Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“ ‘Rũhiũ rwa njora rwa mũthamaki wa Babuloni nĩrũgagũũkĩrĩra.

12 Nĩngatũma kĩrĩndĩ gĩaku kũuragwo na hiũ cia njora cia andũ arĩa marĩ hinya, o acio a rũrĩrĩ rũtarĩ tha gũkĩra ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe.

Nĩmakahehenja mwĩtĩo wa bũrũri wa Misiri, nakĩo kĩrĩndĩ gĩakuo nĩgĩkang’auranio.

13 Nĩnganiina mahiũ mao mothe marĩa marĩ ndwere-inĩ cia maaĩ maingĩ, marĩa matagacooka kunjugwo nĩ kũgũrũ kwa mũndũ, kana mekĩrwo ndooro nĩ mahũngũ ma mahiũ.

14 Hĩndĩ ĩyo nĩngatũma maaĩ makuo mahoorere, na ndũme tũrũũĩ twakuo tũtherere ta maguta,

ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

15 Rĩrĩa ngaatũma bũrũri wa Misiri ũkire ihooru, na njeherie kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kũu bũrũri-inĩ, na hũũre arĩa othe matũũraga kuo-rĩ, hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’

16 “Macio nĩmo macakaya marĩa makaamũcakaĩra. O nao airĩtu a ndũrĩrĩ magaacakaya o ũguo; ũguo nĩguo magaacakaĩra bũrũri wa Misiri na kĩrĩndĩ gĩakuo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

17 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩrĩ, mũthenya wa ikũmi na ĩtano wa mweri ũcio, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: 18 “Mũrũ wa mũndũ, girĩka nĩ ũndũ wa kĩrĩndĩ kĩa bũrũri wa

Misiri, na ũkĩharũrũkie kũu thĩ kũriku, hamwe na airĩtu a ndũrĩrĩ iria irĩ hinya, o hamwe na arĩa maikũrũkagio kũu irima-inĩ. ¹⁹ Moorie atĩrĩ: ‘Inyuĩ mũrĩ ende gũkĩra arĩa angĩ? Ikũrũkai mũgakomio hamwe na arĩa mataruĩte.’ ²⁰ Nao makaagũa hamwe na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora. Rũhiũ rwa njora nĩrũcomore; rekei akururio arĩ hamwe na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe. ²¹ Kuuma kũu thĩinĩ wa mbĩrĩra, atongo-ria arĩa marĩ hinya nĩmakaaragia ũhoru ũkonĩ bũrũri wa Misiri na arĩa marĩ ngwatanĩro naguo, moige atĩrĩ, ‘Nĩmaikũrũkĩtio, na makometio hamwe na arĩa mataruĩte, o hamwe na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora.’

²² “Ashuri arĩ kũu hamwe na mbũtũ ciake ciothe cia ita; arigiicĩirio nĩ mbĩrĩra cia arĩa ake othe maanooragwo, o acio othe moragĩtwo na rũhiũ rwa njora. ²³ Mbĩrĩra ciao irĩ irima kũrĩa kũriku, nacio mbũtũ ciake cia ita igũite irigiicĩirie mbĩrĩra yake. Arĩa othe maiyũrĩtie guoya thĩinĩ wa bũrũri wa arĩa marĩ muoyo nĩmoragĩtwo, makooragwo na rũhiũ rwa njora.

²⁴ “Elamu arĩ o kũu, na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe kĩrigiicĩirie mbĩrĩra yake. Othe nĩmoragĩtwo, makooragwo na rũhiũ rwa njora. Arĩa othe maiyũrĩtie bũrũri wa arĩa marĩ muoyo guoya maaharũrũkirio thĩ kũrĩa kũriku matarĩ aruu. Maikaraga maconokete marĩ hamwe na arĩa maharũrũkĩtio irima. ²⁵ Nĩarĩirwo ũrĩrĩ gatagatĩ-inĩ ka arĩa maanakua, kĩrĩndĩ gĩake kĩrigiicĩirie mbĩrĩra yake. Acio othe ti aruu, na mooragirwo na rũhiũ rwa njora. Tondũ nĩo maaguoyohithanagia bũrũri wa arĩa marĩ

muoyo, maikaraga maconokete marĩ hamwe na arĩa maharũrũkĩtio irima; magakomio hamwe na arĩa maanooragwo.

²⁶ “Mesheki na Tubali marĩ kũu, nacio irĩndĩ ciao ciothe irigiĩcĩirie mbĩrĩra ciao. Acio othe matirũite, na mooragirwo na rũhiũ rwa njora tondũ nĩmaiyrũrtie bũrũri wa arĩa marĩ muoyo guoya. ²⁷ Githĩ matikomete hamwe na njamba iria ingĩ cia ita iria itaruĩte iria ikuĩte, iria ciaharũrũkirio mbĩrĩra-inĩ hamwe na matharaita ma cio, o icio hiũ ciacio cia njora ciakomeirio mĩtwe yacio? Iherithia rĩa mehia mao rĩacookereire mahĩndĩ mao, o na akorwo kũguoyohithania kwa njamba icio cia ita nĩ kwaiyrũrite bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.

²⁸ “O nawe Firaũni-rĩ, nĩũkoinangwo na ũkomio gatagatĩ-inĩ ka arĩa mataruĩte, o hamwe na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora.

²⁹ “Edomu arĩ kũu, hamwe na athamaki ake, na anene ake othe; o na maarĩ na hinya-rĩ, makometio hamwe na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora. Makomete hamwe na arĩa mataruĩte, o hamwe na arĩa maharũrũkagio irima.

³⁰ “Anene othe a gathigathini, na andũ othe a Sidoni marĩ kũu; maaharũrũkirio hamwe na arĩa maanooragwo maconokete, o na kwarĩ na kũguoyohania kwarehetwo nĩ ũhoti wao. Makometio matarĩ aruu, marĩ hamwe na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora, na maikaraga maconokete marĩ hamwe na arĩa maharũrũkagio irima.

³¹ “Firaũni, we hamwe na mbũtũ yake yothe ya ita rĩake, nĩakameyonera, nake ahoorerio

ngoro nĩ ùndũ wa kĩrĩndĩ gĩake gĩothe kĩa kĩa kĩaanooragwo na rũhiũ rwa njora, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ³² O na gũtuĩka nĩ nĩ ndatũmire aiyũrie guoya bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo-rĩ, Firaũni hamwe na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe nĩmagakomio hamwe na arĩa matarĩ aruu, hamwe na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

33

Ezekieli Mũrangĩri

¹ Ningĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, arĩria andũ anyu, ũmeere atĩrĩ: ‘Hĩndĩ ĩrĩa ngaarehithia rũhiũ rwa njora rũũkĩrĩre bũrũri, nao andũ a bũrũri ũcio methuurĩre mũndũ ũmwe wao mamũtue mũrangĩri wao, ³ nake one rũhiũ rwa njora rũgĩũka gũũkĩrĩra bũrũri ũcio, nake ahuhe karumbeta nĩgeetha amenyithie andũ mehũũge-rĩ, ⁴ hĩndĩ ĩyo mũndũ wothe ũrĩa ũkaigua karumbeta kau no aage kwĩhũga, naruo rũhiũ rũu rwa njora rũũke rũmũũrage-rĩ, nĩagacookererwo nĩ thakame yake mwene. ⁵ Kuona atĩ nĩaiguire mũgambo wa karumbeta na akĩaga kwĩhũga-rĩ, nĩagacookererwo nĩ thakame yake mwene. Korwo nĩehũũgĩre-rĩ, nĩangĩehonokirie we mwene. ⁶ No rĩrĩ, mũrangĩri ũcio angĩona rũhiũ rũu rwa njora rũgĩũka, na aage kũhuha karumbeta nĩgeetha andũ mehũũge, naruo rũhiũ rũu rwa njora rũũke rũũrage ũmwe wao, mũndũ ũcio agaakua

tondũ wa wĩhia wake, no niĩ-rĩ, nĩngooria mũrangĩri ũcio thakame ya mũndũ ũcio.’

⁷ “Mũrũ wa mũndũ, nĩngũtuĩte mũrangĩri wa andũ a nyũmba ya Isiraeli; nĩ ũndũ ũcio, igua kiugo kĩrĩa ngwaria na ũmahe ũhoru kuuma harĩ niĩ atĩ mehũũge. ⁸ Hĩndĩ ĩrĩa ndeera mũndũ mwaganu atĩrĩ, ‘Wee mũndũ ũyũ mwaganu, ti-itherũ nĩũgũkua,’ nawe wage kũmũringĩrĩa atigane na mĩthiĩre ĩyo yake-rĩ, mũndũ ũcio mwaganu nĩagaakua tondũ wa wĩhia wake, no wee nĩwe ngooria thakame yake. ⁹ No rĩrĩ, ũngĩra mũndũ ũcio mwaganu ehũũge atigane na mĩthiĩre ĩyo yake, nake aage gwĩka ũguorĩ, nĩagaakua nĩ ũndũ wa wĩhia wake, no wee nĩũkahonokia muoyo waku.

¹⁰ “Mũrũ wa mũndũ, ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũroiga atĩrĩ: “Mahĩtia na mehia maitũ nĩmatũritũhĩire, na ithuĩ tũkahwererekera nĩ ũndũ wamo. Twakĩhota atĩa gũtũũra muoyo?”’ ¹¹ Meere ũũ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, ndikenagio nĩ gĩkuũ kĩa andũ arĩa aaganu, no nĩ kaba magarũrũke matigane na mĩthiĩre ĩyo yao, nĩguo matũũre muoyo. Garũrũkai! Garũrũkai, mũtigane na mĩthiĩre ĩyo yanyu mĩũru! Mũgũgĩkua nĩkĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli?’

¹² “Nĩ ũndũ ũcio, wee mũrũ wa mũndũ, ĩra andũ anyu atĩrĩ, ‘Ũthingu wa mũndũ ũrĩa mũthingu ndũkamũhonokia rĩrĩa akaaga gwathĩka, naguo waganu wa mũndũ ũrĩa mwaganu-rĩ, ndũgatũma agwe rĩrĩa akaagarũrũka atigane naguo. Mũndũ ũrĩa mũthingu

angĩhia-rĩ, ndagetĩkĩrio atũũre muoyo nĩ ũndũ wa ũthingu ũria ararĩ naguo.’ ¹³ Ingĩira mũndũ ũria mũthingu atĩ ti-itherũ nĩegũtũũra muoyo, no hĩndĩ iyo we mwene ehie ehokete ũthingu ũcio wake, gũtirĩ gĩiko kĩa ũthingu o na kĩmwe kĩa iria aneeka gĩkaaririkanwo; agaakua nĩ ũndũ wa ũũru ũcio ekĩte. ¹⁴ Ningĩ ingĩira mũndũ ũria mwaganu atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩũgũkua,’ nowe agarũrũke atigane na mehia make, eke maũndũ marĩa marĩ ma kĩhoo to na magĩrĩire, ¹⁵ angĩcookia kĩria ooete gĩa kũrũgamĩrĩra thĩrĩ, na acookie kĩria aiyĩte, na arũmagĩrĩire irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo iria iheanaga muoyo, na ndageke ũndũ mũũru-rĩ, ti-itherũ nĩagatũũra muoyo; ndagakua. ¹⁶ Gũtirĩ rĩhia o na rĩmwe ekĩte rĩgaacooka kũririkanwo nĩguo orio. Nĩekĩte maũndũ marĩa marĩ ma kĩhoo to na magĩrĩire; ti-itherũ nĩagatũũra muoyo.

¹⁷ “No andũ anyu moigaga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhoo to.’ No nĩ njĩra yao itarĩ ya kĩhoo to. ¹⁸ Mũndũ mũthingu angĩtigana na ũthingu wake eeke maũndũ mooru-rĩ, nĩagaakua nĩ ũndũ wamo. ¹⁹ Nake mũndũ mwaganu angĩgarũrũka atigane na waganu wake, eeke maũndũ marĩa marĩ ma kĩhoo to na magĩrĩire-rĩ, nĩagatũũra muoyo nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo. ²⁰ No rĩrĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, mugaga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhoo to.’ No rĩrĩ, niĩ ngaatuĩra o mũndũ wanyu ciira kũringana na mĩthĩire yake we mwene.”

Gũtaarĩria gwa Kũgũa kwa Jerusalemu

21 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩĩĩ kuuma twathaamio, mũthenya wa ĩtano wa mweri wa ikũmi-rĩ, mũndũ worĩte kuuma Jerusalemu agĩũka kũrĩ nĩ, akĩnjĩra atĩrĩ, “Itũũra rĩrĩa inene nĩrĩgwĩte!” 22 Na rĩrĩ, hwaĩ-wa-ira, mũndũ ũcio ataanakinya, guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩakwa, nake akĩhingũra kanua gakwa, mũndũ ũcio atanooka kũrĩ nĩ rũciinĩ. Nĩ ũndũ ũcio ngĩtumũrwo kanua, na ndiacookire gũkira.

23 Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ: 24 “Mũrũ wa mũndũ, andũ acio matũũraga kũu kwanangĩku bũrũri-inĩ wa Isiraeli maroiga atĩrĩ, ‘Iburahĩmu aarĩ o mũndũ ũmwe, no nĩegwatĩre bũrũri ũyũ. No ithuĩ tũrĩ aingĩ; ti-itherũ bũrũri ũyũ nĩ ithuĩ tũheetwo ũtuĩke igai riitũ.’ 25 Nĩ ũndũ ũcio meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ inyuĩ mũrĩĩaga nyama irĩ o na thakame, na mũkainamĩrĩra mĩhianano yanyu, na mũgaitithia thakame-rĩ, inyuĩ no mũkĩĩgwatĩre bũrũri ũyũ ũtuĩke wanyu? 26 Inyuĩ mwĩhokaga rũhiũ rwanyu rwa njora, na mũgeeka maũndũ marĩ magigi, na o mũndũ wanyu agathaahia mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ. Inyuĩ no mũkĩĩgwatĩre bũrũri ũyũ ũtuĩke wanyu?’

27 “Meere atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, acio matigaire kũu kwanangĩku makaaniinwo na rũhiũ rwa njora, nao arĩa marĩ mĩgũnda-inĩ ngaamaneana kũrĩ nyamũ cia gĩthaka imatambuorange, nao arĩa marĩ cĩhitho-

inĩ nũmu na ngurunga-inĩ makooraḡwo nĩ mũthiro. ²⁸ Nĩngatũma bũrũri ũcio wanangĩke ũkire ihooru, naguo hinya ũrĩa wĩtĩagĩra nĩũgaathira, na irĩma icio cia Isiraeli nĩũgakirio ihooru, kwage mũndũ ũngĩtuĩkanĩria kuo. ²⁹ Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaananga bũrũri ũcio ũkire ihooru, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe marĩ magigi maneeka.’

³⁰ “No wee mũrũ wa mũndũ-rĩ, andũ anyu maraanĩria ũhoru waku marĩ thingo-inĩ, na mĩrango-inĩ ya nyũmba, makeerana atĩrĩ, ‘Ũkaai mũigwe ndũmĩrĩrĩ ĩrĩa yũkĩte kuuma kũrĩ Jehova.’ ³¹ Andũ akwa mokaga kũrĩ we, o ta ũrĩa mamenyerete ḡwĩka, na magaikara thĩ mbere yaku mathikĩrĩrie ciugo ciaku, no rĩrĩ, matiĩkaga ũrĩa ciugĩte. Merutagĩra na tũnua twao, no ngoro ciao ikorokagĩra uumithio ũtarĩ wa kĩhooto. ³² Ti-itherũ harĩ o-rĩ, wee ũtuĩkĩte o ta mũndũ ũrĩa ũinaga nyĩmbo cia wendo arĩ na mũgambo mweḡa, na akahũũra kĩnanda weḡa, nĩḡũkorwo nĩmaiguaga ciugo ciaku no matiĩkaga ũrĩa ciugĩte.

³³ “Hĩndĩ ĩrĩa maũndũ macio mothe makaahinga, na ti-itherũ nĩmakahinga, hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ thĩinĩ wao nĩ kwarĩ na mũnabii.”

34

Arĩithi na Ng’ondũ

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru wa ḡũũkĩrĩra arĩithi a Isiraeli; ratha ũhoru, ũmeere

atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kaĩ arĩithi a Isiraeli, o acio merĩithagia o ene, marĩ na haaro-ĩ! Githĩ arĩithi ti a kũrĩithagia rũũru? ³ Inyuĩ mũrĩaga ng’ondũ iria noru, na mũkehumba nguo cia guoya wacio, na mũgathĩnja iria njega, no mũtirĩithagia rũũru rũu. ⁴ Inyuĩ mũtiĩkĩrĩte iria hinyaru hinya, kana mũkahonia iria ndwaru, o na kana mũkooha iria ndihie. Mũtihũndũrĩte iria itururĩte, kana mũgacaria iria ciũrĩte. Mũciathĩte na hinya, o na mũtarĩ na tha. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio ciahurunjũkire tondũ itiarĩ na mũrĩithi, na rĩrĩa ciahurunjũkire ĩgĩtuĩka irio cia nyamũ ciothe cia gĩthaka. ⁶ Ng’ondũ ciakwa ciorũũrĩre kũu irĩma-inĩ guothe o na tũrĩma-igũrũ. Ciahurunjirwo thĩ yothe, na gũtirĩ mũndũ worĩrĩirie kũrĩa irĩ, kana agĩcicaria.

⁷ “ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ arĩithi-rĩ, iguai ki-ugo kĩa Jehova: ⁸ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, tondũ rũũru rwakwa nĩ rwagĩte mũrĩithi, na nĩrũtahĩtwo rũgatuĩka irio cia nyamũ ciothe cia gĩthaka, na ningĩ tondũ arĩithi akwa matiigana gũcaria rũũru rwakwa, no nĩo ene meemenyereire handũ ha kũmenyerera rũũru rwakwarĩ, ⁹ nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ arĩithi, iguai ki-ugo kĩa Jehova: ¹⁰ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũũkĩrĩra arĩithi acio, na nĩo ngooria rũũru rwakwa. Nĩngameheria matige kũrĩithia rũũru rũu, nĩguo arĩithi acio matigacooke kũrĩa ng’ondũ. Nĩngateithũra rũũru rwakwa kuuma tũnua-inĩ twao, nĩguo rũtigatuĩke irio cia kũrĩo nĩo.

¹¹ “ Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga

atĩrĩ: Nĩ mwene, nĩ nĩ ngaacaria ng'onde ciakwa ndĩcirĩithagie. ¹² O ta ũrĩa mũrĩithi amenyagĩrĩra rũuru rwake rũrĩa rũhurunjũkĩte rĩrĩa arĩ hamwe naruo-rĩ, ũguo nĩguo o na nĩ ngaamenyagĩrĩra ng'onde ciakwa. Nĩngaciteithũra ndĩcirute kũrĩa guothe ciahurunjirwo mũthenya ũrĩa kwarĩ matu na nduma. ¹³ Nĩngaciruta ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩcicookanĩrĩrie kuuma mabũrũri-inĩ, na ndĩcirehe bũrũri ũrĩa ũrĩ wacio kĩũmbe. Nĩngacirĩithagia kũu irĩma-inĩ cia bũrũri wa Isiraeli, na tũmĩkuru-inĩ, o na kũu bũrũri-inĩ ũcio kũrĩa gũtũũragwo nĩ andũ. ¹⁴ Nĩngacirĩithagia kũrĩa kũrĩ na ũrĩithio mwega, na irĩma-inĩ cia bũrũri wa Isiraeli nĩkuo gũgaatuĩka bũrũri wacio wa ũrĩithio. Kũu nĩkuo ikaarahaga, bũrũri ũrĩ ũrĩithio mwega, na irĩĩage ũrĩithio-inĩ mũnoru, kũu irĩma-inĩ cia bũrũri wa Isiraeli. ¹⁵ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, Nĩ mwene nĩ nĩ ngerĩithagĩria ng'onde ciakwa, na ndũme ciarahage kũu. ¹⁶ Nĩngacaria iria ciũrĩte, na njookie iria itururĩte. Nĩngooha iria ndiĩhie nacio iria hinyaru ndĩciĩkĩre hinya, no iria noru na iria irĩ na hinya-rĩ, nĩkũniina ngaaciniina. Nĩngarĩithagia rũuru rũu na kĩhooto.

¹⁷ “ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: “Ha ũhoru wanyu inyuĩ rũuru rwakwa-rĩ, nĩngatuithania ciira gatagatĩ ka ng'onde ĩmwe na ĩrĩa ĩngĩ, na gatagatĩ ka ndũrũme na thenge. ¹⁸ Anga ti ũndũ mũiganu harĩ inyuĩ kũrĩa kũu ũrĩithio-inĩ ũcio mwega? Ningĩ no nginya mũrangĩrĩrie ũrĩithio ũcio ũngĩ wanyu na makinya? Anga ti ũndũ

mũiganu harĩ inyuĩ kũnyua maaĩ makembu? No nginya mũcooke munjuge maaĩ macio mangĩ na makinya manyu? ¹⁹ No nginya rũũru rwakwa rũrĩage kĩrĩa mũrangĩrĩrie, na rũnyuuage kĩrĩa munjugĩte na makinya manyu?”

²⁰ “ ‘Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekũmeera ũũ: Atĩrĩrĩ, nĩ mwene nĩ nĩ ngaatuithania ciira gatagatĩ ka ng’ondũ iria noru na iria hĩnju. ²¹ Tondũ mũcithinĩkanagia na rwere, o na kĩande, nacio ng’ondũ iria itarĩ na hinya mũgacitiindĩka na hĩa cianyu o nginya mũgaciingata, ²² nĩngahonokia rũũru rwakwa, naruo rũtigaacooka gũtahwo rĩngĩ. Nĩngatuithania ciira gatagatĩ ka ng’ondũ ĩmwe na ĩrĩa ĩngĩ. ²³ Nĩngaciarahũrĩra mũrĩithi ũmwe, nake nĩ Daudi ndungata yakwa, na nĩwe ũgaacirĩithagia; agaacirĩithagia na atuĩke mũrĩithi wacio. ²⁴ Nĩ Jehova nĩ nĩ ngaatuĩka Ngai wacio, nake Daudi ndungata yakwa nĩngatuĩka mũthamaki gatagatĩ-inĩ ga cio. Nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie ũhoru ũcio.

²⁵ “ ‘Nĩngathondeka kĩrĩkanĩro gĩa thayũ nacio, nacio nyamũ cia gĩthaka ndĩcieherie kũu bũrũri-inĩ ũcio, nĩgeetha itũũre werũ-inĩ na ikomage mũtitũ-inĩ irĩ na thayũ.

²⁶ Nĩngacirathima na ndaathime kũrĩa gũthiũrũkĩirie kĩrĩma gĩakwa. Nĩngoiragia mbura hĩndĩ ya kĩmera yakinya; nĩgũkaagĩa mbura ya kĩrathimo. ²⁷ Mĩtĩ ya mũgũnda nĩngaciaraga maciaro mayo, nayo mũgũnda ĩgĩe na magetha mayo; andũ nao nĩmagaikaraga na thayũ thĩinĩ wa bũrũri wao. Nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngoinanga mũtĩ ya macooki

kuuma ngingo-inĩ ciao, na ndĩmateithũre kuuma moko-inĩ ma arĩa maamatuire ngombo. ²⁸ Matigacooka gũtahwo nĩ ndũrĩrĩ, kana kũrĩo nĩ nyamũ cia gĩthaka. Magaatũũraga na thayũ, na gũtirĩ mũndũ ũkaamamakagia. ²⁹ Nĩngamahe bũrũri ũĩkaine nĩ ũndũ wa kũgĩa magetha, nao matigacooka kũhũũta marĩ kũu bũrũri-inĩ ũcio kana maconorithio nĩ ndũrĩrĩ icio. ³⁰ Nao nĩmakamenya atĩ nĩ, Jehova Ngai wao, ndĩ hamwe nao, na atĩ nĩo andũ akwa, o andũ a nyũmba ya Isiraeli, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ³¹ Inyuĩ ng'onde ciakwa, o inyuĩ ng'onde cia rũũru rwakwa-rĩ, inyuĩ mũrĩ andũ, na nĩ ndĩ Ngai wanyu, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.' ”

35

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Edomu

¹ Ningĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku Kĩrĩma gĩa Seiru: kĩrathĩre ũhoru wa gũgĩũkĩrĩra, ³ ũkĩire atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Wee Kĩrĩma gĩa Seiru, nĩngũgũũkĩrĩra, na ngũtambũrũkĩrie guoko gwakwa nginya ndũme wanangĩke ũkire ihooru. ⁴ Nĩngatũma matũũra maku manangwo nawe nĩũgaakira ihooru. Hĩndĩ iyo nĩũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁵ “Tondũ wee-rĩ, kuuma o matukũ ma tene nĩũtũũrĩtie muku na andũ a Isiraeli na ũkĩmaneana mooragwo na rũhiũ rwa njora, rĩrĩa maarĩ na mũtino, o hĩndĩ ĩrĩa iherithia rĩao rĩehĩrĩire, ⁶ nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova

oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa niĩ ndũũraga muoyo-rĩ, nĩngakũneana ũitwo thakame, nayo nĩngathingatana nawe. Kuona atĩ ndwamenire ũiti wa thakame-rĩ, ũiti wa thakame nĩũgaathingatana nawe. ⁷ Nakĩo Kĩrĩma gĩa Seiru nĩngatũma kĩaanangwo gĩkire ihooru, na njũrage arĩa othe mokaga kuo na makoimagara. ⁸ Nĩngaiyũria irĩma ciaku na arĩa moragĩtwo; arĩa moragĩtwo na rũhiũ rwa njora makaagũa tũrĩma-inĩ twaku, na ituamba-inĩ ciaku, o na mĩkuru-inĩ yaku yothe. ⁹ Nĩngatũma ũtũũre ũkirĩte ihooru nginya tene, namo matũũra maku matigatũũrwo. Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.

¹⁰ “Tondũ uugĩte atĩrĩ, “Ndũrĩrĩ ici cieriĩ na mabũrũri maya nĩngatuĩka ciitũ, na tũciĩgwatĩre,” o na gwatuĩka atĩ niĩ Jehova ndaarĩ kuo, ¹¹ nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa niĩ ndũũraga muoyo-rĩ, nĩngagwĩka maũndũ maringaine na marakara maku na ũiru waku, iria wonanirie ũrĩ na rũmena harĩo, na nĩngatũma menyeke gatagatĩ-inĩ kao hĩndĩ ĩrĩa ngaamũtuĩra ciira. ¹² Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ niĩ Jehova nĩnjiguĩte maũndũ mothe ma kĩnyararo marĩa warĩtie ma gũũkĩrĩra irĩma cia bũrũri wa Isiraeli. Woigire atĩrĩ, “Nĩcianangĩtwo na ikaneanwo kũrĩ ithuĩ tũcitambuure.” ¹³ Nĩmwerahire na mũkĩaria maũndũ ma kũnjũkĩrĩra mũtekwĩgirĩrĩria na niĩ ngĩigua maũndũ macio. ¹⁴ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Rĩrĩa thĩ yothe ĩgaakorwo ĩgĩcanjamũka, nĩngatũma ũkire ihooru. ¹⁵ Tondũ nĩwakenire rĩrĩa igai rĩa andũ a

nyũmba ya Isiraeli rĩanangirwo rĩgĩkira ihoorurĩ, ũguo noguo ngagwĩka o nawe. Wee Kĩrĩma gĩa Seiru, nĩũgakirio ihooru, wee mwene o na bũrũri wa Edomu wothe. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.' ”

36

Ūrathi Ūkonĩ Irĩma cia Isiraeli

¹ “Atĩrĩrĩ, wee mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru ũkonĩ irĩma cia Isiraeli, ũciire atĩrĩ, ‘Inyuĩ irĩma cia Isiraeli, iguai kiugo kĩa Jehova. ² Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Thũ nĩyaaririe ũhoru waku, ĩkiuga atĩrĩ, “Aha! Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa tene nĩgũtuĩkĩte gwitũ gwa kwĩgwatĩra.”’ ³ Nĩ ũndũ ũcio ratha ũhoru uuge atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ nĩmakwanangire na magĩkũguĩma na mĩena yothe nĩguo wĩgwatĩrwo nĩ ndũrĩrĩ icio ingĩ ũtuĩke kĩndũ kĩmene na gĩa gũcambio nĩ andũrĩ, ⁴ nĩ ũndũ ũcio inyuĩ irĩma cia Isiraeli, iguai kiugo kĩa Mwathani Jehova: Mwathani Jehova ekwĩra irĩma na tũrĩma, na mĩkuru na ituamba, na kũndũ kũrĩa kwanangĩtwo gũgakira ihooru, na matũũra marĩa mathaamĩtwo, na matũũra marĩa matahĩtwo indo na makanyararwo nĩ ndũrĩrĩ icio ingĩ iria imũthiũrũrũkĩirie atĩrĩ, ⁵ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩjarĩtie ũhoru wa gũũkĩrĩra ndũrĩrĩ icio ingĩ ndĩ na kĩyo kĩnene gĩakanĩte ta mwaki, na ngaaria ũhoru wa gũũkĩrĩra bũrũri wa Edomu wothe, nĩgũkorwo nĩmegwatĩire bũrũri wakwa ũtuĩke wao, makĩngenagĩrĩra na marĩ na rũmena ngoro-inĩ ciao, nĩguo matunyane

ũriithio wakuo.’ ⁶ Nĩ ũndũ ũcio ratha ũhoro ũkonĩ bũrũri wa Isiraeli, na wĩre irĩma na tũrĩma, na mĩkuru na ituamba, atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ngwaria ndĩ na mang’ũrĩ marĩ na ũiru tondũ nĩũnyararĩtwo nĩ ndũrĩrĩ icio. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ndehĩta njoete guoko na igũrũ ndoiga atĩ ndũrĩrĩ icio imũthiũrũrũkĩirie o nacio nĩkanyararwo.

⁸ “ ‘No rĩrĩ, inyuĩ irĩma cia Isiraeli nĩmũkaruta hong’e, na mũciarĩre andũ akwa a Isiraeli maciaro,* nĩgũkorwo marĩ hakuhĩ kũinũka. ⁹ Nĩndĩrarũmbũiya ũhoro wanyu na nĩngũmũkinyĩria wega wakwa; nĩmũgacimbwo na mũhaandwo, ¹⁰ na nĩngamũingĩhĩria andũ, o acio a nyũmba ya Isiraeli yothe. Matũũra nĩmagatũũrwo, nakuo kũrĩa kwanange nĩgũgacookererio. ¹¹ Nĩngamũingĩhĩria andũ na mahiũ, nao nĩmagaciarana na maingĩhe. Nĩngatũma mũtũũrwo nĩ andũ ta ũrĩa mwatũũrĩtwo mbere, na ndũme mũgaacĩre gũkĩra mbere. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova. ¹² Nĩngatũma andũ, o acio andũ akwa a Isiraeli magere igũrũ rĩaku. Nĩmakamwĩgwatĩra, na inyuĩ nĩmũgatuĩka igai rĩao; mũtigacooka kũmatunya ciana ciao rĩngĩ.

¹³ “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Tondũ andũ maramwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ mũniinũkagia andũ, na mũgatunya rũrĩrĩ rwanyu ciana ciaruo,” ¹⁴ nĩ ũndũ ũcio mũtigacooka kũniina andũ, kana gũtũma rũrĩrĩ rwanyu rwage ciana, ũguo

* **36:8** Ũyũ warĩ ũndũ wa kuonania maciaro maingĩ (17:8, 23), o hamwe na ũtugi wa Ngai.

nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ¹⁵ Ndigacooka gũtũma mũigwe kĩnyũrũri kĩa ndũrĩrĩ, o na kana mũcooke kũnyararwo nĩ kĩrĩndĩ, kana ndũme rũrĩrĩ rwanyu rũgwe, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

¹⁶ Ningĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ¹⁷ “Mũrũ wa mũndũ, hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli maatũũraga bũrũri wao kĩũmbe-rĩ, nĩmaũthaahirie na mĩtugo yao na ciiko ciao. Mĩtugo yao yatariĩ ta thaahu wa mũndũ-wa-nja wa o mweri maitho-inĩ makwa. ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio nĩndamaitĩrĩirie mang’ũrĩ makwa, tondũ nĩmaitithĩtie thakame kũu bũrũri ũcio na tondũ nĩmaũthaahĩtie na mĩhianano yao. ¹⁹ Nĩndamahurunjire ndũrĩrĩ-inĩ, na makĩharaganĩrio mabũrũri-inĩ; ndaamatũrĩire ciira kũringana na mĩtugo yao na ciiko ciao. ²⁰ Na kũrĩa guothe maathiire ndũrĩrĩ-inĩ nĩmathaahirie rĩtwa rĩakwa itheru, nĩgũkorwo kweragwo atĩrĩ igũrũ rĩao, ‘Aya nĩ andũ a Jehova, no no nginya maangĩherire bũrũri wake.’ ²¹ Nĩndarũmbũyagia ũhoro wa rĩtwa rĩakwa itheru, rĩrĩa rĩathaahirio nĩ nyũmba ya Isiraeli ndũrĩrĩ-inĩ kũrĩa maathiite.

²² “Nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ndigwĩka maũndũ macio nĩ ũndũ wanyu, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, no ngũmeeka nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa itheru, rĩrĩa mũthaahĩtie ndũrĩrĩ-inĩ kũrĩa mũthiite. ²³ Nĩngonania ũtheru wa rĩtwa rĩakwa inene, rĩrĩa rĩthaahĩtio ndũrĩrĩ-inĩ icio, rĩtwa rĩu inyuĩ mũthaahĩtie gatagatĩ-inĩ ga cio. Hĩndĩ ĩyo ndũrĩrĩ icio nĩikamenya atĩ

nĩ nĩ nĩ Jehova, hĩndĩ ĩrĩa ngeyonania atĩ ndĩ mũtheru maitho-inĩ mao kũhĩtũkĩra harĩ inyuĩ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

²⁴ “ Nĩgũkorwo nĩngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ icio; nĩngamũcookanĩrĩria kuuma mabũrũri macio mothe, na ndĩmũcookie bũrũri wanyu kũmbe.

²⁵ Nĩngamũminjaminjĩria maaĩ matheru, na inyuĩ nĩmũgathera; nĩ nĩ ngaamũtheria mũthirwo nĩ thaahu wanyu wothe, na ndĩmũtherie kuuma kũrĩ mĩhianano yanyu yothe. ²⁶ Nĩngamũhe ngoro njerũ, na njikĩre roho mwerũ thĩinĩ wanyu; nĩngamwehereria ngoro yanyu ya ihiga, ndĩmũhe ngoro ya nyama.

²⁷ Na nĩngekĩra Roho wakwa thĩinĩ wanyu, na ndũme mũrũmagĩrĩre watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na mũmenyagĩrĩre kũrũmia mawatho makwa. ²⁸ Mũgaatũũra thĩinĩ wa bũrũri ũrĩa ndaaheire maithe manyu ma tene; nĩmũgatuĩka andũ akwa, na nĩ nduĩke Ngai wanyu.

²⁹ Nĩngamũhonokia kuuma thaahu-inĩ wanyu wothe. Nĩngoiga kũgĩe ngano, na ndũme ĩingĩhe, na ndikamũrehithĩria ng’aragu.

³⁰ Nĩngaingĩhia maciaro ma mĩtĩ na maciaro ma mũgũnda, nĩgeetha mũtikanacooke kũnyararwo mũrĩ thĩinĩ wa ndũrĩrĩ tondũ wa ng’aragu. ³¹ Hĩndĩ ĩyo nĩmũkaririkana mĩthĩre yanyu mĩũru na ciiko cia waganu,

na nĩmũgethũũra inyuĩ ene nĩ ũndũ wa mehia manyu na mĩtugo yanyu ĩrĩ magigi.

³² Nĩngwenda mũmenye atĩ ndireeka ũndũ ũyũ nĩ ũndũ wanyu, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Iguai thoni, na mũnyararithio nĩ ũndũ wa mĩtugo yanyu, inyuĩ andũ a nyũmba ya

Isiraeli!

³³ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũrĩa ngaamũtheria mũthirwo nĩ mehia manyu mothe-rĩ, nĩngatũma matũũra manyu macooke gũtũũrwo, na kũrĩa kwanangĩku nĩgũgacookererio. ³⁴ Bũrũri ũrĩa ũkirĩte ihooru nĩũkarĩmwo handũ ha gũikaraga ũkirĩte ihooru maitho-inĩ ma arĩa othe mahĩtũkagĩra kuo. ³⁵ Nao nĩmakoiga atĩrĩ, “Bũrũri ũyũ watũũrĩte ũrĩ mũteanĩrie rĩu ũtuĩkĩte o ta mũgũnda wa Edeni; matũũra manene marĩa maanangĩtwo, na magakirio ihooru, na makaniinwo-rĩ, rĩu nĩmairigĩre na magatũũrwo.” ³⁶ Hĩndĩ ĩyo ndũrĩrĩ iria imũthiũrũrũkĩirie, iria igaatigara, nĩikamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njookereirie kũrĩa kwanangĩtwo, na ngahaanda rĩngĩ kũrĩa gwakirĩtio ihooru. Nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie, na nĩ nĩ ngeeka ũguo.’

³⁷ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: O rĩngĩ nĩngetĩkĩra kũigua ithaithana rĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli na ndĩmekĩre ũũ: Nĩngatũma andũ ao maingĩhe o ta rũũru rwa ng’ondu, ³⁸ maingĩhe o ta ndũũru cia kũrutwo magongona kũu Jerusalemu hĩndĩ ya ciathĩ iria nyamũre. Ũguo nĩguo matũũra macio manene manangĩtwo makaiyũrio ndũũru cia andũ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

37

Gĩtuamba kĩa Mahĩndĩ Momũ

¹ Na rĩrĩ, guoko kwa Jehova nĩ kwagĩire igũrũ rĩakwa, ngĩoywo nĩ Roho wa Jehova akĩndwara handũ gĩtuamba-inĩ gatagatĩ; nakĩo kĩaĩyũrĩte

mahĩndĩ. ² Nake akĩndongoria akĩnjeeria kũu maarĩ, na ngĩona mahĩndĩ maingĩ mũno maara-ganĩte kũu gĩtuamba-inĩ kũu, na mahĩndĩ macio maarĩ momũ mũno. ³ Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, mahĩndĩ maya-rĩ, no macooke muoyo?”

Na niĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani Jehova, wee nowe wiki ũũ.”

⁴ Ningĩ agĩcooka akĩnjũra atĩrĩ, “Rathĩra mahĩndĩ maya ũhoru, ũmeere atĩrĩ, ‘Mahĩndĩ maya momũ, iguai kiugo kĩa Jehova! ⁵ Mwathani Jehova ekwĩra mahĩndĩ maya ũũ: Nĩngũtũma mũgĩe na mĩhũmũ, na inyuĩ nĩmũgũcooka muoyo. ⁶ Nĩngũmwĩkĩra mĩkiha, na ndũme mũgĩe na nyama na ndĩmũhumbĩre na gĩkonde; nĩngũmwĩkĩra mĩhũmũ, na nĩmũgũcooka muoyo. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.’”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩratha ũhoru o ta ũrĩa ndaathĩtwo. Na rĩrĩa ndaarathaga, hakĩgĩa na inegene, mũgambo wa gũkaragacana, namo mahĩndĩ macio magĩcookanĩrĩra, o ihĩndĩ rĩgĩcookerera ihĩndĩ rĩrĩa rĩagĩrĩre. ⁸ Na niĩ ngĩcũthĩrĩria, ngĩona maagĩa mĩkiha na nyama, nakĩo gĩkonde gĩkimahumbĩra, no matiarĩ na mĩhũmũ.

⁹ Ningĩ akĩnjũra atĩrĩ, “Rathĩra mĩhũmũ ũhoru; mũrũ wa mũndũ, mĩrathĩre ũhoru ũmĩre atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ũkai inyuĩ mĩhũmũ ya muoyo muumĩte mĩena ĩna ĩrĩa yumaga rũhuho, na mwĩkĩre mĩhũmũ thĩinĩ wa aya moragĩtwo, nĩguo macooke muoyo.’”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio ngĩratha ũhoru o ta ũrĩa

aanjathite, nayo mihũmũ ikimatoonya; nao makigĩa muoyo, makĩrũgamia na magũrũ mao, nao magĩkorwo marĩ mbũtũ nene ya ita.

¹¹ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, mahĩndĩ maya nĩmo andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli. Moigaga atĩrĩ, ‘Mahĩndĩ maitũ nĩmomũ, naguo mwĩhoko witũ nĩmũthiru; na ithuĩ nĩtũheretio.’ ¹² Nĩ ũndũ ũcio, marathĩre ũhoru, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Inyuĩ andũ akwa, nĩngũhingũra mbĩrĩra cianyu ndĩmwambatie muume kũu; nĩngũmũcookia bũrũri ũcio wa Isiraeli. ¹³ Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaahingũra mbĩrĩra cianyu ndĩmwambatie muume kuo, inyuĩ andũ aya akwa. ¹⁴ Nĩngamwĩkĩra Roho wakwa, na inyuĩ nĩmũgatũũra muoyo, na nĩngamũtwara bũrũri ũrĩa ũrĩ wanyu kũũmbe mũgatũũre kuo. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie, na nĩ nĩ njĩkĩte ũguo, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’”

Rũrĩrĩ Rũmwe Rungu rwa Mũthamaki Ũmwe

¹⁵ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ¹⁶ “Mũrũ wa mũndũ, oya gathanju ka mũtĩ wandĩke igũrũ rĩako atĩrĩ, ‘Gaka nĩ ka Juda na andũ a Isiraeli arĩa makuruhanĩte nake.’ Ningĩ woe gathanju kangĩ ka mũtĩ wandĩke igũrũ rĩako atĩrĩ, ‘Gathanju ka Efiraimu, karĩa ka Jusufu na andũ othe a nyũmba ya Isiraeli arĩa makuruhanĩte nake.’ ¹⁷ Tũnyitithanie tũtuĩke rũthanju rũmwe nĩguo tũtuĩke rũthanju rũmwe guoko-inĩ gwaku.

18 “Rĩrĩa andũ anyu magaakũũria atĩrĩ, ‘Kaĩ ũtangĩtwĩra gĩtũmi kĩa maũndũ maya ũreka?’ 19 ũkaamacookeria, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩnguoya gathanju kau ka Jusufu na mĩhĩrĩga ya Isiraeli iyo ikuruhanĩte nake, o kau karĩ guoko-inĩ kwa Efiraimu, ndĩkoohanie hamwe na gathanju ka Juda, tũtuĩke rũthanju rũmwe, natuo tũtuĩke rũthanju rũmwe guoko-inĩ gwakwa.’ 20 Nyiita tũthanju tũu wandĩkĩte maitho-inĩ mao, 21 ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngaruta andũ a Isiraeli kuuma ndũrĩrĩ-inĩ kũrĩa maathiĩte. Nĩngamacookanĩrĩria ndĩmarute kũrĩa guothe marĩ, na ndĩmacookie bũrũri wao kĩũmbe. 22 Nĩngamatua rũrĩrĩ rũmwe marĩ kũu bũrũri ũcio, o kũu irĩma-igũrũ cia Isiraeli. Gũkaagĩa mũthamaki ũmwe igũrũ rĩao othe, na matigacooka rĩngĩ gũtuĩka ndũrĩrĩ igĩrĩ, kana magayũkanio matuĩke mothamaki meerĩ. 23 Matigethaahia rĩngĩ na mĩhianano yao, kana mĩhiano mĩũru, kana waganu wao o wothe, nĩgũkorwo nĩngamahonokia matige gũcooka na thuutha nĩ ũndũ wa mehia mao, na nĩngamatheria. Magaatũka andũ akwa, na niĩ nduĩke Ngai wao.

24 “ ‘Daudi ndungata yakwa nĩwe ũgaatuĩka mũthamaki wao, nao othe magĩe na mũrĩithi ũmwe. Nĩmakarũmĩrĩra mawatho makwa na mamenyerere watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo. 25 Magaatũũra bũrũri ũcio ndaaheire ndungata yakwa Jakubu, bũrũri ũrĩa maithe manyu maatũũraga. O ene, hamwe na ciana ciao, o na ciana cia ciana ciao, magaatũũra

kuo nginya tene, nake Daudi ndungata yakwa atuŭke mŭnene wao nginya tene. ²⁶ Nĩngarĩkanĩra kĩrĩkanĩro gĩa thayũ nao; nakĩo gĩgaatuĩka kĩrĩkanĩro gĩa gŭtũũra nginya tene. Nĩngamahaanda na ndũme maingĩhe, na nĩngahaanda handũ-hakwa-harĩa-haamũre gatagatĩ-inĩ kao nginya tene. ²⁷ Ningĩ gũikaro gĩakwa gĩgaatũũra hamwe nao; nĩngatuĩka Ngai wao, nao matuĩke andũ akwa. ²⁸ Hĩndĩ ĩyo ndũrĩrĩ nĩikamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ nduuaga andũ a Isiraeli atheru, hĩndĩ ĩrĩa handũ-hakwa-harĩa-haamũre hagaatũũra hamwe nao nginya tene.’ ”

38

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Gogu

¹ Na rĩrĩ, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku harĩ Gogu wa kũu bũrũri wa Magogu, ũcio mŭnene wa anene a Mesheki na Tubali; mũrathĩre ũhoru wa kũmũũkĩrĩra, ³ ũmwĩre atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũgũũkĩrĩra, wee Gogu, mŭnene wa anene a Mesheki na Tubali. ⁴ Nĩngakũhũgũra, ngwĩkĩre ndwano thĩa-inĩ ciaku, na ngũrute na nja hamwe na mbũtũ ciaku ciothe cia ita: nĩcio mbarathi ciaku, na andũ aku arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi meeohete indo cia mbaara, na kĩrĩndĩ kĩnene kĩrĩ na ngo iria nene na iria nini, othe makĩhiũragia hiũ ciao cia njora. ⁵ Nao andũ a Perisia, na Kushi, na Putu magaakorwo hamwe nao, othe manyiĩtĩte ngo na magekĩra ngũbia cia kĩgera, ⁶ o na Gomeri na thigari ciakuo ciothe,

o na andũ a Bethi Togarima moimĩte kũraya mwena wa gathigathini marĩ na mbũtũ cia ita ciakuo ciothe, o ndũrĩrĩ icio nyingĩ irĩ hamwe nawe.

7 “ Wĩthagathage; wĩhaarĩrie, wee mwene hamwe na kĩrĩndĩ kĩrĩa gĩothe gĩgũthiũrũkĩirie, nawe ũgĩathe. 8 Thuutha wa matukũ maingĩ, nĩmũgetwo mũthiĩ ita-inĩ. Mĩaka-inĩ ya thuutha nĩmũgatharĩkĩra bũrũri ũgaakorwo ũhonoketio kuuma mbaara-inĩ, ũrĩa andũ aguo maacookanĩrĩrio kuuma ndũrĩrĩ-inĩ nyingĩ magĩtwarwo irĩma-inĩ icio cia bũrũri wa Isiraeli, kũrĩa gũtũũrite gũkirĩte ihooru. Acio marutĩtwo ndũrĩrĩ-inĩ icio, na rĩu acio othe maikaraga na thayũ. 9 Wee hamwe na mbũtũ ciaku ciothe cia ita na ndũrĩrĩ icio nyingĩ mũrĩ nacio nĩmũkambata, mũmaguthũkĩre ta kĩhuhũkanio; mũgaatuĩka ta itu rĩhumbĩrite bũrũri.

10 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũcio wee nĩũkagĩa na meciiria, nawe nĩũgathugunda ũndũ mũũru. 11 Nawe nĩũkoiga atĩrĩ, “Nĩngũtharĩkĩra bũrũri ũrĩa wa matũũra matarĩ mairigĩre; nĩngũhithũkĩra andũ marĩ na thayũ na matarekũũa ũndũ, arĩa othe maikaraga matũũra matarĩ mairigĩre, na matarĩ iingo na mĩgũiko. 12 Nĩngũtaha, na ndunyane, o na njũkĩrĩre matũũra marĩa maanangĩtwo na magacooka gũtũũrwo, na njũkĩrĩre andũ arĩa marĩ kuo arĩa monganĩtio kuuma ndũrĩrĩ-inĩ, andũ marĩ na ũtonga wa mahiũ, na wa indo, nao matũũrite gatagatĩ ka bũrũri ũcio.” 13 Andũ a Sheba, na a Dedani, na onjorithia a Tarishishi

na matũũra mothe makuo magaakũũria atĩrĩ, “Ũũkĩte gũtaha indo? Ũnganĩtie kĩrĩndĩ gĩaku mũũke mũtunyane indo, na mũkuue betha na thahabu, na mũkuue mahiũ na indo, o na mũtahe indo nyingĩ mũno?”

¹⁴ “Nĩ ũndũ ũcio, mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru wĩre Gogu atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ihinda rĩu, rĩrĩa andũ akwa Isiraeli magaakorwo maikarĩte marĩ na thayũ-rĩ, githĩ o nawe ndũkarĩmenya? ¹⁵ Nĩũkoima gwaku kũndũ kũraya, o kũu mwena wa gathigathini, wee mũrĩ hamwe na ndũrĩrĩ nyingĩ, othe ma-haicĩte mbarathi, marĩ kĩrĩndĩ kĩingĩ, mbũtũ ya ita ĩrĩ hinya. ¹⁶ Nĩũgathiĩ na mbere na gũũkĩrĩra andũ akwa a Isiraeli ũtariĩ ta itu rĩhumbĩrĩte bũrũri. Matukũ-inĩ marĩa magooka, wee Gogu-rĩ, nĩngagũtwara ũgookĩrĩre bũrũri wakwa, nĩguo ndũrĩrĩ ikaamenya rĩrĩa ngeyona-nia kũhĩtũkĩra harĩwe atĩ ndĩ mũtheru maitho-inĩ mao.

¹⁷ “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Githĩ wee tiwe ndaaririe ũhoru waku matukũ-inĩ ma mbere, ngĩaria na anabii a Isiraeli, o acio ndungata ciakwa? Ihinda-inĩ rĩu nĩmarathire ũhoru mĩaka mĩingĩ, makiuga atĩ nĩngagũtwara ũkamookĩrĩre. ¹⁸ ũũ nĩguo gũkaahaana ihinda-inĩ rĩu: Rĩrĩa Gogu agaatharĩkĩra bũrũri wa Isiraeli, marakara makwa mahiũ nĩmakarahũrwo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ¹⁹ Nguuga ndĩ na kĩyo kĩnene na mang’ũrĩ mahiũ ta mwaki atĩ ihinda rĩu nĩgũkagĩa gĩthingithia kĩnene kũu bũrũri-inĩ wa Isiraeli. ²⁰ Thamaki cia iria-inĩ, na nyoni cia

rĩera-inĩ, na nyamũ cia gĩthaka, na kanyamũ o gothe karĩa gathiiagĩra thĩ, o na andũ othe arĩa marĩ gũkũ thĩ nĩmakainaina maanyona. Irĩma nĩikang'aũranio, na hurũrũka nĩikaragana, o na rũthingo o ruothe nĩrũkamomoka. ²¹ Nĩngarehithia rũhiũ rwa njora rũũkĩrĩre Gogu kũu irĩma-inĩ ciakwa ciothe, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Naruo rũhiũ rwa njora rwa o mũndũ nĩrũgookĩrĩra mũrũ wa ithe. ²² Nĩngatuĩra Gogu ciira, ndĩmũrehere mũthiro na ũiti wa thakame; nĩngoiria mbura nene mũno, ndĩmuurĩrie we mwene na thigari ciake, o na ndũrĩrĩ icio nyingĩ irĩ hamwe nake, ndĩmoirĩrie mbura ya mbembe na ũbiriti. ²³ Ũguo nĩguo ngoonania ũnene o na ũtheru wakwa, na ndũme menyeke maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ nyingĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.'

39

¹ "Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru wa gũũkĩrĩra Gogu, ũmwĩre atĩrĩ: 'Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũgũũkĩrĩra, wee Gogu, o wee mũnene wa anene a Mesheki na Tubali. ² Nĩngakũhũgũrانيا na ngũguucũrũrie. Nĩngakũruta kũndũ kũraya mwena wa gathigathini, ngũtware ũgookĩrĩre irĩma cia bũrũri wa Isiraeli. ³ Ningĩ nĩngagũtha ũta waku uume guoko-inĩ gwaku kwa ũmotho, na ndũme mĩguĩ yaku ĩgwe yume guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo. ⁴ Kũu irĩma-igũrũ cia bũrũri wa Isiraeli nĩkuo ũkaagũa, wee, na mbũtũ ciaku ciothe cia ita, na ndũrĩrĩ iria

igaakorwo hamwe nawe. Nĩngakũneana kũrĩ nyoni cia mĩthemba yothe iria irĩĩaga nyama, na kũrĩ nyamũ cia gĩthaka, ũrĩĩo nĩcio. ⁵ Nĩũkagũa werũ-inĩ ũtarĩ kĩndũ, nĩgũkorwo nĩ nĩ njarĩtie ũhoru ũcio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ⁶ Nĩngatwarithĩria Magogu mwaki, o na ndwarithĩrie andũ arĩa matũũraga marĩ na thayũ kũu ndwere-inĩ cia iria, nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

⁷ “ ‘Nĩngatũma rĩĩtwa rĩakwa itheru rĩmenyeke gatagatĩ-inĩ ka andũ akwa a bũrũri wa Isiraeli. Ndigacooka kũreka rĩĩtwa rĩu rĩakwa itheru rĩthaahio, nacio ndũrĩrĩ nĩikamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ Ũrĩa Mũtheru thĩĩnĩ wa Isiraeli. ⁸ Mũthenya ũcio nĩũrooka! Ti-itherũ nĩũgakinya, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Ũcio nĩguo mũthenya ũrĩa njarĩtie ũhoru waguo.

⁹ “ ‘Hĩndĩ ĩyo arĩa maikaraga matũũra manene ma bũrũri wa Isiraeli nĩmakoimagara, nao mahũthĩre indo icio ciao cia mbaara taarĩ ngũ, macicine ihĩe, macine ngo iria nini na iria nene, na mota na mĩguĩ, na ndotono o na matimũ. Magaacihũthagĩra taarĩ ngũ ihinda rĩa mĩaka mũgwanja. ¹⁰ Matikabatario nĩkũngania ngũ werũ-inĩ kana maciune mĩtitũ, tondũ nĩmagakagia mwaki kuuma indo-inĩ icio cia mbaara. Nao nĩmagataha arĩa maamatahĩte na matunye arĩa maamatunyĩte indo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹¹ “ ‘Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngaahe Gogu handũ ha gũthikanwo kũu bũrũri-inĩ wa Isiraeli, gĩtuamba-inĩ kĩa agendi arĩa mathiiga mwena

wa irathĩro werekeire Iria rĩa Cumbĩ. Nao agendi magirĩrĩrio gũcooka kũgera njira ãyo, tondũ Gogu na kirĩndĩ gĩake nĩkuo magathikwo. Nĩ ãndũ ũcio hageetagwo Gĩtuamba kĩa Hamoni-Gogu.

12 “ ‘Andũ a nyũmba ya Isiraeli makaaniina mĩeri mũgwanja* magĩthika andũ acio, nĩguo matherie bũrũri ũcio. 13 Magaathikwo nĩ andũ othe a bũrũri ũcio, na mũthenya ũcio ngaagoocithio ũgaatuĩka mũthenya wao wa kũririkanagwo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

14 “ ‘Nao andũ nĩmakaheagwo wĩra wa gũtheragia bũrũri ũcio. Amwe magaathiĩ bũrũri ũcio kũndũ guothe, na mongererwo angĩ a gũthikaga ciimba iria igaakorwo itigaire kũu. Mieri ãyo mũgwanja yathira-rĩ, nĩguo makaambĩrĩria gũcaria matigari macio. 15 Nao rĩrĩa magaakorwo magĩtuĩkanĩria bũrũri ũcio, ũmwe wao angĩkoona ihĩndĩ rĩa mũndũ, nĩagekĩra rũrĩ hakuhĩ narĩo o nginya rĩrĩa athikani makaarĩthika kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Hamoni-Gogu. 16 (Ningĩ kũu nĩgũgakorwo itũũra rĩitagwo Hamona.) ũguo nĩguo magatheria bũrũri ũcio.’

17 “Mũrũ wa mũndũ, Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Īta nyoni cia mĩthemba yothe, na nyamũ ciothe cia gĩthaka, ũciĩre atĩrĩ: ‘Ũnganai mũcookanĩrĩre hamwe kuuma kũndũ guothe, mũũke igongona-inĩ inene rĩrĩa ndĩrahaarĩria nĩ

---

* 39:12 Ihinda rĩa thikũ, mĩeri, kana mĩaka mũgwanja rĩnonagia ũkinyanĩru na ũrĩkĩrũ.

ũndũ wanyu, igongona inene kũu irĩma-igũrũ cia bũrũri wa Isiraeli. Kũu nĩkuo mũkaarĩra nyama na mũnyuĩre thakame. ¹⁸ Mũkaarĩa nyama cia andũ arĩa marĩ hinya, na mũnyue thakame ya andũ arĩa anene a thĩ taarĩ ndũrũme na tũtũrũme, na mbũri na ndegwa, ciothe irĩ nyamũ iria noru cia kuuma Bashani. ¹⁹ Igongona rĩu ndĩrahaarĩria nĩ ũndũ wanyu, mũkaarĩa maguta nginya mwĩhũũnĩrĩrie, na mũnyue thakame nginya mũrĩio. ²⁰ Metha-inĩ yakwa mũkaarĩa mũhũũne nyama cia mbarathi, o na cia arĩa mathiiaga macihaicĩte, na cia andũ marĩ hinya na thigari cia mĩthemba yothe', ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

²¹ “Nĩngonania riiri wakwa ndũrĩrĩ-inĩ, nacio ndũrĩrĩ ciothe nĩikoona iherithia rĩrĩa ngaarehe, o na guoko kũrĩa ngaamaigĩrĩra. ²² Kuuma mũthenya ũcio gũthiĩ na mbere, andũ a nyũmba ya Isiraeli nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao. ²³ Nacio ndũrĩrĩ nĩikamenya atĩ andũ a Isiraeli maatahĩtwo nĩ ũndũ wa wĩhia wao, tondũ nĩmagire kũnjĩhoka. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmahitha ũthiũ wakwa, ngĩmaneana kũrĩ thũ ciao, nao othe makĩũragwo na rũhiũ rwa njora. ²⁴ Kũringana na ũrĩa thaahu wao watariĩ na mahĩtia mao, ũguo noguo ndaamaherithirie na ngĩmahitha ũthiũ wakwa.

²⁵ “Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Rĩu nĩngũcookia Jakubu kuuma kũrĩa aatwarĩtwo aatahwo, na njiguĩre andũ othe a Isiraeli tha, o na ndũũgamĩrĩre rĩtwa rĩakwa itheru na kĩyo. ²⁶ Nĩmakariganĩrwo nĩ thoni ciao na kwaga kwĩhokeka kwao guothe kũrĩa

maanyonirie rĩrĩa maatũũraga na thayũ bũrũri-inĩ wao gũtarĩ mũndũ ũngĩmamakia. ²⁷ Hĩndĩ ĩrĩa ngaakorwo ndĩmacooketie kuuma ndũrĩrĩ-inĩ, na ngaamongania kuuma mabũrũri-inĩ ma thũ ciao, nĩngeyonia atĩ ndĩ mũtheru kũgerera harĩo maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ ny-ingĩ. ²⁸ Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao, tondũ o na gũtuĩka nĩndatũmire matahwo magĩtwarwo thĩinĩ wa ndũrĩrĩ, nĩngamacookanĩrĩria bũrũri-inĩ wao kũmbe, na hatirĩ o na ũmwe ngaatiga na thutha. ²⁹ Ndigacooka kũmahitha ũthiũ wakwa, nĩgũkorwo nĩngaitĩrĩria andũ a nyũmba ya Isiraeli Roho wakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

40

Kĩeya kĩa Hekarũ ĩrĩa Njerũ

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtano wa gũtahwo gwitũ, kĩaambĩrĩria-inĩ kĩa mwaka ũcio, mũthenya wa ikũmi wa mweri ũcio, naguo nĩ mwaka wa ikũmi na ĩna kuuma rĩrĩa itũũra inene rĩatunyanirwo, mũthenya o ũcio-rĩ, guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩakwa, nake akĩndwara itũũra-inĩ rĩu inene. ² Ndĩ thĩinĩ wa cioneki cia Ngai nĩandwarire bũrũri wa Isiraeli, akĩnjiga kĩrĩma-igũrũ kĩaaya mũno, na mwena wakĩo wa gũthini kwarĩ na mĩako yoonekaga ĩtariĩ ta itũũra inene. ³ Nake akĩndwara ho, na nĩ ngĩona mũndũ, na mũhianĩre wake watariĩ ta gĩcango; nake aarũngĩ itoonyero-inĩ arĩ na

rũrīgi rwa gatani, na rũthanju rwa gũthima* guoko-inĩ gwake. ⁴ Nake mũndũ ũcio akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, ta rora na maitho maku, na ũigue na matũ maku, na ũrũmbũiye wega maũndũ mothe marĩa ngũkuonia, nĩgũkorwo nĩkĩo gĩtũmĩte wee ũrehwo gũkũ. Īra andũ a nyũmba ya Isiraeli maũndũ mothe marĩa ũkuona.”

Kĩhingo kĩa Mwena wa Irathĩro gĩa Gũtoonya Nja ya Nyumĩrĩra

⁵ Ningĩ nĩndonire rũthingo rwathiũrũrũkĩirie hekarũ mĩena yothe. Rũthanju rwa gũthima rũrĩa rwarĩ guoko-inĩ kwa mũndũ ũcio rwarĩ na ũraihi wa mĩkono ĩtandatũ. Nake nĩathimire rũthingo; warĩ waruo warĩ wa mĩkono ĩtandatũ,† na mĩkono ĩtandatũ kũraiha na igũrũ.

⁶ Agĩcooka agĩthĩ kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩaŋ’etheire mwena wa irathĩro. Akĩambata na ngathĩ ciakĩo, na agĩthima hingĩro ya kĩhingo; yarĩ ya mĩkono ĩtandatũ gũtoonya na thĩinĩ. ⁷ Natuo tũnyũmba twa arangĩri twarĩ twa mĩkono ĩtandatũ kũraiha, na mĩkono ĩtandatũ kwarama, na itĩina rĩa kuuma kanyũmba kamwe nginya karĩa kangĩ rĩarĩ rĩa mĩkono ĩtano. Nayo hingĩro ya kĩhingo kũ kĩaŋ’etheire na gĩthaku kĩrĩa kĩaŋ’etheire hekarũ, nakĩo kĩaŋ’etheire kĩa mĩkono ĩtandatũ gũtoonya na thĩinĩ.

⁸ Ningĩ agĩthima gĩthaku kĩrĩa kĩaŋ’etheire hekarũ; ⁹ nakĩo kĩaŋ’etheire kĩa mĩkono ĩnana‡ gũtoonya na thĩinĩ. Gĩthaku kũ kĩaŋ’etheire na itugĩ

* **40:3** Rũthanju rũrũ rwa gũthima rwarĩ na ũraihi wa ta mita 3 † **40:5** nĩ ta mita 3 ‡ **40:9** nĩ ta mita 4

igĩrĩ, O gĩtugĩ kĩarĩ na wariĩ wa mĩkono ãĩrĩ. § Nakĩo gĩthaku kũ kĩang'etheire hekarũ.

¹⁰ Thĩinĩ wa kĩhingo kĩa mwena wa irathĩro haarĩ na tũnyũmba tũtatũ twa arangĩri o mwena; na tuothe tũtatũ twarĩ na ithimo ciiganaine, naguo mwena wa na mbere wa thingo cia tũnyũmba twa arangĩri warĩ wa ithimo ciiganaine. ¹¹ Ningĩ agĩthima wariĩ wa njĩra ãyo

ya itoonyero rĩu, nayo yarĩ ya mĩkono ikũmi,* na ũraihi wayo warĩ wa mĩkono ikũmi na ãtatũ. †

¹² Mwena wa na mbere wa o kanyũmba ka arangĩri haarĩ na rũthingo rwarĩ rwa mũkono ũmwe ‡ kũraiha na igũrũ, natuo tũnyũmba tũu twa arangĩri twarĩ twa mĩkono ãtandatũ § mĩena yothe ãna. ¹³ Ningĩ agĩthima itoonyero

rĩu arutĩtie kuuma mũthia wa na thuutha wa rũthingo rwa kanyũmba kamwe ka arangĩri nginya mũthia wa na thuutha wa kanyũmba karĩa kaang'ethanĩire nako; itĩina rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono mĩrongo ãĩrĩ na ãtano* kuuma mwanya ũmwe wa karũthingo nginya mwanya ũrĩa waringanĩte naguo. ¹⁴ Ningĩ agĩthima mĩena ya

na mbere ya thingo gũthiũrũrũka mĩena yeerĩ ya na thĩinĩ ya itoonyero, na yarĩ ya mĩkono mĩrongo ãtandatũ. † Gĩthimo kũ gĩakinyĩte gĩthaku-inĩ kĩrĩa kĩang'etheire nja ãyo. ¹⁵ Itĩina

rĩa kuuma itoonyero rĩa kĩhingo nginya mũthia ũrĩa ũngĩ wa gĩthaku kĩarĩo warĩ wa mĩkono

---

§ 40:9 nĩ ta mita 1 * 40:11 nĩ ta mita 5 † 40:11 nĩ ta mita
ithathatũ na robo ithatũ (6.75) ‡ 40:12 nĩ ta nuthu mita (0.5)

§ 40:12 nĩ ta mita 3 * 40:13 nĩ ta mita 13 † 40:14 nĩ ta
mita 31

mĩrongo ĩtano.‡ ¹⁶ Tũnyũmba tũu twa arangĩri hamwe na thingo icio ciarĩ thĩinĩ wa itoonyero rĩu nĩ gwatũrikĩtio mĩanya mĩceke karũthingo-inĩ ka igũrũ mĩena yothe, o ũndũ ũmwe na gĩthaku; tũmĩanya tũu tuothe twerekeire na thĩinĩ. Ũthiũ wa thingo icio nĩwagemetio na mĩkĩndũ.

Nja ya Nyumĩrĩra

¹⁷ Ningĩ akĩndwara nja ĩrĩa ya nyumĩrĩra. Ngĩona hau nĩ haarĩ na tũnyũmba, na nĩ haarĩtwo mahiga makarigiicĩria nja ĩyo yothe; nĩ haarĩ na tũnyũmba mĩrongo ĩtatũ twakĩtwo tũtwaranĩte na hau haarĩtwo mahiga. ¹⁸ Handũ hau haarĩtwo mahiga haarĩ mĩena-inĩ ya ma-toonyero macio, nague wariĩ waho na ũraihi nĩciaiganaine; hau nĩho haarĩtwo mahiga mwena wa mũhuro. ¹⁹ Ningĩ agĩthima itĩina rĩa kuuma mwena wa na thĩinĩ wa kĩhingo kĩa mũhuro nginya mwena wa na nja wa nja ya na thĩinĩ; yarĩ mĩkono igana§ mwena wa irathĩro, o ũndũ ũmwe na mwena wa gathigathini.

Kĩhingo kĩa Mwena wa Gathigathini

²⁰ Ningĩ agĩthima ũraihi na wariĩ wa kĩhingo kĩrĩa kierekeire mwena wa gathigathini, gĩa gũthiĩ nja ĩyo ya nyumĩrĩra. ²¹ Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, tũtatũ o mwena, na thingo ciakĩo, o na gĩthaku gĩakĩo ciarĩ na ithimo ciaiganaine na cia itoonyero rĩu rĩa mbere. Kĩarĩ kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtano, na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩtano.

---

‡ 40:15 nĩ ta mita 26 § 40:19 nĩ ta mita 52

²² Mĩanya yakĩo, na gĩthaku gĩakĩo na magemio ma mĩkĩndũ ciarĩ na ithimo o ta cia kĩhingo kĩrĩa kĩerekeire mwena wa irathĩro. Ngathĩ ya makinya mũgwanja yaambatĩte nginya ho, nakĩo gĩthaku gĩakĩo gĩkang'ethanĩra nayo. ²³ Nĩ haarĩ na kĩhingo gĩa gũtoonya nja ya na thĩinĩ, kũng'ethanĩra na kĩhingo gĩa gathigathini o ta ũrĩa kwarĩ na kĩhingo mwena wa irathĩro. Nake agĩthima itĩna rĩa kuuma kĩhingo kĩmwe nginya kĩrĩa kĩang'ethanĩire nakĩo; narĩo itĩna rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono igana.

Kĩhingo kĩa Mwena wa Gũthini

²⁴ Ningĩ akĩndongoria na mwena wa gũthini, na nĩ ngĩona kĩhingo kĩerekeire mwena wa gũthini. Nake agĩthima itingĩ ciakĩo na gĩthaku gĩakĩo, nacio nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ. ²⁵ Itoonyero rĩu na gĩthaku kĩarĩo ciarĩ na tũmĩanya tũceke mĩena yothe, twatarĩ ta mĩanya ya ihingo icio ingĩ. Itoonyero rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono mĩrongo ĩtano kũraiha, na mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ na ĩtano kwarama. ²⁶ Ningĩ ngathĩ ya makinya mũgwanja nĩyaambatĩte ĩgakinya kĩhingo-inĩ kĩu, nakĩo gĩthaku gĩakĩo kĩang'ethanĩire na nja ya hekarũ; thingo ciakĩo iria ciarĩ o mwena wa njĩra ĩyo nĩciagemetio na mĩkĩndũ. ²⁷ Hau nja ya na thĩinĩ o na ho nĩ haarĩ kĩhingo kĩerekeire mwena wa gũthini, nake agĩthima kuuma kĩhingo-inĩ kĩu nginya kĩhingo-inĩ kĩa nyumĩrĩra kĩa mwena wa gũthini; itĩna rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono igana.

Ihingo cia Gũtoonya Nja ya na Thĩinĩ

²⁸ Ningĩ akĩnginyia nja ya na thĩinĩ tũtoonyeire kĩhingo kĩa mwena wa gũthini, nake agĩthima kĩhingo kĩa mwena ũcio; nakĩo nĩkĩaiganainie ithimo na ihingo icio ingĩ.

²⁹ Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, na thingo ciakĩo, na gĩthaku gĩakĩo nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ. Itoonyero rĩu na gĩthaku kĩa rĩo ciarĩ na mĩanya mĩena yothe. Itoonyero rĩu rĩarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtano, na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩtano. ³⁰ Ithaku cia matoonyero marĩa maarĩ hakuhĩ na nja ya na thĩinĩ ciarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩtano, na wariĩ wa mĩkono ĩtano. ³¹ Gĩthaku gĩakĩo kĩa ang'etheire nja ĩyo ya nyumĩrĩra; nacio itingĩ ciakĩo nĩciagemetio na mĩkĩndũ, na ngathĩ ya makinya manana nĩyaambatĩte ĩgakinya ho.

³² Ningĩ akĩnginyia nja ya na thĩinĩ mwena wa irathĩro, nake agĩthima itoonyero rĩu; narĩo nĩrĩaiganainie ithimo na matoonyero macio mangĩ. ³³ Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, na thingo ciakĩo, na gĩthaku gĩakĩo nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ. Itoonyero rĩu na gĩthaku kĩa rĩo ciarĩ na mĩanya mĩena yothe. Narĩo itoonyero rĩarĩ rĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtano, na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩtano. ³⁴ Gĩthaku gĩakĩo kĩa ang'etheire nja ĩyo ya nyumĩrĩra; nacio itingĩ ciakĩo nĩciagemetio na mĩkĩndũ mĩena yeerĩ, na ngathĩ ya makinya manana yaambatĩte ĩgakinya ho.

³⁵ Ningĩ agĩcooka akĩnginyia kĩhingo-inĩ kĩa mwena wa gathigathini, nake agĩthima kĩhingo kũ. Nakĩo nĩkĩaiganainie ithimo na ihingo icio ingĩ, ³⁶ o ũndũ ũmwe na tũnyũmba twakĩo

twa arangĩri, na thingo ciakĩo, na gĩthaku gĩakĩo, nakĩo kĩarĩ na mĩanya mĩena yothe. Kĩhingo kũu kĩarĩ na ũraihu wa mĩkono mĩrongo ĩtano, na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩtano. ³⁷ Gĩthaku gĩakĩo kĩang'etheire nja ĩyo ya nyumĩrĩra; nacio itingĩ icio ciakĩo nĩciagemetio na mĩkĩndũ mĩena yeerĩ, na ngathĩ ya makinya manana yaambatĩte ĩgakinya ho.

Tũnyũmba twa kũrĩa Kwahaaragĩrio Magongona

³⁸ Ningĩ hau gĩthaku-inĩ, o itoonyero-inĩ rĩa na thĩinĩ, nĩ haarĩ na kanyũmba kaarĩ na mũromo, na hau nĩho maruta ma njino maatham-bagĩrio. ³⁹ Hau gĩthaku-inĩ gĩa itoonyero nĩ haarĩ metha igĩrĩ o mwena, na igũrũ rĩacio nĩho haathĩnjagĩrwo nyamũ cia magongona ma njino, na magongona ma mehia, o na magongona ma mahĩtia. ⁴⁰ Mwena-inĩ wa rũthingo rwa na nja rwa gĩthaku kũu gĩa itoonyero rĩu, hakuhĩ na ngathĩ ya kwambata itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo kĩa mwena wa gathigathini nĩ haarĩ na metha igĩrĩ, na mwena ũcio ũngĩ wa ngathĩ naho nĩ haarĩ na metha ingĩ igĩrĩ. ⁴¹ Nĩ ũndũ ũcio haarĩ na metha inya mwena ũmwe wa itoonyero, na inya mwena ũcio ũngĩ, ciothe ciarĩ metha inyanya, na igũrũ rĩacio nĩho haathĩnjagĩrwo nyamũ cia magongona. ⁴² Ningĩ haarĩ na metha inya cia mahiga maicũhie nĩ ũndũ wa maruta ma njino, o ĩmwe ũraihu wa mũkono ũmwe na nuthu,* na wariĩ wa mũkono ũmwe na nuthu, na mũkono ũmwe kũraiha na igũrũ.

---

* **40:42** nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)

Igūrũ rĩacio nĩho haigagĩrĩrwo indo cia wĩra wa gũthĩnja nyamũ cia maruta ma njino, na magongona marĩa mangĩ. ⁴³ Tũhocio twa njibe igĩrĩ, o kamwe karĩ na ũraihi wa warĩ wa rũhĩ,† twathecereirio rũthingo-inĩ mĩena yothe. Metha icio ciarĩ cia kũigĩrĩrwo nyama cia maruta macio.

Tũnyũmba twa Athĩnjĩri-Ngai

⁴⁴ Hau nja ya kĩhingo gĩa thĩinĩ, kũu nja-inĩ ya na thĩinĩ, nĩ kwarĩ na tũnyũmba twĩrĩ, kamwe mwena wa kĩhingo gĩa gathigathini kerekeire mwena wa gũthini, na kangĩ mwena wa kĩhingo gĩa gũthini kerekeire mwena wa gathigathini. ⁴⁵ Nake akĩnjũira atĩrĩ, “Kanyũmba kau karorete mwena wa gũthini-rĩ, nĩ ka athĩnjĩri-Ngai arĩa maikaragia hekarũ, ⁴⁶ nako kanyũmba kau karorete gathigathini-rĩ, nĩ ka athĩnjĩri-Ngai arĩa maikaragia kĩgongona. Aya nĩo ariũ a Zadoku, na no-o Alawii arĩa mangĩthengerera Jehova nĩguo matungatage marĩ mbere yake.”

⁴⁷ Ningĩ agĩthima nja ĩyo: Mĩena yothe ĩna nĩyaiganaine, yarĩ na mĩkono igana‡ kũraiha, na mĩkono igana kwarama. Nakĩo kĩgongona kĩarĩ hau mbere ya hekarũ.

Hekarũ

⁴⁸ Ningĩ akĩnginyia gĩthaku-inĩ kĩa hekarũ, na agĩthima itingĩ icio cia gĩthaku kũu; o mwena ciarĩ na warĩ wa mĩkono ĩtano.§ Warĩ wa ĩtoonyero rĩu warĩ na mĩkono ikũmi na ĩna,*

---

† 40:43 nĩ ta centimita 8   ‡ 40:47 nĩ ta mita 52   § 40:48 nĩ ta mita igĩrĩ na nuthu (2.5)   * 40:48 nĩ ta mita mũgwanja na robo (7.25)

na thingo ciarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩtatũ† o mwena. ⁴⁹ Gĩthaku kũu kĩarĩ na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ,‡ na mĩkono ikũmi na ĩĩrĩ§ kuuma mbere nginya thuutha. Ningĩ hau nĩ haarĩ na ngathĩ cia kwambata ho, na nĩ haarĩ na itugĩ, o kĩmwe mwena ũmwe wa itingĩ icio.

41

¹ Mũndũ ũcio agĩcooka akĩndwara nja ya handũ-harĩa-haamũre ha nyumĩrĩra, agĩthima itingĩ ciahō; wariĩ wa itingĩ icio warĩ mĩkono ĩtandatũ* o mwena. ² Wariĩ wa itoonyero warĩ wa mĩkono ikũmi,† nacio thingo iria ciarĩ o mwena wa itoonyero rĩu ciarĩ cia mĩkono ĩtano‡ kwarama. Nĩacookire agĩthima nja ya handũ-hau-haamũre; handũ hau haarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩna,§ na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ.*

³ Ningĩ agĩtoonya na thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre, agĩthima itingĩ cia itoonyero; o kĩmwe kĩarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩĩrĩ.† Itoonyero rĩu rĩarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩtandatũ, nacio thingo iria ciarĩ o mwena ciarĩ na wariĩ wa mĩkono mũgwanja.‡ ⁴ Ningĩ agĩthima ũraihi wa handũ-harĩa-haamũre kũu thĩinĩ; naho haarĩ ha mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ, naguō wariĩ waho warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ gũtuĩkania nginya mũthia

---

† **40:48** nĩ ta mita ĩmwe na nuthu (1.5) ‡ **40:49** nĩ ta mita ikũmi na robo (10:25) § **40:49** nĩ ta mita ithathatũ na robo (6:25) * **41:1** nĩ ta mita 3 † **41:2** nĩ ta mita 5 ‡ **41:2** nĩ ta mita igĩrĩ na nuthu (2:5) § **41:2** nĩ ta mita mĩrongo ĩĩrĩ na nuthu (20:5) * **41:2** nĩ ta mita ikũmi na robo (10:25) † **41:3** nĩ ta mita 1 ‡ **41:3** nĩ ta mita ithatũ na nuthu (3.5)

wa nja ya handũ-harĩa-haamũre. Nake akĩnjĩira atĩrĩ, “Haha nĩho Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno.”

⁵ Ningĩ agĩthima rũthingo rwa hekarũ; naruo rwarĩ na ũtungu wa mĩkono ĩtandatũ, natuo tũnyũmba tũria twarĩ mĩena-inĩ yothe ya hekarũ, o kamwe kaarĩ na warĩ wa mĩkono ĩna. § ⁶ Tũnyũmba tũu twa mĩena-inĩ twakĩtwo ngoroba ithatũ, kamwe gagakwo karĩ igũrũ wa karĩa kangĩ, o ngoroba tũnyũmba mĩrongo ĩtatũ. Nĩ haarĩ na mĩgamba yohanĩtio gũthiũrũrũkĩria rũthingo rwa hekarũ, ya gũthiirĩra tũnyũmba twa mĩena-inĩ; nĩ ũndũ ũcio mĩgamba ĩyo ndĩatoonyetio rũthingo-inĩ rũu rwa hekarũ. ⁷ Tũnyũmba tũu twathiũrũrũkĩrie hekarũ twakĩtwo tũkĩararamaga o ũria ngoroba yathiiaga na igũrũ. Mwako wa gũthiũrũrũkĩria hekarũ ĩyo waakĩtwo wambatĩtio na matĩina, nĩ ũndũ ũcio, tũnyũmba tũu tũkaaraama o ũria mũndũ aambataga. Nayo ngathĩ yambatĩte kuuma ngoroba ĩria yarĩ thĩ mũno nginya ĩria ĩrĩ igũrũ biũ ĩgereire ngoroba ya gatagatĩ.

⁸ Nĩndonire atĩ hekarũ nĩ yarĩ na gĩtina kĩambatĩrie mĩena yothe, gĩgatuĩka mũthingi wa tũnyũmba tũu twa mĩena-inĩ. Mũthingi ũcio warĩ na ũraihu wa rũthanju rũu rwa mĩkono ĩtandatũ ĩria mĩraihu. ⁹ Rũthingo rwa na nja rwa tũnyũmba tũu twa mĩena-inĩ rwarĩ rwa ũtungu wa mĩkono ĩtano.* Ithenya rĩria rĩatigĩtio gatagatĩ ga tũnyũmba tũu twa mĩena-inĩ ya hekarũ ¹⁰ na tũnyũmba twa athĩnjĩri-

---

§ 41:5 nĩ ta mita 2 * 41:9 nĩ ta mita igĩrĩ na robo ithatũ (2.75)

Ngai rīarī rīa wariī wa mīkono mīrongo ĩrī gūthiūrūrūkīria hekarū yothe. ¹¹ Nī haarī na ma-toonyero mīena ya tūnyūmba tūu hau haatigītio ithenya, rīmwe rīrī mwena wa gathigathini na rīu rīngī rīrī mwena wa gūthini; nakīo gītina kīu kīambatīrie na igūrū kūnyiitana na ithenya rīu kīarī na wariī wa mīkono ĩtano gūthiūrūrūkīria.

¹² Nyūmba ĩrīa yang'etheire nja ya hekarū mwena wa ithūiro yarī ya wariī wa mīkono mīrongo mūgwanja.† Naruo rūthingo rwa nyūmba ĩyo rwarī na ūtungu wa mīkono ĩtano gūthiūrūrūkīria, na ūraihi waruo warī wa mīkono mīrongo kenda.‡

¹³ Ningī agīthima hekarū ĩyo; yarī na ūraihi wa mīkono igana,§ nayo nja ya hekarū, na nyūmba hamwe na thingo ciayo o nacio ciarī cia ūraihi wa mīkono igana. ¹⁴ Wariī wa nja ĩyo ya hekarū wa mwena wa irathīro, o hamwe na mwena wa na mbere wa hekarū, warī wa mīkono igana.

¹⁵ Ningī agīthima ūraihi wa nyūmba ĩyo yang'etheire nja ya mwena wa na thuutha wa hekarū, o hamwe na ithaku ciayo cia o mwena; naguo warī wa mīkono igana.

Mwena wa nja ya handū-harīa-haamūre, na mwena wa na thīinī wa handū-harīa-haamūre, na gīthaku kīrīa kīang'etheire nja ĩyo, ¹⁶ o ūndū ūmwe na hingīro icio, na tūtirica tūu tūceke, hamwe na ithaku icio ciathiūrūrūkīirie ngoroba icio ithatū: kīrīa gīothe kīarī mbere ya hingīro,

† 41:12 nī ta mita mīrongo ĩtatū na ithathatū na robo (36.25)

‡ 41:12 nī ta mita mīrongo ĩna na ithathatū na nuthu (46.5)

§ 41:13 nī ta mita 52

o na nginya hingĩro ĩyo nĩciahumbĩrĩtwo na mbaũ. Nyũmba nĩyahumbĩrĩtwo na mbaũ thĩ, na thingo ikahumbĩrwo nginya tũtirica-inĩ, o na tũtirica twarĩ na mbaũ. ¹⁷ Ningĩ hau igũrũ rĩa mwena wa nja ya itoonyero rĩa gũtoonya thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre, na igũrũ rĩa thingo matĩina maiganaine kũrigiicĩria mwena wa thĩinĩ na wa nja ya handũ-harĩa-haamũre ¹⁸ nĩ gwakururĩtwo makerubi na mĩkĩndũ. Mĩkĩndũ yahakanĩtio nĩ makerubi; na o ikerubi rĩarĩ na mothiũ meerĩ: ¹⁹ ũthiũ wa mũndũ warorete mũkĩndũ mwena ũmwe, naguo ũthiũ wa mũrũũthi ũkarora mũkĩndũ mwena ũcio ũngĩ. Namo magakururwo kũrigiicĩria ndwere cia hekarũ ĩyo yothe. ²⁰ Kuuma nyũmba thĩ nginya hau igũrũ rĩa itoonyero, nĩ ha kururĩtwo makerubi na mĩkĩndũ rũthingo-inĩ rwa nja ya handũ-harĩa-haamũre.

²¹ Nja ya handũ-harĩa-haamũre nĩ yarĩ na buremu ya mũrango, nayo buremu ĩrĩa yarĩ hau mbere ya Harĩa-Hatheru-Mũno yatariĩ o tayo. ²² Ningĩ nĩ haarĩ na kĩgongona kĩa mbaũ kĩrĩa kĩarĩ kĩa mĩkono ĩtatũ* kũraiha na igũrũ, na mĩkono ĩĩrĩ† o mwena, mĩena yothe ĩna; koine ciakĩo, na njikarĩro yakĩo, o na mĩena yakĩo ciarĩ cia mbaũ. Nake mũndũ ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, “Ĩno nĩyo metha ĩrĩa ĩrĩ hau mbere ya Jehova.” ²³ Handũ-harĩa-haamũre na Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, o handũ haarĩ na mĩrango ĩrĩ. ²⁴ O mũrango wathondeketwo na mĩrango ĩrĩ ya wa mbaũ, na o mũrango

* **41:22** nĩ ta mita ĩmwe na nuthu (1:5) † **41:22** nĩ ta mita 1

wahingũkaga na gatagatĩ. ²⁵ Nayo mĩrango ya nja ya handũ-harĩa-haamũre nĩyakururĩtwo makerubi na mĩkĩndũ, ta ũrĩa gwakururĩtwo thingo-inĩ, na nĩ haarĩ na membea ma mbaũ hau mbere ya gĩthaku kũ. ²⁶ Thingo-inĩ icio cia mwena wa gĩthaku kũ nĩ haarĩ na tũtirica tũceke twarĩ na mĩkĩndũ ikururĩtwo o mwena o mwena. Tũnyũmba twa mĩena-inĩ ya hekarũ o na tuo nĩtwarĩ na membea ma mbaũ.

42

Tũnyũmba twa Athĩnjĩri-Ngai

¹ Ningĩ mũndũ ũcio akĩdongoria, akĩndwara mwena wa gathigathini o nginya nja iyo ya nyumĩrĩra, akĩnginyia tũnyũmba-inĩ tũrĩa twang'etheire nja ya hekarũ na tũkang'ethera rũthingo rwa na nja rwa mwena wa gathigathini. ² Nyũmba ĩrĩa mũrango wayo werekeire mwena wa gathigathini yarĩ ya ũraihu wa mĩkono igana* na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtano.† ³ Gĩcigo kĩrĩa kĩarĩ kĩa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ‡ kuuma nja ya na thĩinĩ, na gĩcigo kĩrĩa kĩang'etheire harĩa haarĩtwo mahiga nja ya nyumĩrĩra-rĩ, nĩ kwarĩ na ithaku ciakĩtwo ngoroba ithatũ, na o gĩthaku kĩang'etheire kĩrĩa kĩngĩ. ⁴ Hau mbere ya tũnyũmba tũu nĩ haarĩ na gacĩra ga thĩinĩ karĩ na wariĩ wa mĩkono ikũmi,§ na ũraihu wa mĩkono igana. Mĩrango yatuo yekĩrĩtwo mwena wa gathigathini. ⁵ Na rĩrĩ, tũnyũmba tũu twarĩ

* **42:2** nĩ ta mita 52 † **42:2** nĩ ta mita 26 ‡ **42:3** nĩ ta mita ikũmi na robo (10:25) § **42:4** nĩ ta mita 5

igũrũ twarĩ tũkundakundeeru, nĩ ùndũ ithaku nĩcioete handũ hanene gũkĩra tũnyũmba tũrĩa twakĩtwo ngoroba ñyo yarĩ mũhuro na ya gatagatĩ. ⁶ Tũnyũmba twa ngoroba ya gatatũ tũtiekĩrĩtwo itugĩ ta iria ciekĩrĩtwo nja; nĩ ùndũ ùcio tũnyũmba tũu tũgakĩnyiiha thĩ gũkĩra twa ngoroba ñrĩa yarĩ thĩ, na ya gatagatĩ. ⁷ Nĩ haarĩ na rũthingo rwa mwena wa na nja rwathiite rũigananĩirie na tũnyũmba tũu na kũu nja ya nyumĩrĩra; rwatambũrũkĩte mbere ya tũnyũmba tũu mĩkono mĩrongo ñtano. ⁸ Mũhari wa tũnyũmba twa mwena ùrĩa wari-ganĩtie na nja ya nyumĩrĩra warĩ wa ùraihi wa mĩkono mĩrongo ñtano, naguwo mũhari ùrĩa wakuhĩrĩirie handũ-harĩa-hatheru warĩ wa ùraihi wa mĩkono igana. ⁹ Tũnyũmba tũrĩa twarĩ mũhuro mwena wa irathĩro nĩ twarĩ na itoonyero mũndũ agĩtoonya kuo oimĩte nja ya nyumĩrĩra.

¹⁰ Ningĩ mwena wa gũthini, gũtwarana na mwena ùrĩa mũraihi wa rũthingo rũu rwa nja ya nyumĩrĩra, kũnyiitana na mwena wa nja ya hekarũ, na kũng'ethera rũthingo rwa nja, nĩ haarĩ na tũnyũmba ¹¹ twarĩ na gacĩra mbere yatuo. Tũnyũmba tũu twahaanaga o ta tũrĩa twarĩ mwena wa gathigathini; twarĩ na ùraihi na warĩ waiganaine, nacio nyumĩrĩra ciatuo nĩciarĩngaine na ikaiganania ithimo. Namo matoonyero ma mwena wa gathigathini ¹² nĩmahaanaine na matoonyero ma tũnyũmba twa mwena wa gũthini. Ningĩ nĩ haarĩ na itoonyero kĩambĩrĩria-inĩ gĩa gacĩra karĩa gaat-waranĩte na rũthingo rũu rwerekeire mwena

wa irathĩro, na nĩko mũndũ aageraga agĩtoonya tũnyũmba tũu.

¹³ Agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, “Tũnyũmba tũu tũrĩ mwena wa gathigathini na tũu tũrĩ mwena wa gũthini, tũu tũng’etheire nja ya hekarũ, nĩtuo twa athĩnjĩri-Ngai, na nĩkuo athĩnjĩri-Ngai arĩa megũkuhĩrĩria Jehova makarĩagĩra indo cia maruta marĩa matheru mũno. Kũu nĩkuo makaigaga indo cia maruta iria theru mũno, nacio nĩ maruta ma ngano, o na maruta ma mehia, na maruta ma mahĩtia, nĩgũkorwo handũ hau nĩ hatheru. ¹⁴ Athĩnjĩri-Ngai rĩrĩa maatoonya handũ hau haamũre-rĩ, matingĩcooka kuuma nja ya mwena wa nyumĩrĩra, nginya marute nguo icio cia ũtungata, nĩ ũndũ nĩ nyamũre. No nginya mehumbe nguo ingĩ matanakuhĩrĩria kũrĩa andũ maikaraga.”

¹⁵ Rĩrĩa aarĩkirie gũthima kĩrĩa kĩarĩ mwena wa na thĩinĩ wa hekarũ, akĩnyumia na nja tũgereire kĩhingo kĩa mwena wa irathĩro, agĩthima mũigana wa handũ hau mũena yothe:

¹⁶ Nĩathimire mwena wa irathĩro na rũthanju rwa gũthima; mũigana waho warĩ mĩkono magana matano.*

¹⁷ Ningĩ agĩthima mwena wa gathigathini; mũigana waho warĩ mĩkono magana matano ũthimĩtwo na rũthanju rũu rwa gũthima.

¹⁸ O na agĩthima mwena wa gũthini; mũigana waho warĩ mĩkono magana matano ũthimĩtwo na rũthanju rũu rwa gũthima. ¹⁹ Ningĩ agĩcooka agĩthima mwena wa ithũiro; mũigana waho warĩ mĩkono magana matano ũthimĩtwo na rũthanju rũu rwa

---

* 42:16 nĩ ta mita 260

gũthima. ²⁰ Ũguo nĩguo aathimire handũ hau mĩena ĩyo yothe ĩna. Handũ hau haarigiicĩirio na rũthingo, naruo rwarĩ na ũraiĥu wa mĩkono magana matano, na wariĩ wa mĩkono magana matano, rwa kũhakania handũ harĩa hatheru na harĩa hatarĩ haamũre.

43

Hekarũ Gũcookererwo nĩ Riiri

¹ Ningĩ mũndũ ũcio akĩnginyia kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩaŋ'etheire mwena wa irathĩro, ² na niĩ ngĩona riiri wa Ngai wa Isiraeli ũgĩũka uumĩte mwena wa irathĩro. Mũgambo wake watariĩ ta mũrurumo wa maaĩ maingĩ magĩtherera, naguo bũrũri ũgacangarara nĩ riiri wake. ³ Kĩoneki kũ ndonire gĩatarĩ ta kĩoneki kĩrĩa ndoonete rĩrĩa ookĩte kwananga itũũra rĩrĩa inene, na ningĩ gĩatarĩ ta cioneki iria ndoonete hau Rũũ-inĩ rwa Kebari; na niĩ ngĩũũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ. ⁴ Naguo riiri wa Jehova ũgĩtoonya hekarũ ũgereire kĩhingo kĩrĩa kĩerekeire mwena wa irathĩro. ⁵ Ningĩ Roho akĩnjoya na igũrũ akĩndwara nja ĩyo ya na thĩinĩ, naguo riiri wa Jehova ũkĩiyũra kũu hekarũ.

⁶ Mũndũ ũcio o arũgamĩte hau hakuhĩ na niĩ-rĩ, ngĩigua mũndũ akĩnjarĩria kuuma thĩinĩ wa hekarũ. ⁷ Akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, haha niĩho handũ ha gĩtĩ gĩakwa gĩa ũthamaki, o na niĩho handũ ha gũkinyithia makinya makwa. Haha niĩho ngũtũũra ndĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ a Isiraeli nginya tene. Nyũmba ya Isiraeli ndĩrĩ hĩndĩ ĩngĩ ĩgaacooka gũthaahia rĩitwa rĩakwa itheru, o ene o na kana athamaki ao

marĩthaahie na ũndũ wa ũmaraya wao na kũhooya mĩhianano ĩtarĩ muoyo ya athamaki ao kũndũ kwao kũrĩa gũtũũgĩru. ⁸ Rĩrĩa meekĩrire hingĩro ciao hau hingĩro-inĩ ciakwa, na itugĩ cia mĩrango yao magĩciĩkĩra itugĩ-inĩ cia mĩrango yakwa, na no rũthingo rwarĩ gatagatĩ gakwa na o-rĩ, nĩmathaahirie rĩitwa rĩakwa itheru na mĩtugo ĩyo yao ĩrĩ magigi. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmaniina ndĩ na marakara. ⁹ Na rĩrĩ, ta nĩmatigane na ũmaraya wao wa kũhooya mĩhianano ĩtarĩ muoyo ya athamaki ao, na nĩ nĩngũtũũra gatagatĩ-inĩ kao nginya tene.

¹⁰ “Mũrũ wa mũndũ, taarĩria ũhoru wa hekarũ ĩyo kũrĩ andũ a Isiraeli, nĩguo maconoke nĩ ũndũ wa mehia mao. Reke maroranie mũcoro ũcio wayo, ¹¹ na angĩkorwo nĩmegũconoka nĩ ũndũ wa ũrĩa wothe mekĩte-rĩ, mamenyithie mũhianĩre wa hekarũ ĩyo, ũmamenyithie mũthondekere wayo, na nyumĩro ciayo, na ma-toonyero mayo, ningĩ ũmoonie mũhianĩre wayo wothe, na mĩtugo yayo yothe ya kũrũmĩrĩrwo, na mawatho mothe. Andĩka maũndũ maya mothe makĩonaga, nĩgeetha matĩle mũhianĩre wayo, na mahingie mĩtugo yayo yothe ya kũrũmĩrĩrwo.

¹² “Ūyũ nĩguo watho wa hekarũ: Kũrĩa guothe kũrigiicĩirie kĩrĩma gĩkĩ igũrũ gũgũikara kũrĩ gũtheru mũno. Ūcio nĩguo watho wa hekarũ.

Kĩgongona

¹³ “Ici nĩcio ithimo cia kĩgongona, ithimĩtwo na mĩkono ĩrĩa mĩraihi, mũkono ũrĩa wa

ũraihi wa mũkono ũmwe* na wariĩ wa rūhĩ†: Mũberethi wakĩo ũrĩ na ũriku wa mũkono ũmwe, na wariĩ wa mũkono ũmwe, naguo mũgũkũ ũrĩa ũkũrigiicĩrie nĩ wa irata rĩmwe‡ mũthia-inĩ. Kĩu nĩkĩo kĩrũgamo gĩa kĩgongona.

14 Kuuma mũberethi ũrĩa ũrĩ gĩtina-inĩ nginya mũthia-inĩ wa mũhuro kĩrĩ na mũkono ĩrĩ§ kũraiha na igũrũ, na wariĩ wa mũkono ũmwe, na kuuma mũthia-inĩ ũrĩa mũnini nginya mũthia-inĩ ũrĩa mũnenanene, kĩrĩ na mũkono ĩna* kũraiha na igũrũ, na wariĩ wa mũkono ũmwe. 15 Narĩo riiko rĩa kĩgongona-rĩ, nĩ mũkono ĩna kũraiha na igũrũ, nacio hĩa inya irorete na igũrũ ikoimĩrĩra kuuma hau riiko-inĩ. 16 Narĩo riiko rĩu rĩa kĩgongona rĩiganaine mũena yothe ĩna, rĩrĩ na ũraihi wa mũkono ikũmi na ĩrĩ,† na wariĩ wa mũkono ikũmi na ĩrĩ. 17 Mũthia ũrĩa ũrĩ na igũrũ o naguo nĩũiganaine mũena yothe, na ũrĩ na ũraihi wa mũkono ikũmi na ĩna,‡ na wariĩ wa mũkono ikũmi na ĩna, naguo mũgũkũ ũrĩa ũũthiũrũrũkĩirie nĩ wa nuthu ya mũkono,§ ningĩ ũkarigiicĩrio nĩ mũberethi wa mũkono ũmwe. Ngathĩ cia kĩgongona kũ ing'etheire mwena wa irathĩro.”

18 Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Maya nĩmo magaaũika maũndũ ma kũrũmĩrĩro gũkĩrutwo magongona ma njino, na ma

* 43:13 nĩ ta nuthu mita (0.5) † 43:13 nĩ ta centimita 8
‡ 43:13 nĩ ta centimita 22 § 43:14 nĩ ta mita ĩmwe * 43:14 nĩ ta mita 2 † 43:16 nĩ ta mita ithathatũ na robo (6.25) ‡ 43:17 nĩ ta mita mũgwanja na robo (7:25) § 43:17 nĩ ta robo ya mita (0.25)

kūminjaminjīria thakame kīgongona-inī rīrīa gīgaakwo: ¹⁹ Nīūkaneeana ndegwa itarī ngūrū ituīke ya kūrutwo iruta rīa mehia, ūmīneane kūrī athīnjīri-Ngai, arīa Alawii, a nyūmba ya Zadoku, arīa manguhagīrīria makīndungatīra, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga. ²⁰ Nīūkooya thakame īmwe ya yo ūmīhake hīa-inī icio inya cia kīgongona, na mīthia-inī īyo īna ya metha īyo īrī igūrū, na ūthiūrūrūkīrie mūgūkū ūcio, nīguo ūtherie kīgongona na ūkīhoroherie. ²¹ Nīūkooya ndegwa īyo ya kūrutwo iruta rīa mehia, ūmīcinīre handū harīa hathuurītwo hekarū-inī kūu nja ya handū-harīa-haamūre.

²² “Mūthenya wa keerī nīūkaruta thenge itarī na kaūgū, ituīke ya kūrutwo iruta rīa mehia, nakīo kīgongona gītherio o ta ūrīa gīatheretio na ndegwa. ²³ Warīkia gūgītheria, nīūkaruta ndegwa itarī ngūrū, na ndūrūme kuuma rūūru-inī, cierī ikorwo itarī na kaūgū. ²⁴ Nīūgaciruta igongona hau mbere ya Jehova, nao athīnjīri-Ngai nīmagaciminjaminjīria cumbī, rītuīke igongona rīa njino rīrutīirwo Jehova.

²⁵ “Ihinda rīa mīthenya mūgwanja nīūkarutaga thenge o mūthenya ya kūrutwo iruta rīa mehia; na ningī nīūkaruta ndegwa itarī ngūrū, na ndūrūme kuuma rūūru-inī, cierī ikorwo itarī na kaūgū. ²⁶ Ihinda rīa mīthenya īyo mūgwanja, nīmakahoroheria kīgongona na magītherie; ūguo nīguo magaakīamūra. ²⁷ Mīthenya īyo yarīkia gūthira, kuuma mūthenya wa īnana gūthiī na mbere, athīnjīri-Ngai nīo makaahēana maruta manyu ma

njino, na maruta ma ũiguano, hau igũrũ rĩa kĩgongona. Hĩndĩ ãyo nĩngamwĩtikĩra, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

44

Mũnene, na Alawii, na Athĩnjĩri-Ngai

¹ Ningĩ mũndũ ũcio akĩnjookia nginya kĩhingo-inĩ kĩa nyumĩrĩra ya handũ-harĩa-haamũre, kĩrĩa kĩaŋ'etheire mwena wa irathĩro, nakĩo kĩa rĩ kĩhinge. ² Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Kĩhingo gĩkĩ kĩrĩkaraga kĩrĩ kĩhinge. Gĩtikanahingũrwo; gũtirĩ mũndũ ũgaagĩtoonyera. Kĩrĩkaraga kĩhingĩtwo tondũ nĩkĩo Jehova, Ngai wa Isiraeli, aatoonyeire. ³ Mũthamaki we mwene nowe wiki ũngũikara mwena wa thĩnĩ wa itoonyero rĩu na arĩire irio hau mbere ya Jehova. Arĩitoonyagĩra gĩthaku gĩa itoonyero rĩu, na akiuma na nja akoimĩra njĩra o ro ãyo.”

⁴ Ningĩ mũndũ ũcio akĩndwara na njĩra ya kĩhingo kĩa mwena wa gathigathini nginya hau mbere ya hekarũ. Ngĩcũthĩrĩria, ngĩona riiri wa Jehova ũiyũrĩte hekarũ ãyo ya Jehova, na niĩ ngũgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ.

⁵ Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, rora wega, na ũthikĩrĩrie wega, na ũrũmbũye maũndũ mothe marĩa ngũkwĩra makoniĩ mawatho mothe megĩ hekarũ ya Jehova. Rũmbũiya ũhoru wa itoonyero rĩa hekarũ, na njĩra ciothe cia kuuma handũ-harĩa-haamũre. ⁶ ĩra andũ aya aremi a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova

ekuuga ũũ: Inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, maũndũ manyu ma magigi nĩmaiganĩte! 7 Hamwe na maũndũ marĩa mothe marĩ magigi mwekire, nĩmwatoonyirie andũ a kũngĩ matarĩ aruu ngoro na mwĩrĩ handũ-hakwa-harĩa-haamũre, mũgĩthaahia hekarũ yakwa rĩrĩa mwandutĩire irio, na maguta, na thakame, na mũgĩthũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa. 8 Handũ ha kũruta wĩra wanyu ũrĩa wagĩrĩire ũkonĩ maũndũ makwa marĩa matheru, mwatuire andũ angĩ arũgamĩrĩri a handũ-hakwa-harĩa-haamũre. 9 Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Gũtirĩ mũndũ wa kũngĩ ũtarĩ mũruu ngoro na mwĩrĩ ũngĩtoonya handũ-hakwa-harĩa-haamũre, o na angĩkorwo nĩ andũ a kũngĩ arĩa matũũranagia na andũ a Isiraeli.

10 “Alawii arĩa maanjehereire makĩndaihĩrĩria hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli maaturuurire na makĩehera harĩ nĩ makĩrũmĩrĩra mĩhianano yao-rĩ, no nginya magaacookererwo nĩ mehia mao. 11 Andũ acio no matungatage handũ-hakwa-harĩa-haamũre, na maikaragie ihingo cia hekarũ o na matungatage thĩinĩ wayo; no mathĩnje nyamũ cia maruta ma njino, na marutagĩre andũ magongona mao, na marũgamage mbere ya andũ makamatungatĩra. 12 No rĩrĩ, tondũ nĩo maamatungatĩire marĩ mbere ya mĩhianano yao, na magĩtũma andũ a nyũmba ya Isiraeli magũe mehia-inĩ-rĩ, nĩ ũndũ ũcio na nĩ nĩndĩhĩtĩte njoete guoko na igũrũ atĩ no nginya magaacookererwo nĩ mehia mao, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. 13 Andũ

acio matigacooka kũnguhĩrĩria mandungatagĩre ta athĩnjĩri-Ngai, kana makuhĩrĩrie kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩa indo ciakwa iria theru, kana maruta makwa marĩa matheru mũno; no nginya magaacookererwo nĩ gĩconoko kĩa maũndũ marĩa marĩ magigi maneeke. ¹⁴ No nĩngamatua arũgamĩrĩri a maũndũ ma hekarũ, na mawĩra mothe marĩa mabataire kũrutwo kũu thĩinĩ.

¹⁵ “ ‘No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai, acio marĩ Alawii na a rũciaro rwa Zadoku, o acio maarutire mawĩra ma handũ-hakwa-harĩa-haamũre na wĩhokeku rĩrĩa andũ a Isiraeli meeherire makiuma harĩ nĩ, nĩo marĩnguhagĩrĩria makandungatĩra; marĩrũgamaga mbere yakwa makaruta magongona ma maguta na ma thakame, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ¹⁶ Acio oiki nĩo marĩtoonyaga handũ-hakwa-harĩa-haamũre; acio oiki nĩo marĩkuhagĩrĩria metha yakwa makandungatĩra na makaruta wĩra wakwa.

¹⁷ “ ‘Hĩndĩ ĩrĩa megũtoonya ihingo-inĩ cia nja ya na thĩinĩ, marĩhumbaga nguo cia gatani; matikanehumbe nguo o na ĩmwe ya guoya wa ng’ondũ hĩndĩ ĩrĩa megũtungata ihingo-inĩ cia nja ĩrĩa ya na thĩinĩ, kana kũu hekarũ thĩinĩ.

¹⁸ Nĩmeyohage irembe cia gatani mĩtwe, na nguo cia gatani cia thĩinĩ njohero-inĩ. Matikanehumbe kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩngĩtũma mathigine.

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa mekuuma matoonye nja ya nyumĩrĩra kũrĩa andũ marĩ-rĩ, makaruta nguo iria megũtungataga nacio, na magacitiga tũnyũmba-inĩ tũrĩa twamũre, na makehumba nguo ingĩ, nĩgeetha matikae kwamũra andũ acio na ũndũ wa nguo icio ciao.

20 “Matikanenjwo njuĩrĩ ãthire mĩtwe, kana mareke njuĩrĩ ciao iraihe mũno, no nĩ maigage njuĩrĩ ciao cia mĩtwe irĩ nenge. 21 Ningĩ gũtikanagĩe na mũthĩnjĩri-Ngai ũkũnyua ndibei rĩrĩa egũtoonya nja ya na thĩinĩ. 22 Matikanahikie atumia a ndigwa, kana mahikie atumia arĩa matiganĩte na athuuri ao; no rĩrĩ, no mahikie airĩtu gathirange a rũciaro rwa andũ a Isiraeli, kana atumia a ndigwa a athĩnjĩri-Ngai. 23 No nginya marutage andũ akwa ũtiganu wa maũndũ marĩa matheru na marĩa ma ndũire, na mamoonagie gũkũũrana maũndũ marĩa marĩ thaahu na marĩa matarĩ thaahu.

24 “Kũngĩgĩa ngarari-rĩ, athĩnjĩri-Ngai no nginya matuithanagie ciira,* na maũtue kũringana na matuĩro makwa ma ciira. Nĩmarĩmenyagĩrĩa mawatho makwa na kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmirĩrwo igũrũ rĩa ciathĩ ciakwa ciothe iria njathane, na maĩkaragie Thabatũ ciakwa irĩ theru.

25 “Mũthĩnjĩri-Ngai ndakanethaahie na ũndũ wa gũkuhĩrĩria kĩimba; no rĩrĩ, ũrĩa ũkuĩte angĩkorwo nĩ ithe kana nyina, kana mũriũ kana mwarĩ, kana mũrũ wa nyina kana mwarĩ wa nyina ũtahikĩte-rĩ, hĩndĩ ĩyo no ethaahie. 26 Aarĩkia gũtherio-rĩ, no nginya eterere mĩthenya mũgwanja. 27 Mũthenya ũrĩa agaacooka gũtoonya nja ĩrĩa ya na thĩinĩ ya handũ-harĩa-haamũre nĩguo agatungate thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre-rĩ, no nginya erutĩre

---

* **44:24** Athĩnjĩri-Ngai nĩmatungataga ta atĩirĩrĩ bũrũri. Ũyũ warĩ wĩra ũmwe wao kuuma matukũ ma tene (1Sam 4:18; 2Maũ 19:8-11).

iruta rĩa mehia, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

²⁸ “Niĩ no niĩ igai rĩa athĩnjĩri-Ngai. Mũtikanamagaĩre igai gũkũ bũrũri wa Isiraeli; Niĩ niĩ ngũtuĩka igai rĩa. ²⁹ Marĩrĩaga maruta ma ngano, na maruta ma mehia, na maruta ma mahĩtia; nakĩo kĩndũ o gĩothe kĩrĩa kĩrutĩirwo Jehova gũkũ bũrũri wa Isiraeli gĩgaatuĩka kĩa. ³⁰ Maciaro mothe ma mbere marĩa mega, na iheo cianyu ciothe cia mwanya, igaatuĩka cia athĩnjĩri-Ngai. No nginya mũmaheage gĩcunjĩ kĩa mbere kĩa mũtu ũrĩa mũhinyu nĩgeetha kĩrathimo gĩtũũre kwanyu mĩciĩ. ³¹ Athĩnjĩri-Ngai matikanarĩe nyamũ o na ĩrĩkũ ĩngĩkorwo ĩkuĩte, ĩrĩ nyoni, kana matigari ma nyamũ yũragĩtwo nĩ nyamũ ĩngĩ.

45

Kũgaya Bũrũri

¹ “Hĩndĩ ĩrĩa mũkaagaya bũrũri ũtuĩke magai-rĩ, nĩmũkarutĩra Jehova gĩcigo kĩa bũrũri ũcio gĩtuĩke rũgongo rwamũre, gĩkorwo na mĩkono 25,000* kũraiha, na mĩkono 20,000† kwarama; gĩcigo kũu gĩothe gĩgaatuĩka gĩtheru. ² Gĩcigo-inĩ kũu, nĩhakagaywo gĩcigo kĩa mĩena ĩna ĩigananĩte, gĩkorwo kĩrĩ na mĩkono 500‡ o mwena, hatuĩke handũ-harĩa-haamũre, ha-cooke hathiũrũrũkĩrio nĩ njĩra ya mĩkono mĩrongo ĩtano. § ³ Rũgongo-inĩ rũu rwamũre, nĩmũgathima gĩcunjĩ kĩa ũraihi wa mĩkono

* 45:1 nĩ ta kilomita 12 † 45:1 nĩ ta kilomita 10 ‡ 45:2 nĩ ta mita 260 § 45:2 nĩ ta mita 26

25,000, na wariĩ wa mĩkono 10,000. Gĩcigo-inĩ kũu nĩho hagaakwo handũ-harĩa-haamũre, na nĩho Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno. ⁴ Handũ hau hagaatuĩka haamũre thĩinĩ wa bũrũri nĩ ũndũ wa athĩnjĩri-Ngai, arĩa matungataga handũ-harĩa-haamũre, arĩa marĩkuhagĩrĩria ho nĩguo matungatagĩre Jehova. No ho hagaatuĩka ha nyũmba ciao o na hatuĩke harĩa hatheru ha handũ-harĩa-haamũre. ⁵ Gĩcigo kĩa mũigana wa ũraihi wa mĩkono 25,000, na wariĩ wa 10,000 gĩgaatuĩka kĩa Alawii, arĩa matungataga thĩinĩ wa hekarũ, gĩtuĩke igai rĩao rĩa gwakwo matũura ma gũtũurwo.

⁶ “ Nĩmũkagaya gĩcigo gĩakwo itũura inene, gĩcigo kĩa wariĩ wa mĩkono 5,000,* na ũraihi wa mĩkono 25,000, kĩhakane na gĩcigo kĩrĩa kĩaamũre; gĩcigo kũu gĩgaatuĩka kĩa andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli.

⁷ “ Gĩthaka kĩrĩa gĩgaatuĩka kĩa mũnene ũcio gĩkaahakana mbarĩ cieriĩ na rũgongo rũrĩa rwamũrĩrwo Jehova, hamwe na gĩthaka gĩa itũura rĩrĩa inene. Kuuma mwena wa ithũiro gĩgaatambũrũka kĩrorete mwena wa ithũiro, na kuuma mwena wa irathĩro gĩtambũrũke kĩrorete mwena wa irathĩro, naguo ũraihi wakĩo ũgaakĩgama kuuma mũhaka wa ithũiro nginya wa irathĩro, gĩtwaranĩte na mũhaka ya magai ma Benjimini na Juda. ⁸ Gĩthaka kũu nĩkĩo gĩgaatuĩka igai rĩake thĩinĩ wa bũrũri wa Isiraeli. Nao anene acio akwa matigacooka kũhinyĩrĩa andũ akwa, no nĩmagetĩkĩria andũ

---

* 45:6 nĩ ta kilomita igĩrĩ na nuthu (2:5)

a nyũmba ya Isiraeli megwatĩre bũrũri ũcio kũringana na mĩhĩrĩga yao.

9 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Inyuĩ anene aya a Isiraeli, ũguo mwĩkĩte nĩ mũiganu! Eheriai maũndũ ma ũhinya na ma kũhinyanĩrĩria, mwĩkage ũndũ ũrĩa ũrĩ wa kĩhooto na wagĩrĩire. Tigai gũtunyaga andũ akwa indo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. 10 No nginya mũhũthagĩre ithimo iria iringaine wega, na mũhũthagĩre eba ĩrĩa ĩringaine wega, o na bathi ĩrĩa ĩringaine wega. 11 Eba na bathi ikorwo irĩ kĩgeri kĩmwe kĩiganaine, bathi ĩmwe ĩiganagĩre gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa homeri o ĩmwe, o nayo eba ĩmwe ĩiganagĩre gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa homeri o ĩmwe; homeri ĩmwe ituĩke nĩyo kĩgeri kĩrĩa gũtĩkĩrĩku gĩa gũcithima cieri. 12 Cekerĩ ĩmwe ĩrĩkoragwo ĩrĩ ya gera mĩrongo ĩrĩ. Cekerĩ mĩrongo ĩrĩ, kuonganĩrĩria na cekerĩ ingĩ mĩrongo ĩrĩ na ithano, kuonganĩrĩria na ingĩ ikũmi na ithano, nĩ ũndũ ũmwe na mina ĩmwe.

Maruta na Mĩthenya ĩrĩa Mĩamũre

13 “ ‘Gĩkĩ nĩkĩo kĩheo kĩa mwanya kĩrĩa mũrĩrutaga: Nakĩo nĩ gĩcunjĩ gĩa ithathatũ kĩa eba ĩmwe† kuuma harĩ o homeri ĩmwe‡ ya ngano, na gĩcunjĩ gĩa ithathatũ kĩa eba ĩmwe kuuma harĩ o homeri ĩmwe ya cairi. 14 Gĩcunjĩ kĩrĩa gĩtue kĩa maguta, mathimĩtwo na gĩthimi kĩa bathi, nĩ gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa bathi§ kuuma

† 45:13 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3.5) ‡ 45:13 nĩ ta kilo 220

§ 45:14 nĩ ta lita 2

harĩ o kori ĩmwe* (nayo kori ĩmwe ĩrĩ na bathi† ikũmi kana homeri ĩmwe‡, nĩgũkorwo bathi ikũmi nĩcio homeri ĩmwe). ¹⁵ Ningĩ ng' Ondu ĩmwe nĩkarutwo kuuma harĩ o rũũru rwa ng' Ondu magana meerĩ kuuma ũrĩithio-inĩ ũrĩa mwega ũrĩ maaĩ kũu bũrũri wa Isiraeli. Icio nĩcio igaatuĩka cia maruta ma mũtu, na maruta ma njino, o na cia maruta ma ngwatanĩro, nĩguo andũ mahorohagĩrio nacio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ¹⁶ Andũ othe a bũrũri nĩmakanyiitanĩra ũhoroinĩ ũcio wa kũruta iheo cia mwanya cia kũhũthĩrwo nĩ mũnene thĩinĩ wa bũrũri wa Isiraeli. ¹⁷ Mũnene ũcio nĩwe ũkaarutaga maruta ma njino, na maruta ma mũtu, na maruta ma kũnyuuo ciathĩ-inĩ, na Tũrũgamo twa Mweri, na Thabatũ, o na ciathĩ-inĩ ciothe iria njathane cia andũ a nyũmba ya Isiraeli. Nĩakaruta maruta ma mehia, na maruta ma mũtu, na maruta ma njino, na maruta ma ngwatanĩro ma kũhoroheria andũ a nyũmba ya Isiraeli.

¹⁸ “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mweri wa mbere, o mũthenya wa mbere wa mweri ũcio, nĩmũkaruta gategwa gatarĩ na kaũũgũ nĩguo mũtherie handũ-harĩa-haamũre. ¹⁹ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakooya thakame ĩmwe ya maruta ma mehia amĩhake itingĩ-inĩ cia mĩrango ya hekarũ, na amĩhake koine ciothe inya cia metha ya kĩgongona, o na amĩhake itingĩ-inĩ cia itoonyero rĩa nja ya na thĩinĩ. ²⁰ Ũguo noguo mũgeeka mũthenya wa mũgwanja wa mweri ũcio nĩ

* 45:14 nĩ ta lita 220 † 45:14 nĩ ta lita 22 ‡ 45:14 nĩ ta lita 220

ũndũ wa mũndũ o wothe ũngĩhia atekwenda kana ehie nĩ ũndũ wa kũrigwo; ũguo nĩguo mũkaahoroheria hekarũ ĩyo.

21 “ Mweri wa mbere, mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri o ũcio nĩguo mũrĩgĩaga na gĩathĩ kĩa Bathaka, ihinda rĩa mũthenya mũgwanja, ihinda rĩrĩa mũrĩrĩaga mĩgate ĩtarĩ mũĩkĩre ndawa ya kũimbua. 22 Mũthenya ũcio-rĩ, mũnene akaaruta ndegwa irĩ iruta rĩa mehia nĩ ũndũ wake mwene, o na nĩ ũndũ wa andũ othe a bũrũri ũcio. 23 O mũthenya, ihinda rĩa mũthenya ĩyo mũgwanja ya Gĩathĩ kũ, mũnene ũcio nĩakaruta ndegwa mũgwanja, na ndũrũme mũgwanja ĩtarĩ na kaũũgũ, cia kũrutĩra Jehova maruta ma njino, na arute thenge cia iruta rĩa mehia. 24 Ningĩ arute mũtu wa eba ĩmweŠ ũtuĩke iruta rĩa mũtu harĩ o ndegwa, na eba ĩmwe harĩ o ndũrũme, na hini ĩmwe* ya maguta harĩ eba ĩmwe.

25 “ Thinda-inĩ rĩu rĩa mũthenya ĩyo mũgwanja ya Gĩathĩ kũ, kĩrĩa gĩkaambĩrĩria mweri wa mũgwanja, mũthenya wa ikũmi na ĩtano, nĩakaruta indo ta icio nĩ ũndũ wa maruta ma mehia, na maruta ma njino, na maruta ma mũtu, o na ma maguta.

46

1 “ Mwachani Jehova ekuuga ũũ: Kĩhingo kĩa nja ya na thĩinĩ kĩrĩa kĩrorete irathĩro kĩrĩkaraga kĩhingĩtwo mũthenya ĩtandatũ ĩrĩa ya kũrutwo wĩra, no mũthenya wa Thabatũ na mũthenya wa Karũgamo ka Mweri

Š 45:24 nĩ ta kilo 22 * 45:24 nĩ ta lita 4

nĩkĩrĩhingũragwo. ² Nake mũnene arĩitoonyaga kuo na njĩra ya gĩthaku kĩrĩa gĩa itoonyero, na akarũgama hau gĩtugĩ-inĩ gĩa kĩhingo. Nao athĩnjĩri-Ngai marute igongona rĩa maruta make ma njino, na maruta make ma ngwatanĩro. Arĩihooyagĩra hau hingĩro-inĩ ya itoonyero, agacooka akoima nja, no kĩhingo kũu gĩtikahingwo nginya o hwaĩ-inĩ. ³ Nao andũ a bũrũri ũcio nĩmarĩihooyagĩra hau mũromo-inĩ wa kĩhingo kũu marĩ mbere ya Jehova mũthenya ya Thabatũ na ya Tũrũgamo twa Mweri. ⁴ Namo maruta ma njino marĩa mũnene ũcio arĩirutagĩra Jehova mũthenya wa Thabatũ nĩ tũtũrũme tũtandatũ, na ndũrũme ĩmwe, ciothe ikorwo itarĩ na kaũũgũ. ⁵ Narĩo iruta rĩa ngano rĩrĩa rĩakũrutaniĩro na ndũrũme ĩyo rĩrĩkoragwo rĩrĩ rĩa eba ĩmwe,* na iruta rĩa ngano rĩa kũrutaniĩro na tũtũrũme tũu rĩrĩkoragwo rĩrĩ rĩingĩ o ta ũrĩa angĩyendera, hamwe na hini ĩmwe† ya maguta harĩ o eba ĩmwe. ⁶ Naguo mũthenya wa Karũgamo ka Mweri arĩirutaga ndegwa ĩtarĩ ngũrũ, na tũtũrũme tũtandatũ, na ndũrũme ĩmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ. ⁷ Ningĩ nĩarĩrutaga iruta rĩa ngano, akaruta eba ĩmwe hamwe na ndegwa ĩyo, na eba ĩmwe hamwe na ndũrũme ĩyo, na akaruta tũtũrũme tũingĩ o ta ũrĩa angĩenda kũruta, hamwe na hini ĩmwe ya maguta harĩ o eba ĩmwe. ⁸ Na rĩrĩa mũnene egũtoonya-rĩ, arĩitoonyagĩra gĩthaku gĩa itoonyero, na akiuma akoimĩra njĩra o ĩyo.

⁹ “Hĩndĩ ĩrĩa andũ a bũrũri ũcio marĩũkaga

* 46:5 nĩ ta kilo 22 † 46:5 nĩ ta lita 4

mbere ya Jehova mĩthenya ya ciathĩ iria njathane, mũndũ o wothe ũrĩa ũgaatoonyera kĩhingo kĩa mwena wa gathigathini akahoe-rĩ, akiuma akoimagĩra kĩhingo gĩa gũthini; na mũndũ o wothe ũgaatoonyera kĩhingo kĩa mwena wa gũthini, akiuma akoimagĩra kĩhingo gĩa gathigathini. Gũtirĩ mũndũ ũgaacookera kĩhingo kĩrĩa atoonyeire, no mũndũ ariomagĩra kĩhingo kĩrĩa kĩng'etheire kũu atoonyeire. ¹⁰ Mũnene ũcio arĩkoragwo arĩ hamwe nao, agatoonyaga magĩtoonya, na akoimaga makiuma.

¹¹ “ ‘Hĩndĩ ya ciathĩ na ya maruga marĩa matuĩtwo, iruta rĩa ngano rĩrĩkoragwo rĩrĩ eba ĩmwe hamwe na ndegwa, na eba ĩmwe hamwe na ndũrũme, na akaruta tũtũrũme tũngĩ o ta ũrĩa angĩyendera, hamwe na hini ĩmwe ya maguta harĩ o eba ĩmwe. ¹² Hĩndĩ ĩrĩa mũnene ũcio ekũrutĩra Jehova iruta rĩa kwĩyendera, o na rĩngĩkorwo rĩrĩ iruta rĩa njino kana maruta ma ngwatanĩro, nĩarĩhingũragĩrwo kĩhingo kĩrĩa kĩrorete mwena wa irathĩro. Arĩrutaga iruta rĩake rĩa njino kana maruta make ma ngwatanĩro o ta ũrĩa ekaga mũthenya wa Thabatũ. Aarĩkia kũruta oime nja na aarĩkia kuuma, kĩhingo kũu gĩkaahingwo.

¹³ “ ‘O mũthenya nĩũrĩrutaga gatũrũme ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe gatarĩ na kaũũgũ nĩ ũndũ wa kũrutĩra Jehova iruta rĩa njino; ũrĩkarutaga rũciinĩ o rũciinĩ. ¹⁴ Ningĩ hamwe nako nĩũrĩrutaga iruta rĩa ngano rĩa gĩcunjĩ gĩa

ithathatũ kĩa eba ïmwe,‡ na gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa hini ïmwe§ ya maguta ma kũringia mũtu ũcio rũciinĩ o rũciinĩ. Iruta rĩrĩ rĩa ngano rĩrĩrutagĩrwo Jehova rĩrĩ watho wa gũtũũra. 15 Nĩ ũndũ ũcio gatũrũme kau, na iruta rĩu rĩa ngano, na maguta macio nĩrĩrutagwo rũciinĩ o rũciinĩ rĩrĩ iruta rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe.

16 “ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũnene ũcio angĩkaahe mwanake ũmwe wake kĩheo kuuma kũrĩ igai rĩake, o na kĩo gĩgaatuĩka kĩa njiaro ciake; gĩgaatuĩka indo ciao iria magairwo. 17 No rĩrĩ, angĩkaahe ndungata ïmwe yake kĩheo kuuma igai-inĩ rĩake, ndungata ïyo ïgaatũũra nakĩo o nginya mwaka wayo wa kuohorwo; hĩndĩ ïyo kĩheo kũu nĩgĩgacookerera mũnene ũcio. Igai rĩu rĩake nĩ rĩa ariũ ake oiki; nĩ igai rĩa. 18 Mũthamaki ũcio ndangĩtunya andũ acio magai mao na njĩra ya kũmaingata mehere indo-inĩ ciao. Nĩakahe ariũ ake magai mao kuuma indo-inĩ ciake mwene, nĩguo gũtikanagĩe mũndũ o na ũrĩkũ gatagatĩ-inĩ ka andũ akwa ũkeeherio indo-inĩ ciake.’ ”

19 Thuutha wa ũguo mũndũ ũcio akĩngereria itoonyero-inĩ rĩa mwena wa kĩhingo gĩa tũnyũmba tũu twamũre tũrĩa twarĩ twa athĩnjĩri-Ngai, tũrĩa twarorete mwena wa gathigathini, na akĩnyonia handũ haarĩ mũthia-inĩ wa mwena wa ithũiro. 20 Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Haha nĩho handũ harĩa athĩnjĩri-Ngai marĩrugagĩra iruta rĩa mahĩtia, na iruta rĩa mehia, na nĩho marĩhĩhagĩria iruta rĩa

---

‡ 46:14 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3:5) § 46:14 nĩ ta lita ïmwe na robo (1:25)

ngano, nĩgeetha matikanamoimie na kũu nja ya nyumĩrĩra, matigatherie andũ namo.”

²¹ Ningĩ agĩcooka akĩndwara nja ĩyo ya nyumĩrĩra, na agĩthiũrũrũkia koine-inĩ ciayo inya, na niĩ ngĩona atĩ o koine-inĩ nĩ haarĩ na nja ĩngĩ. ²² Koine-inĩ icio inya cia nja ya nyumĩrĩra nĩ haarĩ na nja ciarĩ njirigĩre. Ciarĩ na gĩthimo kĩaiganaine kĩa ũraihu wa mĩkono mĩrongo ĩna,* na warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtatũ†; o nja ĩmwe ya nja icio ciarĩ koine-inĩ icio inya nĩaiganaine na ĩrĩa ĩngĩ. ²³ Gũthiũrũrũka mwena wa na thĩinĩ wa nja icio inya nĩ haarĩ na mwako wa mahiga warĩ na mariiko maakĩtwo mathiũrũrũkĩirie hau rungu rwa mwako ũcio. ²⁴ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Maya nĩmo mariiko marĩa andũ arĩa matungataga thĩinĩ wa hekarũ marĩrugagĩra indo cia magongona iria irutĩtwo nĩ andũ.”

47

Rũũ Rwoimaga Hekarũ

¹ Mũndũ ũcio nĩanjookirie itoonyero-inĩ rĩa hekarũ, na niĩ ngĩona maaĩ magĩtherũka kuuma rungu rwa hingĩro ya hekarũ, magatherera na mwena wa irathĩro (tondũ hekarũ yarorete mwena wa irathĩro). Maaĩ macio moimaga na kũu rungu rwa mwena wa gũthini wa hekarũ, o mwena ũcio wa gũthini wa kĩgongona. ² Ningĩ agĩcooka akĩndwara nja angereirie kĩhingo kĩa mwena wa gathigathini, na agĩthiũrũrũkĩria mwena wa nja akĩndwara nginya kĩhingo-inĩ

* 46:22 nĩ ta mita 20 † 46:22 nĩ ta mita 15

kĩa nyumĩrĩra kĩrĩa kĩaŋ'etheire mwena wa irathĩro, namo maaĩ macio maathereraga kuuma mwena wa gũthini.

³ Rĩrĩa mũndũ ũcio aathiiaga arorete mwena wa irathĩro anyiitĩte rūrigi rwa gũthima na guoko-rĩ, agĩthima mĩkono 1,000,* agĩcooka akĩngereria maaĩ-inĩ macio, namo makĩnginya thũŋg'wa-inĩ. ⁴ Ningĩ agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, na akĩnduĩkanĩria maaĩ-inĩ macio, namo makĩnginya maru-inĩ. Agĩcooka agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, na akĩngereria maaĩ-inĩ macio, namo makĩnginya njohero-inĩ. ⁵ Ningĩ agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, rūgĩkorwo rūrĩ rūũ itangĩahotire kũringa, nĩ ũndũ maaĩ macio maarĩ maiyũru na rūkarika ũndũ rūngĩthambĩrwo, rūgatuĩka rūũ rūtangĩringĩka nĩ mũndũ. ⁶ Nake akĩnjũuria atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩũrona ũndũ ũyũ?”

Hĩndĩ ĩyo akĩĩhũndũra, akĩnjookia nginya hũgũrũrũ-inĩ cia rūũĩ rūu. ⁷ Rĩrĩa ndaakinyire ho, ngĩona mĩtĩ mĩingĩ ĩria yarĩ mĩrĩmo yeerĩ ya rūũĩ rūu. ⁸ Nake akĩnjũira atĩrĩ, “Maaĩ maya mathereraga marorete bũrũri ũria ũrĩ mwena wa irathĩro, magaikũrũka nginya Araba,† magacooka magathiĩ makeitĩrĩra Iria-inĩ rĩa Cumbĩ. Maarĩkia kwĩitĩrĩra iria-inĩ rĩu, namo maaĩ marĩo makaagĩra. ⁹ Mĩrumbĩ ya ciũmbe iria irĩ muoyo nĩgatũũra muoyo kũrĩa guothe rūũĩ rūu rũgaathereragĩra. Nĩgũkaagĩa thamaki nyingĩ, tondũ maaĩ macio nĩkuo

---

* **47:3** nĩ ta mita 450 † **47:8** Ũyũ warĩ bũrũri ũtaarĩ maaĩ gatagatĩ ka Jerusalemu na Iria rĩa Cumbĩ.

mathereragĩra, magatũma maaĩ macio marĩ na cumbĩ magĩre; nĩ ũndũ ũcio kũrĩa rũũ rũu rũthereragĩra, ciũmbe ciothe nĩgatũura muoyo. ¹⁰ Ategi a thamaki makaarũgamaga hũgũrũrũ-inĩ ciaru; kuuma Eni-Gedi nginya Eni-Egilaimu nĩgũgakorwo na kũndũ gwa gũtambũrũkĩrio wabu. Thamaki igaakorwo irĩ cia mĩthemba mĩingĩ, o ta thamaki cia Iria Rĩrĩa Inene. ¹¹ No matindiri makuo na njabacabi ciakuo itikagĩra; igaatigwo irĩ cia cumbĩ. ¹² Mĩtĩ ya matunda ma mĩthemba yothe nĩgakũra hũgũrũrũ-inĩ cieriĩ cia rũũ rũu. Mathangũ mayo matikooma, o na kana mĩtĩ iyo yaage gũciara. O mweri nĩgaciaraga, tondũ maaĩ moimĩte handũ-harĩa-haamũre magathereraga nginya kũu irĩ. Maciaro mayo magaatuĩka irio namo mathangũ mayo matuĩke ma kũhonania.”

Mĩhaka ya Bũrũri

¹³ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: “Ĩno nĩyo mĩhaka irĩa mũkaarũmĩrĩra mũkĩgaya bũrũri ũcio ũtuĩke igai gatagatĩ-inĩ ka mĩhĩrĩga irĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli. Jusufu akaaheo icunjĩ igĩrĩ. ¹⁴ Nawe nĩũkamagayania bũrũri ũcio icunjĩ ciiganaine. Tondũ nĩndehĩtire njoete guoko na igũrũ ngiuga atĩ nĩngaũhe maithe manyu ma tene-rĩ, bũrũri ũyũ nĩũgaatuĩka igai rĩanyu.

¹⁵ “Ūyũ nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa bũrũri ũcio:

Mũhaka wa mwena wa gathigathini ũkoima Iria Rĩrĩa Inene ũgereire njĩra ya Hethiloni, ũhĩtũkĩre Lebo-Hamathu, nginya Zedadi, ¹⁶ na ũgerere Berotha na Sibiraimu (kũu mũhaka-inĩ ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ka Dameski na Hamathu), ũthiĩ nginya Hazeri-Hatikoni, kũu mũhaka-inĩ wa Haurani. ¹⁷ Naguo mũhaka ũcio ũtambũrũke kuuma iria-inĩ ũkinye Hazari-Enani, mũhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini wa Dameski, naguo mũhaka wa Hamathu ũkorwo ũrĩ mwena wa gathigathini. Ūcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa gathigathini.

¹⁸ Naguo mũhaka wa mwena wa irathĩro ũkaagerera gatagatĩ ka Haurani na Dameski, ũtwaranĩte na Rũũĩ rwa Jorodani gatagatĩ ka Gileadi na bũrũri ũcio wa Isiraeli, ũrorete o iria-inĩ rĩa mwena wa irathĩro, ũthiĩ nginya Tamaru. Ūcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa irathĩro.

¹⁹ Naguo mũhaka wa mwena wa gũthini ũkoima Tamaru o nginya kũu maaĩ-inĩ ma Meriba-Kadesi, ũtwarane na Karũũĩ ka Misiri o nginya Iria Rĩrĩa Inene. Ūcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa gũthini.

²⁰ Naguo mũhaka wa mwena wa ithũiro, Iria Rĩrĩa Inene nĩrĩo rĩgaatuĩka mũhaka, ũthiĩ nginya harĩa hang'etheire Lebo-Hamathu. Ūcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa ithũiro.

²¹ “Inyuĩ nĩ inyuĩ mũkeegayania bũrũri ũyũ kũringana na mĩhĩrĩga ya Isiraeli.

²² Mũkaũgayana ũtuĩke igai rĩanyu inyuĩ ene, na rĩa andũ a kũngĩ arĩa matũũraga gatagatĩ-inĩ kanyu na nĩ marĩ na ciana. Nĩmũkamatua ta marĩ andũ a Isiraeli maciarĩrwo bũrũri ũcio; acio makaagairwo igai hamwe na inyuĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩhĩrĩga ya Isiraeli. ²³ Mũhĩrĩga-inĩ o ũrĩa mũndũ angĩkorwo atũũrite arĩ mũgeni-rĩ, kũu nĩkuo mũkaamũgaira igai rĩake,” ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

48

Kũgayania Bũrũri

¹ “Na rĩrĩ, maya nĩmo marĩitwa ma mĩhĩrĩga ĩyo: Mũhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini, Dani nĩakaheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩgaatwarana na njĩra ya Hethiloni ya gũthĩ nginya Lebo-Hamathu; Hazari-Enani na mũhaka wa mwena wa gathigathini wa Dameski kũrigania na Hamathu gũgaakorwo kũrĩ mũhaka wakuo kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

² “Nake Asheri aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Dani kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

³ “Nake Nafitali aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Asheri kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

⁴ “Nake Manase aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Nafitali kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

⁵ “Efiraimu aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Manase kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

6 “Nake Rubeni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Efiraimu kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

7 “Nake Juda aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Rubeni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

8 “Ningĩ kũhakana na rũgongo rwa Juda kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro, nĩmũkaruta gĩcigo mũkĩneane gĩtuĩke kĩheo kĩa mwanya. Gĩgaakorwo kĩrĩ na wariĩ wa mĩkono 25,000* kwarama, naguo ũraihi wakĩo ũkaiganana na gĩcigo kĩmwe kĩa iria igaiĩrwo mĩhĩrĩga kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro; naho handũ-harĩa-haamũre hagaakorwo harĩ gatagatĩ ga kĩo.

9 “Gĩcigo kũ kĩa mwanya mũkaarutĩra Jehova-rĩ, gĩgaakorwo kĩrĩ na ũraihi wa mĩkono 25,000, na wariĩ wa mĩkono 10,000.† 10 Gĩcigo kũ gĩgaatuĩka gĩcigo kĩamũre kĩa athĩnjĩri-Ngai. Gĩgaakorwo kĩrĩ kĩa ũraihi wa mĩkono 25,000 mwena wa gathigathini na wariĩ wa mĩkono 10,000 mwena wa ithũiro, na wariĩ wa mĩkono 10,000 mwena wa irathĩro, na ũraihi wa mĩkono 25,000 mwena wa gũthini. Handũ-harĩa-haamũre hagaakorwo harĩ gatagatĩ ga kĩo. 11 Gĩcigo kũ gĩgaatuĩka kĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa aamũre, nao nĩ andũ a Zadoku arĩa matũũrite marĩ ehokeku makĩndungatĩra, na matiigana gũturuura ta ũrĩa Alawii meekire hĩndĩ irĩa andũ a Isiraeli maaturuurire. 12 Gĩcigo kũ gĩgaatuĩka

---

* 48:8 nĩ ta kilomita 12 † 48:9 nĩ ta kilomita 5

kĩheo kĩa kĩa mwanya kĩrutĩtwo kuuma gĩcigo-inĩ kũ kĩa mũre kĩa bũrũri, nakĩo gĩgaatuĩka igai itheru mũno, na gĩkaahakana na rũgongo rwa Alawii.

¹³ “Gũtwarana na rũgongo rũu rwa athĩnjĩri-Ngai-rĩ, Alawii nĩmakagaya gĩcigo kĩa mĩkono 25,000, na wariĩ wa mĩkono 10,000. Ūraihi wakĩo wothe ũgaakorwo ũrĩ mĩkono 25,000, nagu wariĩ wakĩo ũkorwo ũrĩ wa mĩkono 10,000. ¹⁴ Nao matikanendie kana makũũranie o na kĩmwe gĩa cio. Gĩkĩ nĩkĩo gĩcigo kĩrĩa kĩa gĩa mũno bũrũri-inĩ ũyũ, na gĩtikananengerwo mũndũ ũngĩ, tondũ nĩkĩamũrĩre Jehova.

¹⁵ “Gĩcigo kĩrĩa gĩgaatigara kĩa wariĩ wa mĩkono 5,000,‡ na ũraihi wa mĩkono 25,000, gĩgaatuĩka gĩa kũhũthagĩrwo na maũndũ ma itũũra rĩu inene, kĩhũthĩrwo na gwakwo nyũmba cia gũtũũrwo, na ithaka cia ũrĩithio. Itũũra rĩu inene rĩgaakorwo gatagatĩ ga gĩcigo kũ, ¹⁶ narĩo itũũra rĩu rĩgaakorwo na ithimo ici: mwena wa gathigathini nĩ mĩkono 4,500,§ na mwena wa gũthini nĩ mĩkono 4,500, na mwena wa irathĩro nĩ mĩkono 4,500, na mwena wa ithũĩro nĩ 4,500. ¹⁷ Gĩthaka kĩa ũrĩithio wa itũũra rĩu inene gĩgaakorwo kĩrĩ na mĩkono 250* mwena wa gathigathini, na mĩkono 250 mwena wa gũthini, na mĩkono 250 mwena wa irathĩro, na mĩkono 250 mwena wa ithũĩro. ¹⁸ Gĩcigo kĩrĩa gĩgaatigara, kĩhakanĩte na gĩcigo kũ kĩa mũre, na gĩtwaranĩte na ũraihi wakĩo,

---

‡ **48:15** nĩ ta kilomita igĩrĩ na nuthu (2.5) § **48:16** nĩ ta kilomita igĩrĩ na robo (2:25) * **48:17** nĩ ta mita 115

gĩgaakorwo kĩrĩ kĩa mĩkono 10,000 mwena wa irathĩro, na mĩkono 10,000 mwena wa ithũiro. Maciaro makĩo nĩmo makaarĩagwo nĩ aruti wĩra a itũũra rĩu inene. ¹⁹ Aruti wĩra acio a itũũra rĩu inene arĩa makaarĩmaga kũu makoima mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli. ²⁰ Gĩcigo kũu gĩothe gĩgaakorwo kĩiganaine mĩena yothe ĩna, na gĩkorwo kĩrĩ na mĩkono 25,000 o mwena. Nĩmũkaruta gĩcigo kũu kĩamũre kĩrĩ kĩheo kĩa mwanya, gĩtuĩke gĩcigo kĩamũre, mũkĩrutanĩrie na gĩthaka gĩa itũũra rĩu inene.

²¹ “Kũndũ kũrĩa gũgaatigara mĩena yeerĩ ya gĩcigo kũu kĩamũre na gĩthaka gĩa itũũra rĩrĩa inene gũgaatuĩka kwa mũthamaki. Kũndũ kũu gũgaatambũrũka mwena wa irathĩro wa kũrĩa gwathimĩtwo mĩkono 25,000 ya gĩcigo kũu kĩamũre gũkinye nginya mũhaka-inĩ wa mwena wa irathĩro, naguo mwena wa ithũiro uume hau haathimĩtwo mĩkono 25,000, gũkinye nginya mũhaka-inĩ wa mwena wa ithũiro. Icigo icio cieri itwaranĩte na ũraihu wa icigo icio ingĩ cia mĩhĩrĩga igaatuĩka cia mũthamaki, nakĩo gĩcunjĩ kĩrĩa kĩamũre, hamwe na handũharĩa-haamũre ha hekarũ igaakorwo gatagatĩ ga kũndũ kũu. ²² Nĩ ũndũ ũcio ithaka cia Alawii na ithaka cia itũũra inene igaakorwo irĩ gatagatĩ ga gĩcigo kũu kĩa mũthamaki. Gĩcigo kũu kĩa mũnene gĩgaakorwo kĩrĩ gatagatĩ ka mũhaka wa Juda na mũhaka wa Benjamini.

²³ “Ha ũhoru wa mĩhĩrĩga ĩyo ingĩ ĩtigariĩte: Benjamini akaaheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩgaatambũrũka kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro.

24 “Nake Simeoni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Benjamini kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.

25 “Nake Isakaru aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Simeoni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.

26 “Nake Zebuluni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Isakaru kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.

27 “Gadi nĩakagaya gĩcigo kĩmwe; gĩkaahakana na rũgongo rwa Zebuluni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.

28 “Mũhaka wa mwena wa gũthini wa Gadi ũgaathiĩ ũrorete mwena wa gũthini kuuma Tamaru nginya maaĩ ma Meriba-Kadeshi, ningĩ ũtwarane na Karũũĩ ka Misiri nginya Iria Rĩrĩa Inene.

29 “Ūcio nĩguo bũrũri ũrĩa mũkaagayania ũtuĩke igai rĩa mĩhĩrĩga ya Isiraeli, nacio icio nĩcio igaatuĩka icago ciao,” ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

Ihingo cia Itũũra Inene

30 “Ici nĩcio igaatuĩka njĩra cia kuuma itũũra rĩu inene: Kwambĩrĩria mwena wa gathigathini, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500, ³¹ ihingo cia itũũra rĩu inene igeetanio na mĩhĩrĩga ya Isiraeli. Ihingo icio ithatũ irĩ mwena wa gathigathini-rĩ, kĩmwe nĩ kĩa Rubeni, kũu kĩngĩ nĩ kĩa Juda, na kũu kĩngĩ nĩ kĩa Lawi.

32 “Naguo mwena wa irathĩro, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na

ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Jusufu, kũu kĩngĩ nĩ kĩa Benjamini, na kũu kĩngĩ nĩ kĩa Dani.

³³ “Ningĩ mwena wa gũthini, ũrĩa ũrĩ na gĩthimo kĩa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Simeoni, kũu kĩngĩ nĩ kĩa Isakaru, na kũu kĩngĩ nĩ kĩa Zebuluni.

³⁴ “O na ningĩ mwena wa ithũĩro, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Gadi, kũu kĩngĩ nĩ kĩa Asheri, na kũu kĩngĩ nĩ kĩa Nafitali.

³⁵ “Itĩina rĩa gũthiũrũrũkĩria itũũra rĩu rĩothe rĩgaakorwo na mĩkono 18,000.[†]

“Narĩo itũũra rĩu inene kuuma hĩndĩ ĩyo gũthiĩ na mbere rĩgeetagwo ũũ:

JEHOVA ARĨ KUO.”

[†] 48:35 nĩ ta kilomita 8

**Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
(Bible) of Kenya**

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63